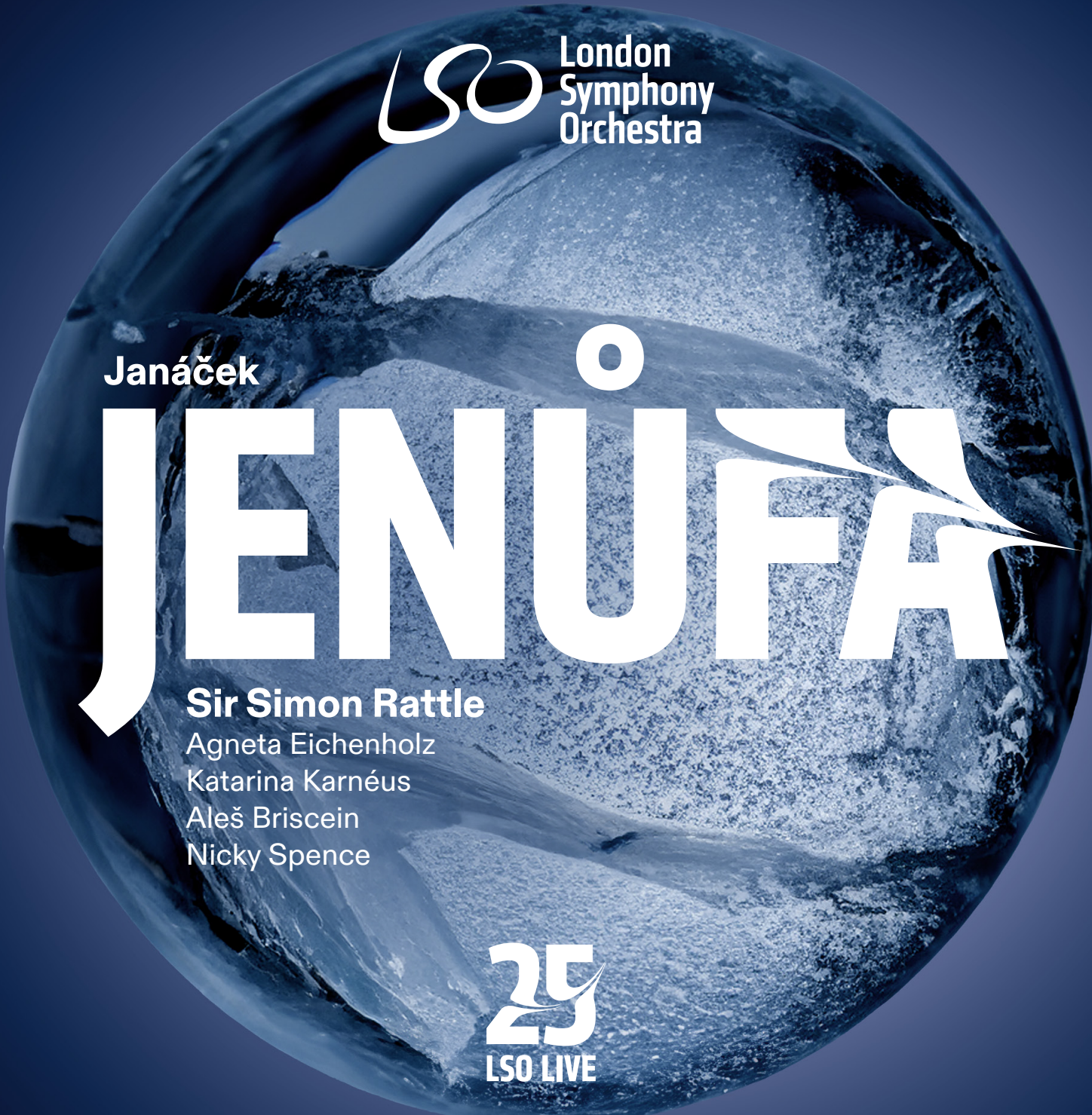

LSO London
Symphony
Orchestra

Janáček

JENŮFA

Sir Simon Rattle

Agneta Eichenholz

Katarina Karnéus

Aleš Briscein

Nicky Spence

25
LSO LIVE

Leoš Janáček (1854–1928)

Jenůfa, Her Stepdaughter (Její pastorkyňa), JW I/4 (1894–1903)

*Opera in three acts. Czech libretto by Leoš Janáček after Gabriela Preissová's play **Její pastorkyňa**.*

*Opéra en trois actes. Livret en tchèque de Leoš Janáček, basé sur la pièce **Sa belle-fille**, de Gabriela Preissová.*

*Oper in drei Akten. Tschechisches Libretto von Leoš Janáček, ausgehend von Gabriela Preissovás Drama **Ihre Ziehtochter**.*

Generously supported by The Jeremy and John Sacher Charitable Trust.

Recorded live in DSD 256fs on 11 & 14 January 2024 in the Barbican Hall, London.

Andrew Cornall producer

Classic Sound Ltd recording, editing and mastering facilities

Jonathan Stokes for **Classic Sound Ltd** balance engineer, editing, mixing, and mastering

Neil Hutchinson for **Classic Sound Ltd** recording engineer

Cover design **Emma Digby**

Booklet layout **David Millinger**

Traductions par **Pascal Bergerault (Ros Schwartz Translations Ltd)**.

Übersetzungen von **Ursula Wulfekamp (Ros Schwartz Translations Ltd)**.

Translations Co-ordinator: **Ros Schwartz (Ros Schwartz Translations Ltd)**.

© 2025 London Symphony Orchestra Ltd, London, UK

© 2025 London Symphony Orchestra Ltd, London, UK

Jenůfa – Cast / Distribution / Besetzung / Osoby

Carole Wilson mezzo-soprano / Mezzosopran / mezzosoprán

Stařenka Buryjovka, výminkářka a hospodyně ve mlýně

Grandmother Buryja, matriarch and retired mill owner whose two sons have died, leaving Števa as her heir; mother-in-law of Kostelnička; grandmother of Jenůfa, Števa, and Laca

Stařenka (Grand-mère) Buryjovka, matriarche à la retraite et propriétaire de moulin dont les deux fils sont morts, laissant Števa comme unique héritier ; belle-mère de Kostelnička et grand-mère de Jenůfa, Števa et Laca

Stařenka (Großmutter) Buryjovka, Ahnfrau und ehemalige Müllerin, deren zwei Söhne gestorben sind, womit Števa ihr Erbe ist ; Schwiegermutter von Kostelnička und Großmutter von Jenůfa, Števa und Laca

Katarina Karnéus mezzo-soprano / Mezzosopran / mezzosoprán

Kostelnička Buryjovka, vdova, stařenčina snacha

Kostelnička Buryja, widow, Grandmother Buryja's daughter-in-law and Jenůfa's step-mother, the village sacristan, a pillar of the community

Kostelnička Buryjovka, veuve, belle-fille de la grand-mère Buryjovka et mère adoptive de Jenůfa ; sacristine à l'église du village et pilier de la communauté

Kostelnička Buryjovka, Witwe, Schwiegertochter von Großmutter Buryjovka und Jenůfas Ziehmutter, Küsterin des Dorfs und Säule der Gemeinde

Agneta Eichenholz soprano / Sopranistin / soprán

Jenůfa, její pastorkyňa

Jenůfa, Grandmother Buryja's granddaughter, the opera's protagonist, who is pregnant with her cousin Števa's child, and is the stepdaughter of Kostelnička

Jenůfa, petite-fille de la grand-mère Buryjovka, personnage principal de l'opéra, enceinte de son cousin Števa, et fille adoptive de Kostelnička

Jenůfa, Enkelin von Großmutter Buryjovka und Protagonistin der Oper, schwanger von ihrem Cousin Števa, und Ziehtochter Kostelničkas

Nicky Spence tenor / ténor / Tenor

Števa Buryja, nevlastní bratr Laci, vnuk Stařenky Buryjovky

Števa Buryja, Grandmother Buryjovka's grandson, heir to the mill and father of Jenůfa's child

Števa Buryja, petit-fils de la grand-mère Buryjovka, héritier du moulin et père de l'enfant de Jenůfa

Števa Buryja, Enkel von Großmutter Buryjovka, Erbe der Mühle und Vater von Jenůfas Kind

Aleš Briscein tenor / ténor / Tenor

Laca Klemeň, nevlastní bratr Števy, vnuk Stařenky Buryjovky * **2. Hlas (zvenčí)**

Laca Klemeň, Števa's jealous older half-brother, secretly in love with Jenůfa * **Voice (outside)**

Laca Klemeň, demi-frère aîné jaloux de Števa, secrètement amoureux de Jenůfa * **Voix (extérieur)**

Laca Klemeň, Števas eifersüchtiger älterer Halbbruder, heimlich in Jenůfa * **Stimme (draußen)**

Jan Martiník bass / basse / Bass / bas

Stárek * **Rychtář**

Foreman, supervisor at the mill * **Mayor**

Le Contremaître, intendant du moulin * **Le maire**

Altgesell, Aufseher der Mühle * **Der Dorfrichter**

Hannah Hipp mezzo-soprano / Mezzosopran / mezzosoprán

Rychtářka * **Tetka**

Mayor's Wife * **Aunt**

La femme du maire * **La tante**

Die Frau des Dorfrichters * **Tante**

Mayor and Mayor's Wife: prominent figures in the village who are guests at Jenůfa's wedding

Le Maire et La femme du Maire : personnalités éminentes du village, invitées au mariage de Jenůfa

Der Dorfrichter und Die Frau des Dorfrichters: Einflussreiche Persönlichkeiten der Dorfgemeinschaft, Gäste bei Jenůfas Hochzeit

Evelin Novak soprano / Sopranistin / soprán

Karolka, jejich dcera

Karolka, their daughter (daughter of the Mayor and his wife), engaged to Števa

Karolka, leur fille (la fille du maire et sa femme), fiancée à Števa

Karolka, ihre Tochter (Tochter des Dorfrichters), mit Števa verlobt

Claire Barnett-Jones mezzo-soprano / Mezzosopran / mezzosoprán

Pastuchyňa * **Barena**, služka ze mlýna * **1. Hlas (zvenčí)**

Herdswoman, a guest at Jenůfa's wedding * **Barena**, a servant-girl at the mill * **Voice (outside)**

Une bergère, invitée au mariage de Jenůfa * **Barena**, servante au moulin * **Voix (extérieur)**

Schäferin, Gast bei Jenůfas Hochzeit * **Barena**, eine Dienstmagd in der Mühle * **Stimme (draußen)**

Erika Baikoff soprano / Sopranistin / soprán

Jano, pasák

Jano, a shepherd boy who is taught to read by Jenůfa

Jano, un berger à qui Jenůfa a appris à lire

Jano, ein Schäferjunge, dem Jenůfa das Lesen beibringt

London Symphony Chorus chorus * **Simon Halsey** chorus master

Vesnický lid, Rekruti, Muzikanti, Chasa, Děvčata

Villagers, Recruits, Musicians, Servants, Village girls

Villageois, Conscrits, Musiciens, Domestiques, Jeunes filles du village

Dorfbewohner, Rekruten, Musikanten, Bedienstete, Dorfmadchen

London Symphony Orchestra

Sir Simon Rattle conductor

Disc 1 – Jenůfa (Acts I & II)

Act I

1	Scene 1 Prelude	1'52"
2	„Už se večer chýlí“	10'17"
3	Scene 2 „Co to robíš, mládku?“	4'55"
4	Scene 3 „Co ty, Jenůfo, za mamičkou nevejdeš“	0'37"
5	Scene 4 „Všeci sa ženija, vojny sa bojija“	1'47"
6	Scene 5 „Duša moja, Števo, Števuško!“	4'05"
7	„A tak bychom šli celým životem“	9'01"
8	Scene 6 „Števo, Števo, já vím, žes to urobil z té radosti dnes“	5'53"
9	Scene 7 „Jak rázem všechno to Štefkovo vypínání schlíplo“	4'47"

Act II

10	Scene 1 Prelude	1'16"
11	„Nechám ještě dveře otevřeny“	7'25"
12	Scene 2 „Ba, ta tvoje okenička“	2'06"
13	Scene 3 „Tetko Kostelníčko“	9'09"
14	Scene 4 „Ale viděl jsem vcházet šohaje“	3'26"

Total 66'36"

Disc 2 – Jenůfa (Acts II & III)

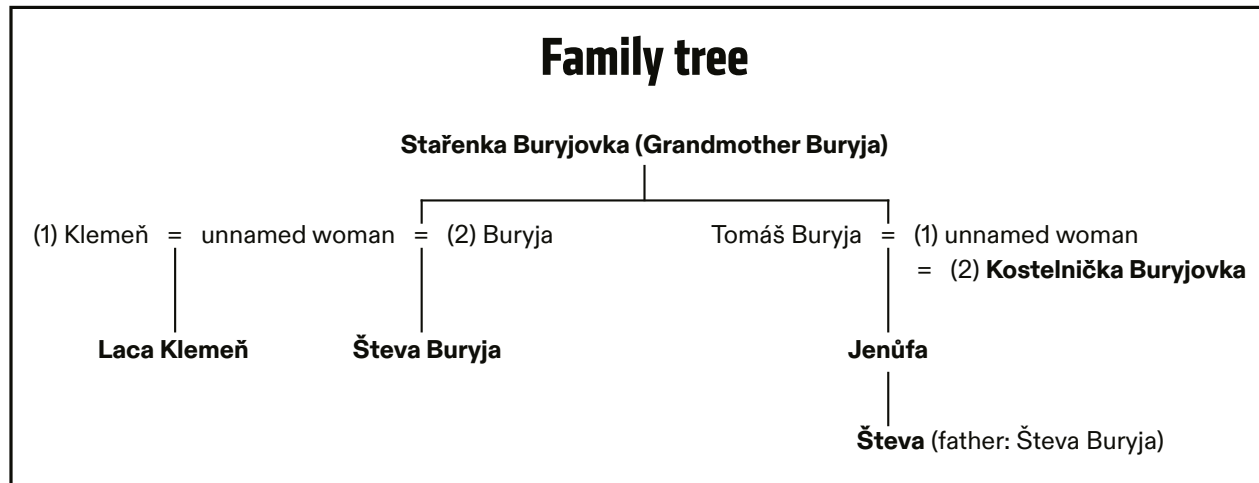
Act II (cont.)

1	Scene 5 „Co chvíla... co chvíla“	4'15"
2	Scene 6 „Mamičko, mám těžkou hlavu“	9'23"
3	Scene 7 „Kdo to je?“	6'20"
4	Scene 8 „Toť zrovna jde!“	6'50"

Act III

5	Scene 1 Prelude	1'44"
6	„Není ti teskno, Jenůfko?“	0'53"
7	Scene 2 „Dej Bůh štěstí!“	4'30"
8	Scene 3 „Vidíš, Laco, já to tušila“	3'52"
9	Scene 4 „A hen... už jsou tu“	2'50"
10	Scene 5 „To bylo někého prohlížení!“	0'19"
11	Scene 6 „Pánbůh rač dát dobrý den!“	3'25"
12	Scene 7 „Co dítě? Co s dítětem tam křičejí?“	0'29"
13	Scene 8 „Ó, poběžte, ó, poběžte!“	0'44"
14	Scene 9 „Števo, to je ti strašné... Svatba pokažena...“	0'41"
15	Scene 10 „Ha, vidíte, jeho poviják“	4'25"
16	Scene 11 „Vstaňte, pěstounko moja!“	4'20"
17	Scene 12 „Odešli. Jdi také!“	3'38"

Total 58'38"

Leoš Janáček (1854–1928)

Jenůfa (1894–1903)

Czech libretto by Gabriela Preissová

PREISSOVÁ'S PLAY

In November 1890, the Prague National Theatre staged Gabriela Preissová's play *Her Stepdaughter*. Though it was enthusiastically received by the public, critics condemned its 'gratuitous violence' and it closed after five performances. A shocked Preissová wrote to a Prague newspaper explaining that, far from being gratuitous, her play was based on 'two real-life incidents, much idealised! In the first, a lad wounded a girl in the face ... because he loved her himself. In the second, a woman helped her stepdaughter get rid of a love-child

(the girl threw the baby into the sewer), but I did not want two murderesses. Jenůfa falls through love, but she has enough goodness and strength to live a better life.'

When composer Leoš Janáček approached Preissová for permission to make an operatic adaptation of her play, she worried that it might not be suitable. But he talked her round, partly because Preissová had enjoyed their earlier collaboration on a one-act opera, *The Beginning of a Romance*. At the 1904 Brno premiere of Janáček's *Jenůfa* (known in Czech-speaking countries as *Její pastorkyňa* – 'Her Stepdaughter'), any doubts Preissová may have had were swept aside. After the Prague production of *Jenůfa* in 1916, the opera went on to receive international success. It had been a long wait. When Janáček started composing *Jenůfa*, he had just turned 40. By the time of its triumph in Prague, he was 62.

COMPOSING JENŮFA

Janáček began *Jenůfa* in 1894, the year in which Marie Stejskalová arrived as the Janáček's housekeeper. She recalled him composing whenever time allowed, often working through the night: 'Sometimes it seemed to me that the master was battling with *Jenůfa*, as if he went into his study not to compose it, but to fight with it.'

After completing Act I, Janáček put the opera aside for four years to work on other projects, including an enormous collection of Moravian folk music. He resumed in 1901, finishing Act II in July 1902. Janáček's daughter Olga was at that time gravely ill, as Stejskalová recalled (with a fascinating comparison between Janáček and the character of Kostelnička): 'The more Oluška [Olga] became ill, the more obsessed she became with her father's new opera. ... He put his pain over Oluška into his work, and the suffering of his daughter into *Jenůfa*'s suffering. And that tough love of Kostelnička – that's him. There is much of his own character in that part.'

Composing Act III coincided with Olga's final illness. She often sat with Janáček while he worked and asked him to play through the whole opera a few days before she died (on 26 February 1903). According to Stejskalová, when Janáček got to the end, Olga said: 'It's beautiful. What a pity I will never see it.' Janáček's dedication on the score of *Jenůfa* reads: 'To the memory of Olga Janáčková'.

JENŮFA'S PREMIERE

The first performance of *Jenůfa* was given in

Brno on 21 January 1904. Despite an orchestra that was smaller than Janáček envisaged (and missing several instruments, including the harp and cor anglais), it was a great local success. As soon as it was finished, Janáček sent the score to the Prague National Theatre. It was swiftly rejected, partly due to the theatre's conductor Karel Kovařovic, who had never forgiven Janáček for a brutal review of his own opera *The Bridegrooms* in 1887. Janáček tried to interest other conductors in *Jenůfa*: in December 1904, Gustav Mahler wrote from the Vienna Court Opera that he would 'certainly be interested in getting to know the work', but asked for a German translation, which wasn't available at the time.

There matters rested for several years. From 1906 to 1907, Janáček made a thorough revision of *Jenůfa*, bringing it to its definitive form. Finding a publisher turned out to be surprisingly easy. In December 1907, at a meeting of the Brno Friends of Art Club, Janáček suggested the Club could inaugurate its musical publications with *Jenůfa*. Everything was quickly agreed and finished copies were ready in March 1908.

JANÁČEK'S DEFINITIVE VERSION

But even with the vocal score in print, four years after its premiere, *Jenůfa* had still had no productions outside Brno. After years of frustration, Janáček became disheartened over efforts to have *Jenůfa* performed in Prague. But his supporters persisted, and eventually Kovařovic agreed to put it on at the Prague National Theatre, on the condition that it was done with his own reorchestration. Initially,

at least, Janáček had no objection, and when Universal Edition took on the score in 1917, it was published with all of Kovařovic's changes.

This was how *Jenůfa* was heard in the world's great opera houses until the 1980s, when John Tyrrell and Charles Mackerras prepared a new edition based on Janáček's own definitive version. Since then, the opera has emerged as the composer himself intended: its music more rugged and muscular, and closer to the sound-world of his later operatic masterpieces such as *Katya Kabanova* (1921).

Given its setting in a Moravian village, it is natural that Janáček included some folk elements in his score, notably the Recruits' Chorus in Act I and the dance-song of the Village Girls in Act III. These are both invented tunes, inspired by Janáček's study of Moravian folk music, but not actual quotations from folksongs.

Other musical features are of greater significance: in *Jenůfa*, Janáček developed a style of vocal writing in which characters are sharply differentiated by the music they are given to sing (their phrases sometimes derived from Janáček's study of speech patterns). In particular, the radiant lyricism of the protagonist Jenůfa's music is set in sharp relief against the prickly and belligerent writing for Kostelnička. The larger-scale musical argument is articulated in the orchestra, often with arresting instrumental colours (starting with the clattering xylophone at the beginning) and driven by short, repeating ostinato figures.

Janáček's other great achievement in this opera is his perfecting of dramatic pacing: Act II, in particular, has almost terrifying intensity. He was to achieve even tauter dramatic compression in some of his later operas, but *Jenůfa* remains a work where its characters' passions are laid bare in a miraculous combination of tragic power and lyrical ardour.

Programme note © Nigel Simeone

Synopsis

ACT I: THE BURYJA MILL, LATE AFTERNOON

We hear the clacking of the mill wheel, represented by a xylophone. Jenůfa is anxious to know if her beloved Števa has been conscripted: she is carrying his child and her secret will soon be known. She is relieved that he has not been called up, so will be able to marry her before the pregnancy becomes obvious.

Meanwhile, Laca – Števa's jealous half-brother – secretly loves Jenůfa. Števa staggers in drunk with a group of recruits and they break into a rowdy dance. This incurs the disapproval of Jenůfa's stepmother, Kostelnička (literally meaning 'sacristan') who tells Števa he can only marry Jenůfa if he abstains from drinking for a year. Jenůfa begs Števa to marry her as soon as possible and he tells her he loves her 'rosy-apple cheeks'. Grandmother Buryja sends Števa away to sleep off his drink and Laca taunts Jenůfa with

flowers that Števa had been given by one of his female admirers. Jenůfa remains steadfast. Laca tries to kiss her, she repels him and, consumed with jealous rage, he slashes her cheek with a knife.

ACT II: THE KOSTELNÍČKA'S HOUSE, FIVE MONTHS LATER, WINTER

Kostelnička has hidden Jenůfa at home, where she has given birth to a boy. Jenůfa loves the child, but Kostelnička cannot bear the shame. She gives Jenůfa a sleeping potion and sends for Števa. Kostelnička tells him about the baby and begs him to marry Jenůfa. Števa refuses as he is now engaged to Karolka, the Mayor's daughter. Kostelnička then turns to Laca, who is only too happy to marry Jenůfa, but he is distressed to hear about the baby. Kostelnička believes lying to be her only option: she tells Laca that the child has died. Much worse, she turns her lie into a shocking reality, drowning the baby in the freezing water of the millstream. Jenůfa wakes up as she returns and Kostelnička tells her she has been in a fever for two days, during which time the baby has died. Laca returns and offers to marry Jenůfa, insisting that he loves her, and she agrees to become his wife. Gripped by guilt and remorse, Kostelnička has a terrifying vision at the height of a storm, seeing the hand of death forcing open the door of her house.

ACT III: TWO MONTHS LATER, SPRING

It is Jenůfa and Laca's wedding day. The Mayor and his wife pay their respects. Laca tells Jenůfa that he has put the past behind him and invited Števa and his bride-to-be, Karolka. The village

girls sing and Grandmother Buryjovka blesses the couple. Just as Kostelnička is about to bless them, there is a commotion: a baby's body has been found in the thawing river. From the clothes he was wearing, Jenůfa realises that this must be her child. The villagers turn on Jenůfa, accusing her of killing the baby, but Kostelnička steps forward and confesses to her crime. As Kostelnička is led away to face her punishment, Jenůfa calls upon the wedding guests to forgive her stepmother. Jenůfa tells Laca that he is free to go, but he promises to stay with her forever. Moved by his devotion, Jenůfa concludes that God has blessed their union.

Synopsis © Nigel Simeone

Leoš Janáček (1854–1928)

Leoš Janáček was one of music's great one-offs, a composer who tore up the aesthetic rulebook of his time.

Unlike his Czech counterparts (notably Antonín Dvořák), Janáček was born far from any major metropolis. Specifically, in Hukvaldy, in Moravia – a district of what is now the Czech Republic (then part of the Austrian Empire) and an area that would literally shape the tunes and rhythms that characterise Janáček's distinctive music. From his limited means, Janáček found his way to studies in Brno, the Moravian capital, and later Prague and Leipzig, before eventually returning to Brno to lead the organ school he had attended.

Back in Brno, Janáček immersed himself in the Moravian peasant songs and dances that had surrounded him since childhood. As he began to trust the unusual contours of this earthy music, he consciously rejected Western music's accepted norms. From about 1890, a new, uncompromising and rampantly communicative musical style started to form in him, based on the principle that the rhythms of speech enshrine the truest expression of the human soul.

Success came late to Janáček. His name was only widely known from 1916, when one of his most celebrated creations, an opera telling of scandalous family tragedies in small-town Moravia, was performed in Prague. *Jenůfa* is now a mainstay of the opera repertoire worldwide.

From then on, Janáček's creativity burned with an intensity bordering on the destructive. His later years were dominated by an obsession with a married woman, Kamila Stösslová, who became his muse but never his lover (the composer was married too). For the Janáček expert John Tyrrell, Kamila embodied the sense of longing that is a constant theme in Janáček's life and music. She inspired many of his greatest works, including the operas *Katya Kabanova*, *The Cunning Little Vixen* and *The Makropulos Affair*, the song cycle *The Diary of One Who Disappeared*, the *Glagolitic Mass* and the String Quartet No 2, 'Intimate Letters'.

Composer profile © Andrew Mellor

Leoš Janáček (1854-1928)

Jenůfa (1894-1903)

Livret en tchèque de Gabriela Preissová

LA PIÈCE DE G. PREISSOVÁ

En novembre 1890, le Théâtre national de Prague porte à la scène la pièce de Gabriela Preissová, *Její pastorkyňa* (*Sa Fille adoptive*). Bien que la pièce soit accueillie avec enthousiasme par le public, les critiques condamnent ce qu'ils appellent sa « violence gratuite », et la pièce est retirée après cinq représentations. C'est une Gabriela Preissová particulièrement indignée qui écrit à un journal pragoise pour expliquer que, loin d'être empreinte de « violence gratuite », sa pièce est basée sur « deux faits divers, qu'elle a pris soin d'adapter ! Dans le premier cas, un gars a blessé une jeune fille au visage... parce qu'il en était pour sa part amoureux. Dans le second, une femme a aidé sa belle-fille à se débarrasser d'un enfant naturel (cette dernière a jeté le bébé dans les égouts), mais je ne voulais pas de deux meurtrières. Jenůfa est tombée amoureuse, mais elle a suffisamment de bonté et de force de caractère pour envisager une vie meilleure ».

Lorsque le compositeur Leoš Janáček demande à Preissová l'autorisation de faire de sa pièce un opéra, elle a des doutes. Mais il arrive à la convaincre, en partie parce que Preissová a apprécié leur précédente collaboration pour un opéra en un acte, *Počátek románu* (*Le Début*

d'une romance). Lors de la première à Brno, en 1904, de la *Jenůfa* de Janáček (connue en pays tchèque sous le titre de *Její pastorkyňa* – *Sa Fille adoptive*, en français), les doutes que Preissová avait pu avoir sont balayés. Après la représentation pragoise de *Jenůfa*, en 1916, l'opéra connaîtra un succès international. Il aura fallu attendre longtemps. Lorsque Janáček commence à composer *Jenůfa*, il vient d'avoir 40 ans. Au moment de son triomphe à Prague, il en a 62 !

LA COMPOSITION DE JENŮFA

Janáček commence *Jenůfa* en 1894, l'année où Marie Stejskalová arrive comme gouvernante chez les Janáček. Elle se souvient qu'il composait chaque fois qu'il en avait le temps, travaillant souvent toute la nuit : « Parfois, il me semblait que le maître se battait avec *Jenůfa*, comme s'il allait dans son bureau, non pas pour composer son opéra, mais pour se battre avec lui ».

Après en avoir achevé l'acte I, Janáček met son opéra de côté durant quatre ans, pour travailler à d'autres projets, notamment sur un énorme corpus de musique folklorique morave. Il s'y remet en 1901, et termine l'acte II en juillet 1902. La fille de Janáček, Olga, était alors gravement malade, comme le rappelle Stejskalová (tout en faisant une comparaison des plus intéressantes entre Janáček et le personnage de Kostelníčka) : « Plus la maladie d'Oluška [Olga] empirait, plus cette dernière était obsédée par le nouvel opéra de son père... Il a mis dans son œuvre toute la douleur que lui inspirait la maladie d'Oluška, et transposé toute la souffrance de sa fille dans la souffrance éprouvée par Jenůfa. Et cet amour

sans limite de Kostelnička, c'est lui. Il y a beaucoup de lui-même dans ce rôle ».

La composition de l'Acte III coïncide avec les dernières manifestations de la maladie d'Olga. Elle a l'occasion de souvent s'asseoir auprès de Janáček, pendant qu'il travaille, et lui demandera même un jour de lui jouer l'opéra tout entier, peu de temps avant sa mort (survenue le 26 février 1903). Selon Stejskalová, lorsque Janáček a terminé de le faire, Olga lui dit : « C'est magnifique. Je ne pourrai, hélas !, jamais le voir ! » La dédicace de Janáček sur la partition de *Jenůfa* peut se lire comme suit : « À la mémoire d'Olga Janáčková ».

LA PREMIÈRE DE JENŮFA

La première représentation de *Jenůfa* a lieu à Brno, le 21 janvier 1904. Malgré un orchestre plus réduit que ce que Janáček avait envisagé (et auquel il manquait plusieurs instruments, dont la harpe et le cor anglais), elle remporte localement, un vif succès. À l'issue de cette représentation, Janáček envoie la partition au Théâtre national de Prague. Elle est rejetée sans appel, en partie à cause du chef d'orchestre du théâtre, Karel Kovařovic, qui n'a pas pardonné à Janáček la critique sans concession de son propre opéra *Snoubenci* (*Les Fiancés*), en 1887. Janáček tente alors d'intéresser d'autres chefs à *Jenůfa* : en décembre 1904, Gustav Mahler lui écrit, depuis le « Wiener Hofoper » qu'il serait « vraiment intéressé de connaître l'œuvre »¹, mais en demande une traduction allemande, qui n'était pas disponible à l'époque.

¹ NdT : Voir Henry-Louis de La Grange, *Gustav Mahler – L'âge d'or de Vienne (1900-1907)*, Fayard, 1983, p. 519.

Les choses en restent là pendant plusieurs années. De 1906 à 1907, Janáček révise en profondeur son opéra, lui donnant sa forme définitive. Trouver un éditeur s'avère étonnamment facile. En décembre 1907, lors d'une réunion du « Club des Amis de l'Art » de Brno, Janáček propose que le Club inaugure ses publications musicales avec *Jenůfa*. Tout est rapidement réglé, et les partitions sont prêtes en mars 1908.

LA VERSION DÉFINITIVE DE JANÁČEK

Mais, même avec la partition vocale imprimée, quatre ans après sa création, *Jenůfa* n'a toujours pas pu être vu ailleurs qu'à Brno. Après des années de frustration, Janáček est découragé, compte tenu des efforts déployés pour faire jouer son opéra à Prague. Mais ses partisans n'ont pas baissé les bras et, finalement, Kovařovic accepte de le mettre à l'affiche au Théâtre national de Prague, à condition qu'il puisse le donner avec sa propre réorchestration. Dans un premier temps, il s'avère que Janáček n'émet aucune objection et, lorsque Universal Edition prend en charge la partition, en 1917, celle-ci est publiée avec tous les changements apportés par Kovařovic.

C'est dans cette version remaniée que *Jenůfa* peut être entendu dans les grandes salles d'opéra de ce monde, jusqu'aux années 1980, quand John Tyrrell et Charles Mackerras se lancent dans une nouvelle édition, basée sur la propre version définitive de Janáček. Dès lors, l'opéra apparaît tel que le compositeur lui-même le souhaitait : la musique en est plus robuste et plus musclée, et plus proche de

l'univers sonore des chefs-d'œuvre lyriques qui suivront, tels que *Katia Kabanova* (1921).

Étant donné que l'œuvre se déroule dans un village morave, il est naturel que Janáček ait inclus quelques éléments folkloriques dans sa partition, notamment pour ce qui est du chœur des conscrits, à l'acte I ; et de la chanson de danse des villageoises, à l'acte III. Il s'agit dans les deux cas d'airs inventés, inspirés par l'étude entreprise par Janáček sur la musique folklorique morave, et non pas de citations réelles de chansons populaires existantes.

Il est d'autres caractéristiques musicales à pointer ici : dans *Jenůfa*, Janáček a développé un style d'écriture vocale dans lequel les personnages sont nettement différenciés par la musique qu'on leur donne à chanter (leurs phrases se font parfois l'écho de l'étude entreprise par Janáček sur les modèles de discours). En particulier, le lyrisme radieux de la musique de la protagoniste Jenůfa s'en vient-il contraster avec l'écriture percutante et agressive de Kostelnička. L'argument musical à plus grande échelle se trouve articulé dans l'orchestre, souvent au moyen de couleurs instrumentales saisissantes (à commencer par le xylophone, cliquetant au début), et animé de courtes figures *ostinato* qui se répètent...

Une autre grande réussite de Janáček dans cet opéra réside dans la maîtrise accrue du rythme dramatique : l'acte II, en particulier, atteint une rare intensité, presque terrifiante. Le compositeur allait parvenir à une compression dramatique encore plus resserrée dans certains de ses

opéras ultérieurs, mais *Jenůfa* reste une œuvre où les passions qui animent les personnages sont mises à nu dans une combinaison miraculeuse de puissance tragique et d'ardeur lyrique.

Note de programme © Nigel Simeone

Traduction : © Pascal Bergerault

Synopsis

ACTE I : LE MOULIN DE BURYJA, FIN D'APRÈS-MIDI

On entend le claquement de la roue du moulin, évoqué au moyen d'un xylophone. Jenůfa est impatiente de savoir si son bien-aimé Števa a été appelé sous les drapeaux : elle est enceinte de lui, et son secret sera bientôt connu. Elle est soulagée qu'il n'ait pas été retenu et qu'il puisse l'épouser, avant que la grossesse ne soit trop voyante.

Dans le même temps, on apprend que Laca, le demi-frère jaloux de Števa, aime secrètement Jenůfa. Števa arrive ivre avec un groupe de conscrits, et tous de se lancer dans une danse endiablée. Cela suscite la désapprobation de la mère adoptive de Jenůfa, Kostelnička (qui signifie littéralement « sacristine »), laquelle dit à Števa qu'il ne pourra épouser Jenůfa que s'il s'abstient de boire pendant un an. Jenůfa supplie Števa de l'épouser au plus vite et lui, il lui dit qu'il aime ses « joues de pommes roses ». La grand-mère Buryja renvoie Števa pour qu'il aille cuver son vin, tandis que Laca nargue Jenůfa avec des fleurs que Števa a reçues de l'une de

ses admiratrices. Jenůfa reste inébranlable. Laca tente de l'embrasser, elle le repousse et, fou de jalousie, il lui entaille la joue avec un couteau.

ACTE II : LA MAISON DE KOSTELNÍČKA, CINQ MOIS PLUS TARD, EN HIVER

Kostelnička a caché Jenůfa chez elle, où elle a donné naissance à un petit garçon. Jenůfa aime cet enfant, mais Kostelnička ne peut supporter la honte que lui occasionne cette naissance. Elle fait boire à Jenůfa une potion somnifère et envoie chercher Števa. Kostelnička lui parle du bébé et le supplie d'épouser Jenůfa. Števa refuse, car il est désormais fiancé à Karolka, la fille du maire. Kostelnička se tourne alors vers Laca, qui ne serait que trop heureux d'épouser Jenůfa, mais il est bouleversé d'entendre parler du bébé. Kostelnička pense que le mensonge est sa seule option possible : elle fait croire à Laca que l'enfant est mort. Pire encore, elle va transformer son mensonge en une réalité effroyable, en noyant le bébé dans l'eau glacée du bief. Jenůfa se réveille à son retour et Kostelnička lui apprend qu'elle a eu de la fièvre deux jours durant, pendant lesquels son bébé est mort. Laca revient et propose d'épouser Jenůfa, insistant sur le fait qu'il l'aime, et elle accepte de devenir sa femme. Rongée par la culpabilité et le remords, Kostelnička a une vision terrifiante au plus fort d'une tempête : elle voit la main de la mort forcer la porte de sa maison.

ACTE III : DEUX MOIS PLUS TARD, AU PRINTEMPS

C'est le jour du mariage de Jenůfa et de Laca. Le maire et sa femme leur adressent l'hommage qui leur est dû. Laca annonce à Jenůfa qu'il a tiré un trait sur le passé et qu'il a invité Števa et sa future

épouse, Karolka. Les jeunes filles du village chantent, et la grand-mère Buryjovka bénit le couple. Au moment où Kostelnička s'apprête à le bénir à son tour, on s'agite tout autour : le corps d'un bébé vient d'être retrouvé dans la rivière, suite au dégel. Au vu de ses vêtements, Jenůfa comprend qu'il doit s'agir de son enfant. Les villageois se retournent alors contre Jenůfa, l'accusant d'avoir tué le bébé, mais Kostelnička s'avance et avoue son crime. Alors que Kostelnička est emmenée pour affronter ses juges, Jenůfa demande aux invités du mariage de pardonner à sa marâtre. Elle dit à Laca qu'il est libre de partir, s'il le désire, mais celui-ci lui promet de rester avec elle pour toujours. Émue par son engagement, Jenůfa en conclut que Dieu a béni leur union.

Synopsis © Nigel Simeone

Traduction : © Pascal Bergerault

Leoš Janáček (1854-1928)

Leoš Janáček compte parmi les personnalités musicales les plus exceptionnelles qui soient, et c'est un compositeur qui a particulièrement su remettre en cause les règles esthétiques de son temps.

Contrairement à ses compatriotes musiciens (notamment Antonín Dvořák), Janáček est né loin de toute grande métropole. Plus précisément, à Hukvaldy, en Moravie – un district de l'actuelle République tchèque (qui faisait alors partie de

l'Empire austro-hongrois), et dans une région qui allait lui fournir tous ces airs et ces rythmes qui caractérisent sa musique. Avec des moyens limités, Janáček trouve le chemin des études à Brno, la capitale morave, puis à Prague et à Leipzig, avant de retourner à Brno pour y diriger l'école d'orgue qu'il avait lui-même fréquentée.

De retour à Brno, Janáček se retrouve immergé dans les chants et les danses paysannes moraves ayant bercé son enfance. En même temps qu'il commence à se familiariser avec les contours inhabituels de cette musique haute en couleurs, il rejette délibérément les règles convenues de la musique occidentale. À partir de 1890 environ, un nouveau style musical sans compromis et très communicatif prend corps, fondé sur le principe selon lequel les rythmes de la parole sont dépositaires de l'expression la plus vraie de l'âme humaine.

Janáček ne connaîtra le succès que sur le tard. Il ne deviendra vraiment célèbre qu'à partir de 1916, lorsque l'une de ses œuvres majeures, un opéra sur fond de tragédie familiale et de scandale, dans une petite ville de Moravie, est jouée à Prague. *Jenůfa* est devenu de nos jours un incontournable du répertoire opératique dans le monde entier.

Dès lors, la créativité de Janáček brûle avec une intensité qui confine à la destruction. Ses dernières années seront dominées par la passion qu'il éprouvera pour une femme mariée, Kamila Stösslová – devenue sa muse, mais jamais sa maîtresse (le compositeur était également marié de son côté). Pour John Tyrrell, expert de Janáček,

Kamila incarnait le sentiment du désir qui est un thème omniprésent dans la vie et la musique de Janáček. Elle lui inspirera plusieurs de ses œuvres les plus remarquables, dont les opéras *Kátia Kabanová*, *La Petite Renarde rusée* et *L'Affaire Makropulos*, le cycle de mélodies *Le Journal d'un Disparu*, la *Messe Glagolitique* et le *Quatuor à cordes n° 2 « Lettres intimes »*.

Profil © Nigel Simeone

Traduction : © Pascal Bergerault

Leoš Janáček (1854–1928)

Jenůfa (1894–1903)

Tschechisches Libretto von Gabriela Preissová

PREISSOVÁS SCHAUSPIEL

Im November 1890 inszenierte das Nationaltheater in Prag Gabriela Preissovás Stück *Ihre Ziehtochter*, das beim Publikum begeistert Anklang fand. Die Kritiker jedoch verurteilten die „willkürliche Gewalt“, nach fünf Aufführungen wurde es abgesetzt. Entrüstet schrieb Preissová einer Prager Zeitung, die Gewalt sei alles andere als willkürlich, vielmehr beruhe ihr Stück auf „zwei realen Ereignissen, die stark aufbereitet wurden! Beim Ersten geht es darum, dass ein junger Bursche ein Mädchen im Gesicht verletzte ..., weil er sie selbst liebte. Beim Zweiten half eine Frau ihrer Stieftochter, ein Kind der Liebe loszuwerden (die junge Frau warf das Kleinkind in die Kloake), aber ich wollte keine zwei Mörderinnen. Jenůfa kommt durch Liebe zu Fall, doch auf Grund ihrer Güte und Kraft ist es ihr möglich, ein besseres Leben zu führen.“

Als der Komponist Leoš Janáček bei Preissová nachfragte, ob er das Schauspiel für die Oper adaptieren dürfe, war sie unsicher, ob es sich wirklich dafür eigne. Doch schließlich konnte der Komponist sie dazu überreden, nicht zuletzt, weil Preissová ihre frühere Zusammenarbeit bei der einaktigen Oper *Anfang eines Romans* in bester Erinnerung hatte. Nach der Premiere von Janáčeks *Jenůfa* (in tschechisch-sprachigen Ländern unter dem Namen *Její pastorkyňa*

bekannt, „Ihre Ziehtochter“) 1904 in Brünn dann waren alle Bedenken, die Preissová gehabt haben mochte, wie fortgeblasen, und nach der Aufführung 1916 in Prag erfuhr die Oper schließlich auch international Anerkennung – wiewohl diese lange auf sich hatte warten lassen: Janáček hatte die Arbeit an *Jenůfa* kurz nach seinem 40. Geburtstag begonnen, bei ihrem Triumph in Prag war er 62.

DIE ENTSTEHUNG VON JENŮFA

Janáček begann die Arbeit an *Jenůfa* 1894, in eben dem Jahr, in dem Marie Stejskalová ihre Arbeit als Haushälterin bei den Janáčeks aufnahm. Ihrer Erinnerung nach saß er in jeder freien Minute beim Komponieren und arbeitete häufig die Nächte durch: „Manchmal kam es mir vor, als würde der Herr mit *Jenůfa* kämpfen, als ginge er in sein Arbeitszimmer nicht, um die Oper zu komponieren, sondern um mit ihr zu ringen.“

Nach Abschluss des ersten Akts legte Janáček das Werk zur Seite, um sich vier Jahre lang anderen Projekten zu widmen, unter anderem einer umfangreichen Sammlung mährischer Volksmusik. 1901 nahm er die Arbeit an der Oper wieder auf und beendete den zweiten Akt im Juli 1902. Zu der Zeit war Janáčeks Tochter Olga schwer krank, wie Stejskalová sich erinnerte (wobei sie gleichzeitig einen spannenden Vergleich zwischen Janáček und der Figur der Kostelníčka anstellte): „Je schlechter es Oluška [Olga] ging, desto besessener verfolgte sie die neue Oper ihres Vaters ... Er legte seinen Schmerz über Oluška in die Arbeit und das Leiden seiner Tochter in Jenůfas Leiden. Und die hartnäckige Liebe Kostelníckas – das ist er. In der Rolle steckt viel von seinem eigenen Wesen.“

Die Komposition des dritten Akts fand in der Zeit von Olgas letzter Erkrankung statt. Häufig saß sie daneben, während ihr Vater arbeitete, und bat ihn wenige Tage vor ihrem Tod (am 26. Februar 1903), ihr die gesamte Oper vorzuspielen. Laut Stejskalová sagte Olga am Ende der Musik: „Sie ist wunderschön. Wie schade, dass ich es nie sehen werde.“ Janáček schrieb auf die Partitur von *Jenůfa* die Widmung: „Zum Gedenken an Olga Janáčková“.

DIE URAUFFÜHRUNG VON JENŮFA

Die erste Aufführung von *Jenůfa* fand am 21. Januar 1904 in Brünn statt. Auch wenn das Orchester kleiner war, als von Janáček vorgesehen (und einige Instrumente fehlten, unter anderem die Harfe und das Englischhorn), war die Premiere lokal doch ein großer Erfolg. Gleich anschließend schickte Janáček die Partitur ans Nationaltheater in Prag, wo die Oper allerdings aus der Hand abgelehnt wurde. Das ging zum Teil auch auf den dortigen Dirigenten Karel Kovařovic zurück, der Janáček nie dessen grausame Rezension seiner Oper *Die Bräutigame* von 1887 verzeihen hatte. Janáček bemühte sich, auch andere Dirigenten für *Jenůfa* zu interessieren, und im Dezember 1904 schrieb Gustav Mahler von der Wiener Hofoper, er würde das Werk durchaus gerne kennenlernen, wünschte sich aber eine deutsche Übersetzung, die damals nicht vorlag.

So vergingen mehrere Jahre. 1906/1907 überarbeitete Janáček die Oper umfassend und verlieh ihr ihre endgültige Gestalt. Ein Verleger ließ sich erstaunlich leicht finden: Bei einer Versammlung des Klubs der Brünnner Kulturfreunde im Dezember 1907 machte Janáček den Vorschlag, der Klub könne seine

Musikveröffentlichungen doch mit *Jenůfa* beginnen. Rasch wurde man sich einig, und bereits im März 1908 lagen fertige Ausgaben vor.

JANÁČEKS DEFINITIVE FASSUNG

Doch selbst mit einer gedruckten Vokalpartitur war *Jenůfa* auch vier Jahre nach der Premiere außerhalb von Brünn noch nie aufgeführt worden, und nach jahrelanger Enttäuschung gab Janáček schließlich die Hoffnung auf, die Oper in Prag je zur Aufführung zu bringen. Seine Fürsprecher jedoch ließen nicht locker, und nun willigte Karel Kovařovic doch ein, das Werk dort am Nationaltheater dazubieten, allerdings unter der Bedingung, dass er seine eigene Neuorchestrierung verwendete. Zumindest anfangs hatte Janáček nichts dagegen einzuwenden; doch als Universal Edition sich 1917 der Partitur annahm, wurde sie mit allen Änderungen Kovařovics verlegt.

Und in eben der Fassung kam *Jenůfa* an allen großen Opernhäusern rund um die Welt zu Gehör, bis John Tyrrell und Charles Mackerras in den 1980er-Jahren ausgehend von Janáčeks eigener definitiven Fassung eine neue Auflage vorlegten. Seit der Zeit kennen wir die Oper so, wie der Komponist sie sich vorgestellt hatte: Die Musik ist rauer und robuster und nähert sich bereits der Klangwelt seiner späteren Meisteropern wie *Katya Kabanova* (1921).

Da die Handlung in einem mährischen Dorf spielt, überrascht es nicht, dass Janáček einige volkstümliche Elemente in die Partitur einwob, allen voran etwa den Chor der Rekruten im 1. Akt und das Tanzlied der Dorfmädchen im 3. Akt. Bei beiden Stücken handelt es sich um neu

komponierte Melodien, die auf Janáčeks Studium der mährischen Volksmusik zurückgehen, und nicht um direkten Zitate aus Volksliedern.

Größere Bedeutung kommt allerdings anderen musikalischen Aspekten zu: So bildete Janáček in *Jenůfa* einen bestimmten vokalen Kompositionsstil heraus, bei dem sich die Figuren stark durch die ihnen zugeordnete Stimme unterscheiden (die Phrasen gehen bisweilen auf Janáčeks Beschäftigung mit Sprachmustern zurück). Insbesondere die strahlende Lyrik der Musik, die die Protagonistin Jenůfa singt, setzt sich scharf von der reizbaren, aggressiven Stimme Kostelničkas ab. Die umfassendere musikalische Auseinandersetzung wird dem Orchester überantwortet, häufig mit spannenden Instrumentalfarben (wie etwa das klappernde Xylophon gleich zu Anfang); kurze sich wiederholende Ostinati treiben sie voran.

Janáčeks zweite große Leistung in dieser Oper ist, dass er das dramatische Tempo perfektioniert, und insbesondere der zweite Akt hat eine fast schon erschreckende Intensität. Zwar gelang Janáček in einigen seiner späteren Opern eine noch straffere dramatische Ballung, dennoch ist und bleibt *Jenůfa* ein Werk, in dem sich die Leidenschaft der Figuren in einer schier wundersamen Paarung von tragischer Kraft und lyrischem Feuer offenbart.

Einführungstext © Nigel Simeone

Übersetzung: © Ursula Wulfekamp

Handlung

1. AKT: DIE BURYJA-MÜHLE, SPÄTNACHMITTAG

Wir hören das Klappern des Mühlrads, intoniert von einem Xylophon. Jenůfa wartet ungeduldig darauf zu erfahren, ob ihr Geliebter Števa eingezogen wurde: Sie ist schwanger von ihm und wird das Geheimnis nicht mehr lange verbergen können. Erleichtert hört sie, dass er nicht genommen wurde, also kann er sie heiraten, bevor ihre Schwangerschaft sichtbar wird.

Laca – Števas eifersüchtiger Halbbruder – liebt Jenůfa ebenfalls, allerdings insgeheim. Števa torkelt betrunken mit einer Schar Rekruten herein, sie tanzen ausgelassen. Das missfällt allerdings Jenůfas Ziehmutter Kostelnička (wörtlich „die Dorf-Küsterin“), die Števa sagt, er dürfe Jenůfa nur heiraten, wenn er ein Jahr lang dem Trinken entsage. Jenůfa bittet Števa inständig, sie sobald wie möglich zu heiraten, und er sagt ihr, er liebe ihre „apfelroten Wangen“. Großmutter Buryja schickt Števa fort, damit er seinen Rausch ausschläft, und Laca zeigt Jenůfa provozierend die Blumen, die Števa von einer seiner Verehrerinnen geschenkt wurden. Jenůfa lässt sich aber nicht beirren. Als Laca sie zu küssen versucht, schiebt sie ihn fort, und in eifersüchtiger Wut schlitzt er ihr mit einem Messer die Wange auf.

2. AKT: DAS HAUS KOSTELNIČKAS, FÜNF MONATE SPÄTER, WINTER

Kostelnička hat Jenůfa bei sich im Haus versteckt, wo sie einen Jungen zur Welt gebracht hat. Jenůfa liebt den Kleinen, Kostelnička aber kann

die Schande nicht ertragen. Sie verabreicht Jenůfa ein Schlafmittel, dann lässt sie nach Števa schicken, um ihm von den Kind zu erzählen, und fleht ihn an, Jenůfa zu heiraten. Das lehnt Števa jedoch ab, weil er mittlerweile mit Karolka verlobt ist, der Tochter des Dorfrichters. Daraufhin wendet Kostelnička sich an Laca, der nur zu gern bereit ist, Jenůfa zu heiraten; die Sache mit dem Kind aber missfällt ihm. Kostelnička sieht keine andere Wahl, als zur Lüge zu greifen, und sagt Laca, das Kind sei gestorben. Schlimmer noch, sie setzt diese Lüge in die erschreckende Tat um und ertränkt das Kind im eiskalten Mühlbach. Bei ihrer Rückkehr erwacht Jenůfa, und Kostelnička sagt ihr, sie habe zwei Tage im Fieber gelegen, und in der Zeit sei das Kind gestorben. Laca erscheint wieder und bittet um Jenůfas Hand; er beteuert, dass er sie liebt, und sie willigt ein, seine Frau zu werden. Von Schuld und Reue gepackt, hat Kostelnička am Höhepunkt eines Sturms eine grauenhafte Vision, in der die Hand des Todes die Tür zu ihrem Haus aufbricht.

3. AKT: ZWEI MONATE SPÄTER, FRÜHLING

Jenůfas und Lacas Hochzeitstag. Der Dorfrichter und seine Frau machen ihre Aufwartung. Laca sagt Jenůfa, dass er die Vergangenheit hinter sich lassen möchte und Števa und dessen Verlobte Karolka eingeladen hat. Die Dorfmädchen singen, und Großmutter Buryjovka gibt dem Paar ihren Segen. Gerade, als Kostelnička die beiden ebenfalls segnen möchte, gibt es Aufruhr: Im tauenden Bach wurde die Leiche eines Neugeborenen gefunden. Anhand der Kleidung, die es trägt, erkennt Jenůfa, dass es ihr Kind sein muss. Die Dorfgemeinschaft wendet sich

gegen sie und wirft ihr vor, das Kind getötet zu haben, doch da tritt Kostelnička vor und gesteht ihr Verbrechen. Als sie fortgeführt wird, ihrer Strafe entgegen, bittet Jenůfa die Hochzeitsgäste, ihrer Ziehmutter zu verzeihen. Dann sagt sie Laca, es stünde ihm frei zu gehen, doch er gelobt, er werde immer bei ihr bleiben. Gerührt von seiner Zuneigung kommt Jenůfa zu dem Schluss, dass Gott ihre Verbindung segnet.

Handlung © Nigel Simeone

Übersetzung: © Ursula Wulfekamp

Leoš Janáček (1854–1928)

Leoš Janáček war ein Solitär in der Geschichte der Musik, ein Komponist, der die ästhetischen Regeln seiner Zeit auf den Kopf stellte.

Im Gegensatz zu seinen tschechischen Kollegen (insbesondere Antonín Dvořák) wurde Janáček fernab jeder bedeutenden Metropole geboren, nämlich im mährischen Hukvaldy (Hochwald). Mähren, heute Teil der Tschechischen Republik (damals gehörte es zum Kaiserreich Österreich), prägte die für Janáčeks unverkennbare Musik typischen Melodien und Rhythmen. Aus den bescheidenen Verhältnissen heraus gelang es Janáček, in Brno (Brünn), der Hauptstadt Mährens, und später in Prag und Leipzig zu studieren, ehe er schließlich nach Brno zurückkehrte, um die Orgelschule, die er besucht hatte, zu leiten.

Dort vertiefte er sich in die mährischen Volkslieder und Tänze, die er von klein auf kannte. Je mehr er dem ungewöhnlichen Duktus dieser kernigen Musik vertraute, desto entschiedener lehnte er die überlieferten westlichen Normen der Musik ab. Nach etwa 1890 entwickelte er einen neuen, kompromisslosen und ausgelassen kommunikationsfreudigen Musikstil, ausgehend von dem Prinzip, dass Sprachrhythmen den wahrsten Ausdruck der menschlichen Seele darstellen.

Der Erfolg stellte sich für Janáček erst spät ein. Allgemeiner bekannt wurde sein Name schließlich ab 1916, als eine seiner gefeiertsten Kompositionen in Prag aufgeführt wurde: eine Oper, die skandalöse Familientragödien im kleinstädtischen Mähren schilderte. Heute gilt *Jenůfa* als wesentlicher Bestandteil des Opernrepertoires weltweit.

Von dem Zeitpunkt an loderte Janáčeks Kreativität mit einer Intensität, die beinahe etwas Zerstörerisches an sich hatte. Seine späteren Lebensjahre wurde von seiner Leidenschaft für eine verheiratete Frau bestimmt, Kamila Stösslová, die seine Muse wurde, aber nie im wahrsten Wortsinn seine Geliebte. Nach Ansicht des Janáček-Kenners John Tyrrell verkörperte Kamila die Sehnsucht, die sich als beständiges Thema durch Janáčeks Leben und Musik zieht. Kamila inspirierte ihn zu vielen seiner besten Werke, etwa zu den Opern *Káťa Kabanova*, *Das schlaue Fuchslein* und *Die Sache Makropulos*, den Liederzyklus *Tagebuch eines Verschollenen*, zur *Glagolitischen Messe* und dem Zweiten Streichquartett „Intime Briefe“.

Profil © Andrew Mellor

Übersetzung: © Ursula Wulfekamp

Libretto

Disc 1

1. JEDNÁNÍ

- [1] *Podvečer. Osamělý, pohorský mlýn. Vpravo před domovním stavením siňka z dřevěných sloupů. Strážka, křoviny, několik pokácených dřev, vzadu strouha.*

[2] **Výstup I.**

Jenůfa, květináč rozmaryje v ruce, stojí na vyvýšeném místě u struhy a zpod dlaně pohlíží do dálky. Stařenka Buryjovka sedí vybírajíc brambory z vrchovatého koše, vykrajuje očka a hází do nůše. Vlevo na pokáceném stromě sedí tmavovlasý Laca Klemeň; ořezává křivákem bičičtě.

JENŮFA (*k sobě*)

Už se večer chýlí a Števa se nevrací!
Hrůza se na mne věšala po celou noc,
a co jsem se rána dočkala, znova!
Ó Panno Maria,
jestlis mne oslyšela,

ACT I

Late afternoon. A lonely mountain mill. On the right, in front of the house, an extended roof supported by wooden posts. Some baskets; some felled timber; in the background, a stream.

Scene One.

Jenůfa, a pot of rosemary in her hand, stands on a knoll by the stream and looks into the distance shading her eyes with her hand. Grandmother Buryja sits under the overhanging roof selecting potatoes from a basket, cutting their eyes out and throwing them into a bag. Left, on a tree trunk, sits dark-haired Laca, whittling a whipstock with a crooked knife.

JENŮFA (*to herself*)

Soon it will be evening; Števa is not back!
Terrible dreams have haunted me all night,
and dawn brought no rest, only new torments!
Oh Virgin Mary,
if you do not hear my prayer,

jestli mi frajera na vojnu sebrali
a svatbu překazili,
hanba mne dožene k zatracení duše,
Ó Panno Maria, buď mi milostivá!

STAŘENKA BURYJOVKA

Jenůfka,
pořád tě od práce šidla honějí!
Mé ruce mají to všecko pokrájet?
Ke všemu na to staré oči špatně vidí.

LACA (*jizlivě*)

Vy, stařenko, už tak na všelicos špatně vidíte!
Nerobíte ze mne vždycky jen člověka,
kterému se dáte najest,
za to mládkovství najest?
Všák já vím, že nejsem váš,
váš vlastní vnuk!
To jste mi pokaždé připamatovaly,
když jsem se chlapčisko siré za vámi přikrádal,
když jste mazlivaly Števu na klíně,
a hladily jeho vlasy,
že „žluté jak slunečko!“
Mne jste si nevšimly a já byl třeba také sirota.
Kdybyste mi vyhodily...

JENŮFA (*klečíc od struhy se obrátí*)

Laco, vždy tak neuctivo k stařence mluvíš!

LACA

...těch dvanáct set mého podílu,
mohl bych jít, kam by mne oči vedly!

if as a soldier my sweetheart is sent away
so that we cannot be wed;
shame and dishonour will damn my soul,
Oh Virgin Mary, have mercy on me!

GRANDMOTHER BURYJA

Jenůfa,
you're always running off, leaving your work!
Are my hands supposed to cut all this?
And my old eyes can't see well.

LACA (*sarcastically*)

Granny, you are so blind to everything!
Haven't you always treated me
just like a common labourer,
who must work to eat?
But I know that I'm not yours,
not your own grandson!
You reminded me of that every time,
as an orphan, I wanted affection,
when you would pet Števa on your lap,
and stroke his hair,
saying it was "golden just like the sun!"
You ignored me, though I was an orphan too.
You might as well throw me out...

JENŮFA (*kneeling, turning from the stream*)

Laca, always speaking to Granny so rudely!

LACA

...give me my twelve hundred crowns,
I would go away, wherever I wanted!

JENŮFA

Potom tě mají mít rády!

STAŘENKA BURYJOVKA

Baže, baže. Jsem u něho jen výminkářka
Baže, nepovažuje mne za hospodyň,
natož za rodinu!

LACA *(k Stařence)*

A Jenůfu dnes voláte k práci,
když čeká Štefka od assenty?

JENŮFA *(pro sebe)*

On vidí člověku až do srdce,
těma pronásledujícíma očima,
Ani mu odpovídat' nebudu, zlochovi.

(k Stařence)

Stařenko, nehněvejte se!
Já to všechno vynahradím.
Vzpomněla jsem si na rozmaryju,
že mi usychá;
šla jsem ji omočit k vodě.

(s povzdechem)

A kdyby mi uschla,
vid'te, stařenko, říká se,
že uschne potom
všechno štěstí v světě.

JANO *(volá ze mlýna)*

Jenůfka, ej, Jenůfka, ej!

JENŮFA

You think we should all love you!

GRANDMOTHER BURYJA

Oh, truly, he behaves as if I don't matter,
truly, he doesn't consider me in charge here,
let alone one of the family!

LACA *(to Grandmother Buryja)*

And now you expect Jenůfa to work hard,
wondering if Števa's been conscripted?

JENŮFA *(to herself)*

He sees right into a person's heart,
with those haunting eyes,
I won't bother to answer him, wretched man!

(to Grandmother Buryja)

Granny, don't be angry!
I'll make up for all the work I've missed.
I was afraid my rosemary plant
would wither and die;
I went to the water to soak it.

(sighing)

And if it dries up,
Granny, don't you know
that saying —
all the happiness in the world will dry up.

JANO *(calling from the mill)*

Jenůfa, hey, Jenůfa, hey!

(přiběhne)

Už znám čítat, už jsem to potrefil!

(prosebně)

Narysajte mi zase jiný listok!

JENŮFA

Dočkaj, dočkaj, Jano!

Dočkaj až půjdu do města,

přinesu ti čítanku,

a v té si budeš říkat!

Aji psát tě, psát tě naučím,

aby z tebe byl lepší člověk.

A včil si jdi po práci,

aby nás stařenka nehubovaly!

JANO *(odbíhá)*

Ej, ej, ej, ej!

Čítat umím, ej, čítat umím, ej.

Jenůfa mě naučily!

STAŘENKA BURYJOVKA *(volněji)*

Co to máš za radost!

Co to máš, děvčico, za radost!

Barenu jsi naučila také čítat!

Mužský rozum máš po svojí pěstounce,
učitelem, učitelem být si měla.

JENŮFA *(s povzdechem)*

Ba, ba, můj rozum, milá stařenko,

už dávno mi tu někde do voděnky spadl.

(running in)

I can read now, I got it right!

(pleading)

Write me some more pages!

JENŮFA

Wait, patience, Jano!

When I go to town again

I'll bring you a reading book,

and you can teach yourself then!

I shall teach you, teach you to write too,

so you can be a better person.

Now go to work,

so that Granny doesn't scold us again!

JANO *(running off)*

Hey, hey, hey, hey!

I can read, hey, I can read, hey.

Jenufa taught me!

GRANDMOTHER BURYJA *(more mildly)*

That's what you enjoy!

That, my girl, is what you enjoy!

You already taught Barena to read and write!

You've a man's mind like your foster mother,
no doubt you should've been a teacher.

JENŮFA *(sighing)*

Ah yes, but, Granny dear, my common sense
has long since flown away, like water in the
mill stream.

3 Výstup II.

*Stárek v městských, moukou pobílených
šatech kráčí kolem a zastaví se u Lacy.*

STÁREK

Co to robíš, mládku?
Může být pěkné bičíště!

LACA

Mám tupý křivák,
abych se s tím dvě hodiny páral!
Nabrus mi ho!

STÁREK *(vytáhne z kapsy brousek a
ostří nůž)*

Nabrousím!

*Zatím Laca koncem bičíště strhne Jenůfě
šátek z hlavy.*

JENŮFA *(neohlédnuvši se)*

To ty, Laco,
tys odjakživa takový divoň...

LACA

Kdyby ti to Števa učinil,
to by nevadilo?

JENŮFA

On by to tak neučinil...

LACA

Vid', to by nevadilo?

Scene Two.

*The Foreman in a suit, not overalls, whitened
with flour, comes along and stops by Laca.*

FOREMAN

What are you doing, Laca?
That's a fine whipstock you have there!

LACA

With such a blunt knife
it'll take me hours to get it finished.
Sharpen it for me!

FOREMAN *(takes a whetstone from his
pocket and sharpens the knife)*

I'll sharpen it!

*Meanwhile, Laca flicks Jenůfa's kerchief
from her head with the end of the whipstock.*

JENŮFA *(without turning around)*

Stop that, Laca,
you always try to plague and torment me...

LACA

If it had been Števa doing that,
would you have minded?

JENŮFA

Števa would never do it!

LACA

Ah, but would you have minded?

JENŮFA

...on by to tak neučinil.

LACA

Protože vždy se mu hodně postavíš na blízko!

JENŮFA

Co je ti po nás,
o sebe se starej!

*Odchází síňkou do jizby, po chvilce vyjde,
posadí se ke koši a pilně vykrajuje.*

LACA (*k Stárkovi,
dívaje se za odcházející*)

To bude pěkná švagrina,
všeho mi dobrého nachystá!

STÁREK

Což, což, což, pěkná je,
až se z toho hlava mate; což, pěkná je!
Nese se jak holba máku,
jak holba máku a s těma sivýma očima
by duši z těla vytáhla.
Což, pěkná je!
Což, pěkná je, až se z toho hlava mate!
Ale nač tobě to vykládám,
však tys jejích oči také zkusil!

LACA (*posměšně*)

Já! Já! Mohl jsi se přesvědčit,
kterak ji lúbím!

JENŮFA

...Števa would never do it!

LACA

Because you always stand very close to him!

JENŮFA

That's not your business,
it doesn't concern you!

*Jenůfa goes into the house by the porch;
after a while she comes out again, settles
herself by the basket, and resumes peeling.*

LACA (*to the Foreman,
gazing after Jenůfa as she goes off*)

She'll make a charming sister-in-law,
she'll be so kind and so good to me!

FOREMAN

Yes, yes, she's lovely indeed!
She could turn your head, she's lovely indeed!
She's as graceful as a flower,
yes, as a flower, and with those big grey
eyes, she tears the soul out of you.
She's lovely indeed!
She's lovely indeed, she could turn your head!
But I don't need to tell you all this,
you know yourself the power of those eyes!

LACA (*scornfully*)

I... I... You could see for yourself,
just how much I love her!

Naříkala si tu nad rozmaryjou.
Netuší, že jsem jí do hlíny zahrabal žížaly,
aby jí zrovna tak, zrovna tak povadla,
jak ta její svatba se Štefkem,
ke které se chystají.

STÁREK

Vidíš, Laco,
to je mi podivné,
co z tebe robí
takového, takového zlocha.
Však ty nezapíraj,
nemáš takového srdce.
A pozdává se mi,
že před Jenůfou měníváš barvu.

LACA

Hlúpoty!
Běž si po svém!
Ale, stárku,
on ji ještě nemá, on ji ještě nemá.
Jestli ho dnes při assentě odvedli,
bude po svatbě... bude po svatbě.

STÁREK

Neodvedli! Neodvedli!
Potkal jsem poseláka;
je jich odvedeno všeho všudy devět
a Števa ne!

JENŮFA (*vyskočí rozradostěna*)

Neodvedli!

She was complaining about her rosemary.
She doesn't know I buried earthworms in
the soil, so the plant would wither away,
just like her wedding to Števa,
for which they're preparing.

FOREMAN

You see, Laca,
it's strange to me,
what makes you
so... such a scoundrel.
You can't tell me
you're really so hard-hearted.
And I've often noticed,
when Jenůfa's here you act differently.

LACA

Nonsense!
Utter rubbish!
Now, just remember,
she's not his yet, she's not his yet.
If today he's been conscripted,
there will be no wedding... it'll be off!

FOREMAN

He's not taken! He's not called up!
I met the messenger just now;
only nine altogether were recruited,
and Števa's not!

JENŮFA (*jumping up joyfully*)

He's not taken!

(libá Stařenku)

Bože můj, neodvedli! Stařenko moja!

LACA *(vyskočí)*

Neodvedli!

To je potom spravedlnost!

Šohaj jako skála!

STAŘENKA BURYJOVKA

Neodvedli!

Už mu štěstí odjakživa přeje.

STÁREK

Neodvedli!

Už mu štěstí odjakživa přeje.

LACA

To je potom spravedlnost!

Kostelnička vstoupí.

KOSTELNÍČKA

Števu neodvedli?

Jenůfa spěchá políbit pěstounce ruku.

LACA

To je potom spravedlnost!

Laca mlčky sejme klobouk a zabývá se dál bičíštěm.

(kisses Grandmother)

Praise God, he's not taken! Dear Granny!

LACA *(jumping up)*

He's not taken!

They dare to call this justice!

He's as strong as a rock!

GRANDMOTHER BURYJA

He's not taken!

He's been lucky since he was a baby.

FOREMAN

He's not taken!

He's been lucky since he was a baby.

LACA

They dare to call this justice!

Kostelnička enters.

KOSTELNÍČKA

Števa's not been taken?

Jenůfa rushes to meet her foster mother and kisses her hand.

LACA

They dare to call this justice!

Laca silently takes off his hat and busies himself with the whipstock.

JENŮFA

Vitajte! Vitajte, mamičko!

Kostelnička vejde do stavení.

STÁREK

Na, křivák;
zdá se mi, že se nedá dobře brousit.

4 Výstup III.

*Stárek pozdraví a odejde
do stavení.*

STAŘENKA BURYJOVKA (*chystá se za
Kostelničkou Buryjovkou*)
Co ty, Jenůfo, za mamičkou nevejdeš?

JENŮFA

Pro Boha, stařenko,
neposílejte mne za ní!
Neposílejte!

STAŘENKA BURYJOVKA

Divnás, děvčico, divnás jaksí!

REKRUTI (*v pozadí slyšet zpěv rekrutů a
hru muzikantů*)
Všeci sa ženija,
vojny za bojija!

JENŮFA

Welcome! Welcome, mother dear!

Kostelnička enters the mill.

FOREMAN

Here, it's crooked;
it seems to me this knife just won't sharpen.

Scene Three.

*The Foreman says goodbye and goes into
the mill.*

GRANDMOTHER BURYJA (*deciding to go
in with Kostelnička Buryja*)
Why don't we join your mother, Jenůfa?

JENŮFA

For heaven's sake, Granny dear,
don't make me go in with mother.
Don't make me!

GRANDMOTHER BURYJA

My child, you're acting very strangely!

RECRUITS (*the song of the recruits and
the playing of musicians is heard off stage*)
They're all for marrying,
rather than soldiering!

5 Výstup IV.

REKRUTI

Všeci sa ženija,
vojny za bojija,
a já sa nežením,
vojny sa nebojim!
Kerý je bohatý,
z vojny sa vyplatí,
a já neboráček
musím být vojáček.

ŠTEVA *(v pozadí)*

A já tím vojákem musím být!
A já tím vojákem musím být!

JENŮFA *(vyhlídá rekruty
a poznává Števu)*
Števo!
Števuško!

ŠTEVA

A konec milování!

REKRUTI

A konec milování,
a konec milování,
Juchej! Juchej! Juchej!

*Mlečí a mlynářská chasa vybíhají.
Rekruti vystupují z levé strany.*

Scene Four.

RECRUITS

They're all for marrying,
rather than soldiering,
but I won't be wed,
I'll join the army instead!
If I were rich,
I could buy myself out of it,
but I've no money to pay
so I'm a soldier today.

ŠTEVA *(in the background, offstage)*

And so a soldiering I must go,
And so a soldiering I must go!

JENŮFA *(looking towards the recruits,
recognising Števa)*
Števa!
Števuška!

ŠTEVA

There'll be no more courting!

RECRUITS

There'll be no more courting!
There'll be no more courting!
Hi there! Hi there! Hi there!

*Millworkers and onlookers rush out.
Recruits enter from the left.*

STÁREK (*vyjde*)

Števa se nechá doprovázet!

Kluci ze vsi, jeden s dětskou trubkou.

STÁREK

Poznat to na něm, že ho neodvedli!

S levé strany objeví se Števa s rekruty a čtyřmi muzikanty (houslisty), Jenůfa mu běží v ústřety.

REKRUTI A CHASA

Ej, juchej! Ej, juchej!

REKRUTI

Všeci sa ženija,
vojny za bojija,
a já sa nežením,
vojny sa nebojim!
Kerý je bohatý,
z vojny sa vyplatí,
a já neboráček
musím být vojáček.

LACA A CHASA

A bohatý z vojny sa vyplatí,
z vojny sa vyplatí.

*Števa Buryja, rusovlasý se kšticí do čela,
napilý, drží se nejistě na nohou, klobouk
plný kvítí zdvíhá vysoko nad hlavu.*

FOREMAN (*coming forth*)

Števa has brought the music with him!

Boys from the village, one with a toy trumpet.

FOREMAN

You can all see now, he's not been taken!

*Števa appears from the left with the recruits and four musicians (fiddlers).
Jenůfa runs towards him.*

RECRUITS, MILLWORKERS & SERVANTS

Hurrah there! Hurrah there!

RECRUITS

They're all for marrying,
rather than soldiering,
but I won't be wed,
I'll join the army instead!
If I were rich,
I could buy myself out of it,
but I've no money to pay
so I'm a soldier today.

LACA, MILLWORKERS & SERVANTS

If they were rich they'd buy themselves out,
yes, they'd buy themselves out.

*Števa Buryja, ginger blond, with a lock
of hair falling over his forehead – drunk –
unsteady on his legs, waves his flower-
bedecked hat.*

ŠTEVA

A já tím vojákem musím být –
a konec milování, a konec milování!

REKRUTI

A konec milování, a konec milování!

*Kostelnička Buryjovka se objeví na
prahu stavení.*

JENŮFA

Števo!
Števuško! Števo!

6 Výstup V.**JENŮFA** (*vyčítavě*)

Duša moja, Števo, Števuško!
Tys zase už napilý?

ŠTEVA

Já, já! Já, já!
Já napily?
To ty mně, Jenůfka?
Víš, že já se volám Štefan Buryja?
Že mám pŕllánový mlýn?
Proto se na mne děvčata smějú!
Tuhle voničku jsem dostal...

(ukazuje kyticíku)

...od tej jednej!

ŠTEVA

And so a soldiering I must go –
there'll be no more courting!

RECRUITS

There'll be no more courting!

*Kostelnička Buryja appears on the
threshold of the mill.*

JENŮFA

Števa!
Števuška! Števa!

Scene Five.**JENŮFA** (*reproachfully*)

My dear heart, my Števa, Števuška!
Are you drunk again?

ŠTEVA

!! !! !! !!
You say I'm drunk?
This from you, Jenůfa?
Ah, you know my name is Števa Buryja?
That I'm the owner of this mill?
That's the reason all the girls like me!
See this posy I have here...

(shows the posy)

...that's from one of them!

(obrací se k muzikantům)

Co nehrajete?

Vy hladoví zajíci!

*Rozhazuje oběma rukama z kazajky peníze,
jež muzikanti sbírají.*

Tu máte!

Zahrejte tu Jenůfčinu:

„Daleko, široko do těch Nových Zámků.“

**ŠTEVA,
REKRUTI A CHASA**

Daleko, široko do těch Nových Zámků;
stavíja tam vežu ze samých šohájků.

Mojehu milého na sam vršek dali,
zlatú makověnku z něhu udělali.

Zlatá makověnka důle z veže spadla,
moja galenečka do klína ju vzala.

Ustanou v tanci.

MUŽI

Moja galanečka zlatú makověnku,
doklína ju vzala!

ŠTEVA

Pojd' sem, Jenůfka!

(to the musicians)

Why have you stopped playing?

You underfed scrapers!

*He throws money, gathered from his jacket
with both hands, which the musicians pick up.*

Here, take it!

Play the song that Jenůfa likes,

'Far away there in the town of Nových Zámků'.

**ŠTEVA, RECRUITS,
MILLWORKERS & SERVANTS**

Far away there in the town of Nových Zámků;
stood a high tow'r built of fine and
handsome fellows.

High above all was a handsome young boy
standing, and his fair hair like a golden dome
was shining.

But the boy's sweetheart had seen this
fine dome falling; she was there waiting,
and in her lap she caught it.

Pause in the dance.

ALL THE MEN

Yes, she saw that golden dome was falling
down and in her lap she caught it!

ŠTEVA

Come now, Jenůfa!

MUŽI

Moja galanečka zlatú makověňku,
doklína ju vzala!

ŠTEVA (*vezme Jenůfu kolem pasu*)

Tak půjdem na vdavky s muzikou!

Kostelnička zarazí kývnutím ruky muzikanty.

KOSTELNÍČKA

7 A tak bychom šli celým životem,
a ty, Jenůfa,
mohla bys ty rozhazované
peníze sbírat!
Věrná jste si rodina!
Aji on byl zlatohřívý a pěkně urostlý,
že jsem po něm toužila,
už než se poprvé oženil,
aji za vdovca znova!
Matka mi zbraňovala,
že už se tehdy začal chytat světa!
Ale já neuposlechla!
Ale potom jsem si nešla postesknout,
když se mi týden co týden opíjal,
a později chvíľa co chvíľa opíjal,
dluhy robil, peníze rozhazoval!

Števa zaražen; Jenůfa pláče.

Počala jsem mu předhazovat,
a tu mě bijával,
že jsem mnoho nocí prožila
po polích schovaná!

ALL THE MEN

Yes, she saw that golden dome was falling
down and in her lap she caught it!

ŠTEVA (*clasps Jenůfa round the waist*)

So, we will dance at our wedding!

*Kostelnička stops the musicians with a
wave of her hand.*

KOSTELNÍČKA

So this is how your whole life would be,
and you, Jenůfa,
would have to live on what was left after
this spendthrift had wasted his money!
This whole family is the same!
Ah, he had golden hair and a good figure,
I longed for him to be mine
even before his first marriage,
even more after his wife died!
Mother had warned me against him, said
he'd always been a hopeless spendthrift.
But I didn't listen!
But then I didn't go and complain,
when he got drunk week after week,
and later got drunk every now and then,
he got into debt, squandered every penny!

Števa is taken aback; Jenůfa weeps.

Then when I tried to reason with him,
he beat me cruelly,
many nights I had to spend
hiding in the fields!

(ukazuje na srdce)

Já už to dávno, dávno cítím,
že třeba Veboranský mlynář,
ještě není hoden státi
vedle mojí pastorkyně!

JENŮFA *(prosebně ji přerušuje)*

Ó mamičko, nehněvejte se.

KOSTELNÍČKA

Pořád jsem ještě, ještě mlčela,
to tvému srdci kvůli!

JENŮFA

Ó mamičko, nehněvejte se.

KOSTELNÍČKA

Poviš mu, že já nedovolím,
abyste se prv sebrali,
až po zkoušce jednoho roku,
když se Števo neopije!

REKRUTI

Ale je to přísná ženská!

KOSTELNÍČKA

Neuposlechneš-li, Jenůfo,
dáš-li jeho slovům
přednost před mýma,
Bůh tě tvrdě ztrestá!

Števa zaražen si položí hlavu na sloup.

(points at her heart)

I have a feeling deep within me,
that the miller of Veborany
is not yet worthy to be married
to my foster daughter!

JENŮFA *(interrupts her pleadingly)*

Oh mother dear, don't be angry.

KOSTELNÍČKA

I have said nothing, nothing until now,
because I know you love him!

JENŮFA

Oh mother dear, don't be angry.

KOSTELNÍČKA

Tell him, I will not give my permission
for you two to get married,
until a whole year has passed
with Števa not drinking!

RECRUITS

But she's so hard-hearted!

KOSTELNÍČKA

If you disobey, Jenůfa,
if you heed his words
in preference to mine,
God will punish you severely!

Števa, stunned, rests his head on the pillar.

STAŘENKA BURYJOVKA

Ó dcera moja, dcera moja.
Je to přísná ženská!

KOSTELNÍČKA

Mívajte se tady dobře!

STAŘENKA BURYJOVKA

Vždyť on ten šohájek není tak zlý!
Ani ten její nebožtik,
můj syn nebyl užnejhorší!

LACA (*k sobě, výsměšně*)

Pohlad'te šohájka, pohlad'te!

REKRUTI

Ale je to přisna ženská!

LACA

Kostelničko, upadl vám šátek.
A já bych vám také, také ruku políbil.

KOSTELNÍČKA (*odchází*)

Mívajte se tady dobře!

STAŘENKA BURYJOVKA

A vy muzikanti, jděte dom, jděte dom!
Nesvádějte chlapců! Jděte dom!

CHASA

Jděte dom, jděte dom!
A vy muzikanti, jděte dom,
nesvádějte chlapců, jděte dom, ...

GRANDMOTHER BURYJA

Oh stop, my daughter, stop, my daughter!
She is so hard-hearted!

KOSTELNÍČKA

May you have fun!

GRANDMOTHER BURYJA

He's not as bad as you think!
Even her late husband,
my dear son, wasn't that bad!

LACA (*aside, scornfully*)

She keeps spoiling him, spoiling him!

RECRUITS

But she's so hard-hearted!

LACA

Kostelnička, your scarf has fallen.
And I would also, also like to kiss your hand.

KOSTELNÍČKA (*departing*)

May you have fun!

GRANDMOTHER BURYJA

And you musicians, go home, go home!
Leave our lads alone! Go home!

MILLWORKERS & SERVANTS

Go home, go home!
And you musicians, go home,
leave our lads along, go home, etc

STÁREK

Jděte dom, jděte dom!

Muzikanti odcházejí.

STAŘENKA BURYJOVKA

Jdi se vyspat, Števuško jdi!
Jšeš mladý,
kamarádi tě svádí,
zapomněl, zapomněl jsi se!

REKRUTI

Kamarádi tě svádí?

Rekruti odcházejí.

STAŘENKA BURYJOVKA

A ty, Jenůfo, neplač, neplač!
Každý párek si musí
svoje trápení přestát,
trápení přestát, ach, přestát; —

STÁREK

Každý párek si musí
svoje trápení přestát,
svoje trápení přestát —

**LACA, JENŮFA, STAŘENKA
BURYJOVKA, CHASA**

Každý párek si musí
svoje trápení přestát!

*Chasa se rozchází. Všichni odcházejí
kromě Jenůfa a Števy.*

FOREMAN

Go home, go home!

The musicians leave slowly.

GRANDMOTHER BURYJA

Go to sleep, Števuška, go!
You're still young,
led on by your companions,
you have forgotten, forgotten yourself!

RECRUITS

Led on by your companions?

The recruits leave.

GRANDMOTHER BURYJA

And you, Jenůfa, don't cry,
Every couple must
endure their suffering,
endure the suffering, ah, endure it; —

FOREMAN

Every couple must
endure their suffering,
endure their suffering —

**LACA, JENŮFA, GRANDMOTHER
BURYJA, MILLWORKERS & SERVANTS**

Every couple must
endure their suffering!

*The party breaks up. Everyone leaves
except Jenůfa and Števa.*

8 Výstup VI.

JENŮFA (*tiše k Števovi*)

Števo, Števo, já vim,
žeš to urobil z té radosti dnes.
Ale jinda, Števuško,
nehněvej mamičku;
víš, jak jsem bědná!
Srdce mi úzkostů v těle se třese,
že by mamička aj lidé
mohli poznat moji vinu.
Bojím se, že na mne
padne kdysi trest;
celé noci nespím.
Pamatuj se, duša moja,
když nám Pánbůh s tím
odvodem včil pomohl,
abychom se mohli sebrat!
Beztoho bude od mamičky těch výčitek
dost, dost!
Víš, jak si na mně zakládá,
včil včils ju měl slyšet!
Nevím, nevím, co bych udělala,
kdybys ty mne včas nesebral,
nevím, nevím,
co bych udělala také já!

ŠTEVA

Neškleb se!
Vždyť vidíš, tetka Kostelnička
mne pro tebe dopaluje,
a to pro moji lásku k tobě.
Mohly byste se dívat,

Scene Six.

JENŮFA (*quietly to Števa*)

Števa, Števa, I know you got drunk
today because you were so happy.
But I beg you, Števuška,
don't make my mother angry;
you know my trouble!
My heart is trembling with anxiety,
that my mother and everyone else
might learn of my guilt.
I dread that someday
punishment might befall me;
I lie awake all night.
Remember, my love,
God has helped us
over your conscription,
so we might soon be married!
Even without that, there will be enough
complaints from my mother, quite enough!
She has always been so proud of me,
you should have heard her!
I don't know, don't know, what I would do,
if we do not get married in time,
I don't know, don't know,
what would happen to me!

ŠTEVA

Do be quiet!
Now look here, Aunt Kostelnička
always scolds me, for your sake,
and it's only because I love you.
Just now you could have seen it,

mohly jste se dívat,
jak o mne všechna děvčata stojí!

JENŮFA (*podrážděna*)

Ale včil na ně hledět nemáš!
Jen já mám velké právo k tobě,
smrt bych si musela urobiť!

(*chopí jej rukama za ramena*)

Ty mi takový nesmíš být,
Bože můj, slabý, směšný,

(*chopí jej za ramena*)

takový, takový, takový směšný!

Lomcuje jím.

ŠTEVA (*chlácholivě k Jenůfě*)

Však tě snad nenechám tak!

(*přede všemi*)

Už pro tvoje jablůčkový líce, Jenůfo,
ty jsi věru ze všech nejpečnější,
ty jsi ze všech nejkrásnější! Ó, Jenůfo!

JENŮFA

Smrt bych si musela urobiť!
Smrt bych si musela urobiť!

STAŘENKA BURYJOVKA (*vyjde z domu*)

Ó, nechte hovorů,
až zítra, až bude mít čistou hlavu!
Běž, chlapče, běž si lehnout!

just now you'd have seen it,
how all the girls were standing around me!

JENŮFA (*irritated*)

But now you should take no notice of them!
I am the one to whom you belong,
if you left me I'd have to kill myself!

(*seizing him by the shoulders*)

You can't behave like that with me,
My God, how weak, how foolish,

(*grabs his shoulders*)

so... so... so ridiculous!

She shakes him.

ŠTEVA (*trying to calm down Jenůfa*)

I wouldn't leave you like that!

(*in front of everyone*)

Your cheeks are like two rosy apples, Jenůfa,
you are truly the most beautiful of all,
you are the most beautiful of all. Oh, Jenůfa!

JENŮFA

If you left me I'd have to kill myself!
If you left me I'd have to kill myself!

GRANDMOTHER BURYJA (*exiting the house*)

Oh stop arguing,
leave it till tomorrow, when his head is clear!
Go, boy, go and lie down!

ŠTEVA

Ó, Jenůfa,
ty jsi ze všech nejkrásnější...

(odchází)

...nejkrásnější!

Stařenka odchází. Jenůfa se posadí znovu ke koši a počne se sklopenou hlavou vykrajovat.

ŠTEVA

Oh, Jenůfa,
you are the most beautiful of all...

(going off)

...the most beautiful!

Grandmother leaves. Jenůfa sits again at the basket with bowed head, and begins to work.

9 Výstup VII.

*Laca povstane; bičičtě pohodil, křivák
podrží v ruce.*

LACA

Jak rázem všecko
to Štefkovo vypínání schlíplo,
schlíplo před Kostelničkou uši!

JENŮFA

Přes to zůstane on stokrát,
stokrát lepší než ty!

LACA

Zůstane!

*Chvějně, horečně; shýbne se pro
pohozenou kytíčku.*

LACA

Jenůfa, tuhle mu upadla ta vonička,

Scene Seven.

*Laca rises. He throws away the whipstock
and holds the knife in his hand.*

LACA

How suddenly all of
Števa's boasting faded,
faded when Kostelnička scolded!

JENŮFA

Even so, he remains a hundred times,
a hundred times better than you!

LACA

He remains...!

*Feverish with passion, he picks up the posy
that was thrown away.*

LACA

Jenůfa, he dropped this little posy,

co dostal od některé z těch,
co prý se na něho všude smějú!
Okaž! Já ti ji zastrčím za kordulku.

Děvečka Barena vyjde na práh.

JENŮFA (*povstane hrdě*)

Dej ji sem!
Takovou kytkou,
kterou dostal můj frajer na počest,
mohu se pýšit!

LACA (*k sobě*)

Budeš se jí pýšit!

(*k Jenůfě*)

A on na tobě nevidí nic jiného,
jen ty tvoje jablůčkové líca!

(*podívá se na nůž*)

Tenhle křivák by ti je mohl pokazit.

*Barena vyjde za práci. Laca blíží se k
Jenůfě, v pravici drží voničku a křivák –
zimničně rozčilen.*

LACA

Ale zadarmo ti tu voničku nedám!

Chce ji obejmout.

JENŮFA (*brání se*)

Laco, uhodím tě!

that he got from one of those girls,
from one of those who always smile at him!
Look now! I'll pin it on your dress.

Barena, the maid, appears on the threshold.

JENŮFA (*draws herself up proudly*)

Give it here!
This little posy,
which my sweetheart was given in honour,
I will wear it proudly!

LACA (*aside*)

You'll wear it proudly!

(*to Jenůfa*)

And he sees nothing else about you,
apart from your rosy apple cheeks!

(*looking at the knife in his hand*)

This knife could spoil them for you.

*Barena comes out to work. Laca approaches
Jenůfa – feverishly agitated – holding the
posy and the knife in his right hand.*

LACA

But you won't get this flower for nothing!

He tries to embrace her.

JENŮFA (*defending herself*)

Laca, I'll hit you!

V jejím bránění , jak se k ní shýbá, přejede jí křivákem tvář při slovech:

LACA

Co máš proti mně?

JENŮFA (*vykřikne*)

Ježíš, Maria!

Tys mi probodl líco!

Přitiskne si fěrtušek na tvář.

Barena lomí rukama.

LACA (*klesá u ní na jedno koleno*

obestíraje ji náručí)

Co jsem to urobil! Jenůfka!

Jenůfa utíká do jizby.

Já ťa lúbil,

já ťa lúbil od malička...

STAŘENKA BURYJOVKA (*přiběhne*)

Co to?

Co se te děje?

STÁREK (*přiběhne*)

Co to? Co to?

Co se to děje?

BARENA (*s chvatem*)

Neštěstí se stalo,

laškovali o hubičku, o hubičku,

As he leans down to her he passes his knife across her cheek. Shouting:

LACA

What do you have against me?

JENŮFA (*crying out*)

Jesus, Maria!

You've slashed my cheek!

She presses her scarf to her cheek.

Barena wrings her hands.

LACA (*down on his knees, holding Jenůfa*

in his arms)

What have I done! Jenůfa!

Jenůfa runs off into the building.

I have loved you,

I have loved you since I was little...

GRANDMOTHER BURYJA (*hurrying in*)

What's this?

What's happened?

FOREMAN (*hurrying in*)

What's this? What's this?

What's happened?

BARENA (*urgently*)

It was an accident,

they were fooling, he was trying to kiss her,

on si podržel křivák v ruce
a tak, nechtěja, nechtěja,
ji poškrábl nějak líco!

Stárek běží za Jenůfou do jizby.

BARENA

Zaplať Pánbůh, zaplať Pánbůh,
že ji netrefil do oka!

STAŘENKA BURYJOVKA

Samou žalost,
vyvádíte, vyvádíte chlapci!

STÁREK (*vrací se*)

Stařenko, pojd'te k Jenůfě,
ona může z toho zamdlít!
Pošlete pro Kostelničku,
ať jde hojit, honem hojit!

*Stařenka pospíchá do jizby. Zdrčený Laca
se vzchopí a utíká.*

STÁREK

Honem hojit!

Stárek volá za ním.

STÁREK

Laco, neutíkej,
tys jí to urobil naschvál! Naschvál!

Konec I. jednání.

he held the crooked knife in his hand
and so, by accident,
he somehow scratched her cheek!

The Foreman runs indoors after Jenůfa.

BARENA

Thank heavens, thank heavens,
that he didn't hit her in the eye!

GRANDMOTHER BURYJA

Only sorrow,
that is all you boys have every brought us!

FOREMAN (*returning*)

Grandmother Buryja, come to Jenůfa,
she is fainting!
Send for Kostelnička,
she must come here, she can help!

*Grandmother hastens indoors. A devastated
Laca pulls himself together and rushes off.*

FOREMAN

She can help!

The Foreman calls after Laca.

FOREMAN

Laca, don't run away,
you did this to her on purpose! On purpose!

End of Act I.

2. JEDNÁNÍ

- 10 Slovenská jizba. Stěny pokryty obrázky a soškami, u dveří kroupka. Kamna, ustlaná postel, truhla, bidélko na šaty. Polička s nádobím, několik židlic. U okna zavěšen obraz Bohorodičky.

11 Výstup I.

Jenůfa v domácím obleku s pobledlou tváří, na níž je zřejmá jizva, sedí na židli u stolu a se skloněnou hlavou šije. Kostelnička blíží se k postranním dveřím komory a otevře je.

KOSTELNIČKA

Nechám ještě dveře otevřeny,
aby ti našlo dost tepla.
A co chodíš se k té okničce modlit
jako bludná duše?

JENŮFA

Nemohu za to,
nemám pokoje v hlavě.

KOSTELNIČKA (s povzdechem)

To ti věřím,
aj já nemám pokoje!
Už od té chvíle
co jsem tě dovedla dom,

ACT II

Slovakian peasant living room (Kostelnička's), five months later. The walls are covered with holy pictures and statuettes; by the door, a holy basin; elsewhere a stove, a made feather bed, a trunk (chest), a clothes chest; a shelf with china, cutlery, some chairs. By the window, a picture of the Virgin Mary.

Scene One.

Jenůfa is in ordinary peasant clothes, with an obvious scar on her palid cheek; she sits at the table sewing with bent head. Kostelnička goes to the side door leading to the bedroom and opens it.

KOSTELNIČKA

If I leave the door ajar a little,
then it will make your room warmer.
Tell me why do you go to that window
to pray like a lost soul?

JENŮFA

I can't help it,
my mind is not at peace.

KOSTELNIČKA (sighing)

I believe you,
I have no peace of mind either!
From the moment
that I brought you home,

napadlo mi z tvého naříkání neštěstí.
A když jsi se mi potom
přiznala se svým pokleskem,
myslela jsem, že i mne to musí
do hrobu sprovodit!
Schovávala jsem tě s úzkostí v tvou hanbě,
až do té chvíle, co chlapčok uviděl svět;
a jeho hodný otec
se ani ve snu o to nestará!

*Jenůfa spěchajíc ku dvěřím komory, nahlíží
do nich.*

JENŮFA

Tuším, že sebou Števuška zahýbl!

KOSTELNÍČKA

Pořád se s tím děckem mažeš,
místo abys Pánaboha,
Pánaboha prosila,
by ti ulehčil od něho!

JENŮFA (*vrací se zase ke stolku k práci*)

A ne... spí tiše...
On je tak milý...
on je tak milý, milý, a tichúčký!

KOSTELNÍČKA

Místo abys Pánaboha prosila,
by ti ulehčil od něho!

JENŮFA

Co je těch osm dní na světě,
nikdy, nikdy nezaplakal!

you were so upset from your misfortune.
And when you later
confessed your shame to me,
I thought such disgrace would kill me,
I couldn't bear such shame!
Fearfully, I hid you in your dishonour,
until the moment the boy first saw the world;
and in all that time his good father
didn't even care to think about him!

*Jenůfa hurries to the bedroom door and
looks in.*

JENŮFA

Hush, I think I heard little Števuška crying!

KOSTELNÍČKA

You're always spoiling that baby,
instead of kneeling and
praying to God,
to take him away from you!

JENŮFA (*returning to the table to work*)

Oh no... he's sleeping quietly...
He's so dear...
he's so dear, nice, and quiet!

KOSTELNÍČKA

Instead of kneeling and praying to God,
to take him away from you!

JENŮFA

All these eight days he's been in the world,
he has never once cried!

KOSTELNÍČKA

Ale bude bečat, bude domrzat,
bude bečat, domrzat!
Krve, rozumu mně to upíjí!
A já si na tobě tak zakládala!
Bože můj! Bože můj!

Jenůfa odloží šití, povstane.

JENŮFA

Tak je mi až mdlo, mamičko!

KOSTELNÍČKA

A já si na tobě tak zakládala!

JENŮFA

Mamičko, půjdu si lehnout!

*Kostelnička Buryjovka bere z kamen
hrneček a podává Jenůfě.*

KOSTELNÍČKA

Ale prve si to všecko vypij,
aby se ti v spánku ulehčilo.
Ustláno již máš,
kahánek jsem ti také rozžehla!

JENŮFA

Dobrou noc, mamičko!

Jenůfa vypije a odchází.

KOSTELNÍČKA

But soon he'll be howling, annoying us,
he'll be howling, driving us mad!
His very existence is sapping my mind!
And I was so proud of you!
My God! My Lord!

Jenůfa puts down her sewing and gets up.

JENŮFA

I feel so faint, mother!

KOSTELNÍČKA

And I was so proud of you!

JENŮFA

Mother, I'm going to lie down!

*Kostelnička takes a small pot from the
stove and hands it to Jenůfa.*

KOSTELNÍČKA

But first drink this up,
to help you sleep better.
Your bed is ready,
and I also lit the fire for you!

JENŮFA

Goodnight, mother!

Jenůfa drinks and goes away to her room.

12 Výstup II.

KOSTELNÍČKA (*zavírajíc za Jenůfou dveře*)

Ba, ta tvoje okenička
už přes dvacet neděl zabeďněna,
a ten tvůj hodný frajer
nenašel k ní cesty.
Jen dočkej, neviš,
že jsem ho dnes pozvala;
rozhodne se to, rozhodne.
A to děcko, celý bled'och Števa,
zrovna se mi tak protiví.

(*zoufale*)

Co jsem se namodlila,
co jsem se napostila,
aby to světa nepoznalo,
ale všechno, všechno marno!
Dýchá to už týden

(*tísnivě*)

a k smrti se to nepodobá.
Nezbývá mi než Jenůfu
dát Štefkovi k utrápení;
a ještě se mu musím pokořit.

U dveří šramocení.

Už jde!

*Zavírá komoru na klíč a jde otevřít dveře od
jizby; vstoupí Števa.*

Scene Two.

KOSTELNÍČKA (*closing the door after Jenůfa*)

Well, your little window
has been boarded up for over twenty weeks,
and your worthy chap Števa
hasn't found his way here.
Just wait, don't you know,
I've summoned him here;
then we'll settle the matter.
And that child, all pallid like Števa,
disgusts me so greatly.

(*desperate*)

I have prayed,
I have fasted,
so that the world would not know,
but all, all in vain!
It's been alive for a week now

(*oppressed*)

and shows no signs of dying.
I'm left with no choice other than to
sacrifice Jenůfa to that wretched Števa;
and still I must humiliate myself before him.

There is a noise at the door.

There he is!

*She locks the bedroom door and opens the
main door; Števa enters.*

13 Výstup III.

ŠTEVA (*stísněně*)

Tetko Kostelničko,
poslala jste cedulku, když nepřijdu,
že se stane hrozné neštěstí!
Co mi chcete povědět?

KOSTELNIČKA (*ukáže na dveře komory*)
Vejdi dál...

Števa váhá.

Co váháš?

ŠTEVA

Mně je tak úzko...
Stalo se něco Jenůfě?

KOSTELNIČKA

Ona už okřála a dítě je zdrávo.

ŠTEVA

Už je na světě?

KOSTELNIČKA (*s hlubokou výčitkou*)

A tys nedošel se ani podívat,
ani pozeptat.

ŠTEVA

Já si na to mnohokrát vzpomněl
a mrzelo mne to dost.
A když jste se na mne tak osápala,

Scene Three.

ŠTEVA (*anxious*)

Aunt Kostelnička, in the note
you sent me, you said that if I don't come,
a terrible misfortune will occur!
What do you wish to tell me?

KOSTELNIČKA (*pointing to the bedroom*)
Come on in...

Števa hesitates.

Why do you hesitate?

ŠTEVA

I'm so scared...
Has something happened to Jenůfa?

KOSTELNIČKA

She has recovered and the baby is healthy.

ŠTEVA

It's already been born?

KOSTELNIČKA (*with deep reproach*)

And you didn't even bother to come here,
or even ask.

ŠTEVA

I've thought about it many times
and I was very sorry.
And when you were so angry with me,

pronásledovat jste mne chtěla,
a zrovna se Jenůfě krása pokazila,
nemohl, nemohl jsem za to.

KOSTELNÍČKA

Tož jenom vejdi!

ŠTEVA

Já se bojím.

Ona tu čeká?

KOSTELNÍČKA

Jenůfa spí.

Kostelníčka otevře dveře u komory.

ŠTEVA

Dojela už z Vidně?

KOSTELNÍČKA

Tu se schovávala.

Tam se podívej na svoje dítě,
chlapčok, také Števa;
sama jsem ho okřtila.

ŠTEVA

O, chud'átko...

KOSTELNÍČKA

Ba, chud'átko!

ŠTEVA

Já budu na ně platit.

Jen nerozhlašujte to, že je to moje!

you wanted to persecute me,
and I thought of Jenůfa's beauty being spoiled,
I couldn't, I couldn't get over that.

KOSTELNÍČKA

Well, come in then!

ŠTEVA

I'm scared.

Is she waiting there?

KOSTELNÍČKA

Jenůfa is sleeping.

Kostelníčka opens the bedroom door.

ŠTEVA

She's already back from Vienna?

KOSTELNÍČKA

She was hidden in there.

There, now go and look at your child,
a little boy, like you he's called Števa;
I baptised him myself.

ŠTEVA

Oh, poor thing...

KOSTELNÍČKA

Yes, poor thing!

ŠTEVA

I'll gladly support them.

But no one must know I'm the father!

KOSTELNÍČKA (*vášnivě*)

Ale stokrát blednější je Jenůfa!

*Chytí ho křečovitě za ruku a táhne
ke dveřím.*

Podívej se také na ni, na Jenůfu!
Čím ti bledná duša ublížila,
že ji uvrhnul do té hanby,
a včil jí nechceš pomoci?
Vždyť přece vidíš,
že chlapčok žije,
je celý po tobě!
Pojď se, Števo, přece naň podívat!
Na kolenou toho se musím dožadovat.

(padá na kolena)

Števo, seber si oba svatým zákonem.

Števa zakryje si rukama tváře.

Neopusti moji pastorkyňu,
moji dceru radostnou,
ať si již s tebou snáší všechno neštěstí,
jenom ať v té hanbě nezůstane,
ona a moje jméno...
Ty pláčeš?

Vstane, berouc ho za ruku.

Ty pláčeš?
Pojď k nim, Števo,
vezmi si svého chlapčoka na ruce,
potěš Jenůfu!

KOSTELNÍČKA (*passionately*)

But Jenůfa is a hundred times poorer!

*She grabs him convulsively by the hand
and pulls him towards the door.*

Look at her too, at Jenůfa!
How did that poor soul hurt you,
that you've brought her to such dishonour,
and you don't want to help her?
After all, you can see,
that the little boy is alive,
he is so like you!
Come now, Števa, come and look at him!
On my knees I must demand this of you.

(falling on her knees)

Števa, take both of them by holy law.

Števa covers his face with his hands.

Do not abandon my foster daughter,
my joyful daughter,
even if with you she should be unhappy,
just do not leave her in this shame,
and upon my name too...
Are you crying?

She stands up and takes him by the hand.

Are you crying?
Come to them, Števa,
take your little boy in your arms,
comfort Jenůfa!

ŠTEVA (*vyvine se jí z ruky*)

Tetuško, kameň by se ustrnul,
ale vzít si jí nemohu,
bylo by to neštěstí, nás obou.

KOSTELNÍČKA

Proč také tvoje?

ŠTEVA

Proto, že se jí bojím,
Ona bývala taková milá, tak veselá,
ale najednou počala se měnit
mně před očima,
byla na vás podobná, prudká a žalostná.
Když jsem ji ráno po odvodě uhlídal,
jak měla to líco rozřáté,

(*široce*)

všecka láska k ní mi odešla.
A vás, tetko,
nehněvejte se za upřímnost
také se bojím,
vy mi připadáte tak divná,
strašná jako nějaká bosorka,
která by za mnou chodila
a mne pronásledovala!
Potom jsem už zrovna zaslíben
s tou rychtářovou Karolkou!
Už je všemu konec!

Odběhne.

KOSTELNÍČKA

Števo!

ŠTEVA (*pulling himself free*)

Aunt, you would melt a heart of stone,
but I cannot marry her,
it would bring misfortune on both of us!

KOSTELNÍČKA

Why for you too?

ŠTEVA

Because I'm afraid of her,
She used to be so sweet, so cheerful,
but suddenly she started to change
before my eyes,
she became like you, fierce and pitiful.
When I saw her the morning after the draft,
how her face was cut,

(*broadly*)

all my love for her disappeared.
And you, Aunt, —
don't be cross that I speak so frankly —
make me afraid too,
for you seem so strange to me,
terrible, like some witch,
that is always following me
and haunting me!
Besides, I'm now engaged again,
to the Mayor's daughter Karolka!
So it's finished absolutely!

He runs off.

KOSTELNÍČKA

Števa!

JENŮFA (*v komoře ze spaní*)
Ó, mamíčko, kámen na mne padá!

*Števa sebou trhne a polekaně utíká z
jizby ven.*

KOSTELNÍČKA

Obudila se?
To se jen ze spaní nazvedla
a Števa to viděl...
Už znovu spí.

Zavírá zase dveře u komory na klíč.

(*sípavým hlasem*)
Utekl, duša bídná!
A k dítěti se nepřiblížil
a vlastní to jeho krev!

(*v nejvyšším rozčilení*)
Och, byla bych s to toho červíka zničit
a hodit mu ho k nohám:
„Na, ty to mas, ty to mas,
ty to máš na svědomí!“

(*klidněji, rozvažuje*)
Ale co včil?

*U jizby se otevírají dveře, vstupuje
Laca nepozorován.*

Kdo ji zachrání?

JENŮFA (*from her bedroom in her sleep*)
Oh, mother dear, a stone is falling on me!

*Števa flinches and runs from the room
in fright.*

KOSTELNÍČKA

Has she woken?
She just roused herself from sleep
and Števa saw it...
She's sleeping again.

She locks the bedroom door again.

(*hissing*)
He's run off, poor soul!
And he didn't go near the baby,
and it's his own flesh and blood!

(*with the utmost excitement*)
Oh, I feel I could kill this poor little mite
and throw it at his feet:
“There, there it is, there it is,
have this on your conscience!”

(*calmer, pensive*)
But what must I do?

*The front door opens and Laca
enters unobserved.*

Who will save her now?

LACA

To jsem já, tetko!
Víte, jak rád k vám chodím
s vámi se potěšit!

14 Výstup IV.

LACA

Ale viděl jsem vcházet šohaje.
Byl to Števa, poznal jsem ho.
Co tu hledal, co tu hledal?
Vrátila se snad Jenůfa?

KOSTELNÍČKA

Vrátila.

LACA

A bude přece jeho?

KOSTELNÍČKA

Ne... Ona s ním nehovořila.

LACA

A mně ji dáte,
jak jste mně vždycky, vždycky těšivaly,
že se to může stát!
Och, nepopustím od ní,
nepopustím za nic na světě!

KOSTELNÍČKA

Laco, ty máš všecko zvědět,
potom zkoušej svoji lásku!

LACA

It's me, Aunty!
You know how much I like to visit you
when I want to cheer myself!

Scene Four.

LACA

But I saw a young man come in just now.
It was Števa, I recognised him.
What was he after here, what did he want?
Has Jenůfa perhaps returned?

KOSTELNÍČKA

She has returned.

LACA

And will she now be his?

KOSTELNÍČKA

No... She didn't speak to him.

LACA

Then you will give her to me,
as you always, always gave me hope,
that it could happen!
Oh, I won't let her down,
I won't leave her for anything in the world!

KOSTELNÍČKA

Laca, you must know everything,
then test your love for her!

Jenůfa, bědná děvčica,
nebyla jakživa ve Vídni,
já ji po ten celý čas,
celý čas tu schovávala.
Ona před týdnem dostala chlapca
s ním, se Štefkem.

LACA

Tetko, to že by se stalo?
Vy mne jen zkoušíte!

KOSTELNIČKA

Jak Bůh nad námi,
čistou ti pravdu v té těžkosti povídám.

LACA

Och, tetko, och, tetko,
těžkost jste mi urobila,
jak by mi kamenem, kamenem...
A já bych si měl sebrat to Štefkovo děcko?

*Kostelnička vzrušeně přejde jizbu a chopí
hlavu do rukou.*

KOSTELNIČKA

Laco, o věru, věru,
už ten chlapčok nežije... Zemřel...

LACA

On to Števa věděl?

KOSTELNIČKA

Věděl. No, já už ho neznám,

Jenůfa, poor little lass,
was never in Vienna,
I have hidden her here this whole time,
all this time in this place.
A week ago she had a baby boy
by him... by Števa.

LACA

Aunty, how can this be?
You're just testing me!

KOSTELNIČKA

As God is my witness,
I speak only the truth of this tricky situation.

LACA

Oh, aunty, oh aunty,
such a burden is difficult for me,
just like a stone, a heavy stone...
And you expect me to take on Števa's child?

*Kostelnička excitedly crosses the room,
holding her head in her hands.*

KOSTELNIČKA

Laca, oh truly, believe me,
that poor boy is no longer alive... He died...

LACA

And does Števa know that?

KOSTELNIČKA

He knows. But, I don't know him any more,

jen pomstu bych na něho svolala,
na jeho celý život!

(se stupňující se horečností)
Teď běž, jen běž a dozvěd' se tam,
kdy chystají svatbu!
Já to musím vědět, jen běž!

LACA

Tož ano, tož ano.
Co chvíli budu tady.

Odejde.

I pray now for vengeance on him,
for the rest of his life!

(with increasing feverishness)
Now go, just go and find out
when they're planning the wedding!
I have to know, so just go!

LACA

Well yes, ok yes.
I'll be back shortly.

He goes out.

Disc 2

2. JEDNÁNÍ

1 Výstup V.

KOSTELNÍČKA

Co chvíla... co chvíla...
a já si mám za tím přejít celou věčnost,
celé spasení?!
Což kdybych raděj dítě někam zavezla?
Ne... ne...
Jen ono je na překážku,
a hanbou pro celý život!
Já bych tím jí život vykoupila...
A Pánbůh on to nejlépe ví,
jak to všechno stojí.

*Sebere se závěsky vlňák a zabalí se
do něho.*

Já Pánubohu chlapce zanesu...
Bude to kratší a lehčí!
Do jara, než ledy odejdou,
památky nebude.

K Pánubohu dojde,
dokud to ničeho neví.

(v nejvyšším rozčilení pomíjejíc se smysly)
To by se na mne,
na Jenůfu sesypali!

Disc 2

ACT II

Scene Five.

KOSTELNÍČKA

One moment... one moment...
and I must forfeit all my hopes for the
whole of eternity, for complete salvation?!
What if I took the child away somewhere?
No... no...
He would always be a burden
and an everlasting shame!
Yet I could redeem her life by doing this...
And God, He knows best,
how problematic everything could be.

*She takes a woollen shawl from a hook
and wraps it round herself.*

I will send the child to God...
It will be swifter and easier!
By Spring, before the ice has melted,
there will be no trace.

He will reach God,
he is too young to have sinned yet.

(in the utmost excitement, losing her senses)
How they would mock me,
and taunt Jenůfa!

(krčíc, se ukazuje pronásledovaná prstem)
Vidíte ji, vidíte ji,

(skřek)
vidíte ji, Kostelničku!

*Kostelnička plíživě chvátá do komory,
vrátí se s dítětem a zabalí je do šátku.*

Z hříchu vzešel, věru i Števova bídná duša!

(bending over and pointing her finger)
Look at her, look at her,

(shrieks)
look at her, Kostelnička!

*Kostelnička slips quickly into the bedroom,
and returns with the baby, which she has
wrapped in a shawl.*

The result of sin, just like Števa's poor soul!

2 Výstup VI.

*Kostelnička vyběhne ze dveří zavrouc je na
klíč. Jenůfa vejde do světnice.*

JENŮFA

Mamičko, mám těžkou hlavu, mám, mám,
jako samý, samý kámen; pomozte!
Kde jste, mamičko?
Kde jste, mamičko?

(rozhlíží se zvolna)
To je její jizba.

(mne si čelo)
Já zůstávám v komoře,
musím se tam stále skrývat,

(strachuplně)
ať mne nikdo nespatrií.

Scene Six.

*Kostelnička hurries away, locking the door
behind her. Jenůfa enters the living room.*

JENŮFA

Mother, my head is heavy, so heavy,
just like a stone; help me!
Where are you, mother?
Where are you, mother?

(looking slowly around her)
That's her room.

(rubbing her forehead)
I must stay in my room,
must remain hidden in there all the time,

(anxiously)
so that no one sees me here.

Mamička mi pořád vyčítají,
trním to bodá do duše!
Už je večer,
smím odbednit okeničky.
Všude tma, všude tma,
jenom měsíček bledým lidem září
a plničko, plničko hvězd...
A Števa ještě nejde,
a zase nedorazí!
Kdyby tak chlapčoka viděl,
jak modré oči otvírá...
A kde je můj Števuška?
Kam jste mi ho dali?

(běží do komory a zase přiběhne zpět)
Kam jste mi ho dali?

(převrací peřiny)
Kde je můj Števuška?
Pláče a naříká,
já ho přece slyším.
Neublížujte mu, dobří lidé,
já to všechno zavinila,
já a Števa.
Kam jste mi ho položili,
spadne tam, ach, spadne.

Zima mu bude, zima ukrutná!
Neopouštějte ho!

(vykřikne)
Dočkajte!
Já ho přijdu bránit.

Mother keeps reproaching me,
it pierces my soul like thorns!
It's already evening,
I can open the shutters.
All is dark, darkness everywhere,
only the moon shines on all poor people
and plenty of stars...
But Števa still doesn't come,
and now he won't come!
If only he could see the boy,
as he opens his blue eyes...
Where is my Števuška?
Where did you put him?

(running into the bedroom and back again)
Where did you put him?

(turning over the duvet)
Where is my Števuška?
He cries and wails,
I can hear him.
Don't hurt him, good people,
I'm responsible for everything...
Števa and I.
Where have you put him,
he'll fall there, ah, he'll fall.

He'll be cold, frozen cold!
Don't abandon him!

(crying out)
Wait!
I will come to protect him.

*Ubíhá ke dvěřím, jež jsou zamknuty; tápajíc
po nich. Klidně:*

Kde to jsem?
To je maminčina jizba,
dvěře zamknuty, dvěře zamknuty.

(potěšeně)
Že ho šly mamička ukázat do mlýna!

(roztouženě)
Aha, aha, do mlýna Števova synka,
Števova synka!

(starostlivě)
Ale modlit se musím za něho
tu u mariánského obrázku.

Sundá si obrázek na stolek a poklekne.

Zdrávas královno,
matko milosrdenství,
živote sladkosti,
tys naděje naše.
Buď zdráva,
buď zdráva,
my k tobě voláme,
vyhnání synové Evy,
my k tobě vzdycháme,
lkající, plačící,
v tomto slzavém údolí.
Ach, obrať k nám své milosrdné oči,

*She runs to the door, which is locked; she
feels for the handle. Quietly:*

Where am I?
This is mother's room,
but the door is locked, the door is locked.

(joyfully)
I know, mother went to show him to the mill!

(yearningly)
Ah, ah, to the mill to show Števa's son,
Števa's son!

(worried)
But I must pray for him
here at this image of the Virgin Mary.

*She takes the picture from the wall, puts it
on the table and kneels.*

Hail, Holy Queen,
Mother of Mercy,
life of sweetness,
you, who is our hope.
Hail Mary,
Hail Mary,
we call upon you,
we, the banished children of Eve,
we sigh to you,
lamenting, weeping,
in this valley of tears.
Oh, turn your merciful eyes upon us,

a Ježíše, který jest plod života tvého,
nám po tomto putování ukaž,
ó milostivá, ó přívětivá,
ó, přesladká Panno Maria,
ó, přesladká Panno Maria!

Šramot u dveří.

(zimničnou řečí)
A Števuška mi ochraňuj
a neopúšťaj mi ho,

(zabušení na okno)
neopúšťaj mi ho,
matko milosrdenství!

and Jesus, who is the fruit of your life,
show us mercy after this our exile,
oh gracious, oh kind,
oh, sweet Virgin Mary,
oh, sweet Virgin Mary!

There is a noise at the door.

(feverishly)
And protect Števuška for him,
and don't desert him,

(knocking at the window)
don't desert him,
Mother of Mercy!

3 Výstup VII.

JENŮFA *(vyskočí)*
Kdo to je?

KOSTELNÍČKA *(ustrášeně, těžce oddychujíc a tetelíc se)*
Jenůfko, ty jsi ještě vzhůru?!
Otevři okno!

JENŮFA *(pootvívá okno)*
Nesete Števušku?

KOSTELNÍČKA *(u okna, uleknutě)*
Tu máš klíč, otevři, otevři dveře,
ruce se mi třesou, zimou... zimou...

Scene Seven.

JENŮFA *(jumping up)*
Who's there?

KOSTELNÍČKA *(distraught, panting and trembling)*
Jenůfa, are you still awake?!
Open the window!

JENŮFA *(gently opening the window)*
Have you brought Števuška?

KOSTELNÍČKA *(at the window, frightened)*
Here's the key, open, open the door,
my hands are shaking, frozen... cold...

Jenůfa přivřela olmo, ne na celo; jde ke dveřím a odemkne.

JENŮFA

Kde je Števuška?

Vy jste ho nechaly ve mlýně?

(radostně)

Snad k nám s ním dojde
sám Števa na besedu,
vid'te, mamičko,
proto roztomilé děcko?

KOSTELNÍČKA

Děvčico, ty blouzníš.

Potěš tě Pánbůh!

Ale ty ještě o tom nešťetí nevíš.

Dva dny jsi spala v horečce,

A ten tvůj chlapčok umřel, umřel, umřel!

*Jenůfa klesá u Kostelničky na kolena,
opírajíc si hlavu o její klín.*

JENŮFA (těžce)

Tož umřel, tož umřel

můj chlapčok radostný, tož umřel!

(zajíkne se)

Mamičko, srdce mi bolí,
ale vy jste vždycky říkávaly,
že by mu to bylo k přání,
že co mu Pánbůh nachystá,
já bych bědná nemohla!
Tož už mi umřel,

*Jenůfa shuts the window, but not
completely, and hurries to open the door.*

JENŮFA

Where is Števuška?

Did you leave him at the mill?

(joyfully)

Hopefully Števa himself will come
and talk with us,
see, mother,
isn't he such a lovely child?

KOSTELNÍČKA

Girl, you are crazy.

May God comfort you!

But you don't know what has happened yet.

You slept for two days in a fever,

And your little boy died, died, died!

*Jenůfa sinks down on her knees before
Kostelnička and leans her head on her lap.*

JENŮFA (heavily)

He died then, he died

my joyful little boy, he died!

(sobbing)

Mother dear, my heart is aching,
though you slways said
this would be the best thing for him,
for God could give him so much more
than I, poor thing, ever could!
So my child has died,

tož je už andělíčkem,
ale já jsem tak sirá bez něho,
tak je mi těžko k pláči.

KOSTELNÍČKA

Poděkuj Pánubohu! Poděkuj, Pánubohu!
Jsi zase svobodná!

JENŮFA (*odhodlaně, pevně, chladně*)

A což Števa?
Mamičko, slibovaly jste mi,
že pro něho pošlete.
Ten to musí také vědět.

KOSTELNÍČKA

Nevzpomínej ho,
leda kletbu mu přej!
Byl tady, když jsi ležela v tom spánku,
dítě viděl,
já před něho na kolena padla,
ale on to všechno chtěl zaplatit!

JENŮFA

Ach, Pánbůh mu odpusť.

KOSTELNÍČKA

Tebe že se bojí,
že máš to líco pošramocené,
mne se také bojí,
že jsem bosorka, bosorka!

JENŮFA (*s pláčem*)

Ach, Pánbůh mu odpusť.

now he's an angel in heaven,
but I'm so miserable without him,
it is so hard for me, I could weep.

KOSTELNÍČKA

Give thanks to God! Give thanks to God!
You are free again!

JENŮFA (*decisively, firmly, coldly*)

And what about Števa?
Mother dear, you promised me,
that you would send for him.
He must know about this too.

KOSTELNÍČKA

Forget about him,
except when you wish to curse him!
He was here, while you were lying asleep,
he saw the child,
I fell on my knees before him,
but he wanted to offer money for everything!

JENŮFA

Oh, God, forgive him.

KOSTELNÍČKA

He said he's afraid of you,
that your cheek is scarred,
he's afraid of me too,
saying that I'm a witch, a witch!

JENŮFA (*weeping*)

Oh, God, forgive him.

KOSTELNIČKA

A s tou rychtářovou už je zaslíben.
 Nelámej si pro tu slotu opijavého hlavu!
 A važ si raději Laci!
 To máš pravou spolehlivou lásku!

KOSTELNIČKA

And he's already engaged to Karolka.
 Don't worry about that drunken gambler!
 And, instead, commit yourself to Laca!
 With him you'd have true, dependable love!

4 Výstup VIII.**KOSTELNIČKA**

Toť zrovna jde!

(k Jenůfě, s chvatem)

On o tobě všechno ví,
 já mu všechno pověděla
 a on ti odpustil, odpustil.

LACA *(ke Kostelničce)*

Tetuško, tetuško,
 nebyli u rychtářů doma.

Spatří Jenůfu; blíží se k ní, podáváje jí ruku.

Jenůfka!

Potěš tě Pánbůh, Jenůfka!
 Nepodáš mi ruky?

JENŮFA

Děkuji ti, Laco,
 za všechno dobré,
 co jsi se o mně nasmýšlel po ten čas,
 co jsem ti byla s očí!

Scene Eight.**KOSTELNIČKA**

He's coming now!

(to Jenůfa, hurriedly)

He knows everything about it,
 I told him everything
 and he forgave you, forgave you.

LACA *(to Kostelnička)*

Aunty, aunty,
 no one was at the Mayor's house.

He sees Jenůfa, approaches, and offers his hand.

Jenůfa!

May God bless you, Jenůfa!
 Won't you give me your hand?

JENŮFA

I must thank you, Laca,
 for all your kindness,
 and for your thought for me,
 whilst I was hidden out of sight!

Já jsem tě mnohokrát z komůrky slyšela,
jak jste tu s maničkou vždy o mně hovořili.
Ó, vidíš, jak jsem bědná!

LACA

Však zase okřeješ,
své dítě oželiš!

JENŮFA

Já jsem si ten život jinak myslila,
jinak myslila,
ale včil už jak bych stála u konce!

LACA (*smutně*)

A za mne bys nešla, za mne, Jenůfka?

KOSTELNÍČKA (*zimničně*)

Půjde za tebe, půjde, Laco, půjde!

(*rozčileně*)

Ona včil už ztracený rozum našla,

(*klesne na židli*)

a musí být ještě šťastná.

JENŮFA

Mamička tak dětinsky hovoří!
Jak by sis mne to vzal?
Ó, rozvaž si to dobře!
Majetku, počestnosti nemám,
a lásky, té pěkné, pro všechno na světě,
té už také nemám.
Chceš mne takovou?

I heard many times from that room,
how you and mother talked about me.
Oh, you know what I have been through!

LACA

You'll recover again,
and learn to bear the loss of your child!

JENŮFA

I never thought my life would be like this,
I thought of it differently,
but now I feel that this is the end!

LACA (*sadly*)

You mean you won't take me, Jenůfa?

KOSTELNÍČKA (*feverishly*)

She will take you, she will, Laca, she will!

(*angrily*)

She's already come back to her senses,

(*sinking into an armchair*)

and she must be happy once again.

JENŮFA

Mother dear talks so childishly!
How could you marry me?
Oh, think it over carefully!
For I have no wealth, no honesty,
and I could not offer the flower of my
first love, that is gone forever.
Do you want me like that?

LACA (*schvátí ji do náručí a políbí ji na tvář*)

Chci, Jenůfka, chci, Jenůfka, ...

JENŮFA (*přítulně, lehce*)

Pak budu s tebou, s tebou snášet
všechno dobré, všechno, všechno zlé!

LACA

jen když budeš, budeš má!

KOSTELNÍČKA (*namáhavě se vzchopí a běře se k nim*)

Vidíte, že jsem to přece dobře
učinila, dobře učinila, dobře!
A já vám včil žehnám
z toho těžkého srdce:
ať vás Pánbůh vždy vytrhne
z každého trápení, z každého trápení,
ať vám žehná vždy na zdraví,
spokojenosti i majetku...
ale jemu, té příčině všeho neštěstí,
kletbuju, kletbuju,
aby jeho žena,
která si ho s takým srdcem vezme,
spíše rozumu pozbyla,
než překročí jeho práh!

(*klesne na židli*)

Běda jemu i mně!

Průvan otevře okno.

LACA (*taking her in his arms and kissing her on the cheek*)

Yes, Jenůfa, yes, Jenůfa, ...

JENŮFA (*gently, lightly*)

Then I will gladly share with you,
with you all the good, all the bad!

LACA

...if only you will take me, if you'll take me!

KOSTELNÍČKA (*pulling herself up with an effort and going over to them*)

You see, I have arranged it well,
everything is all right now!
So I bless you
from this heavy heart:
may God always deliver you
from every trouble, from every trouble,
may He always bless you with health,
with contentment and wealth...
but to him, who caused this misfortune,
I curse, I curse him,
so that should he find a wife,
a girl who would take him with such heart,
she would sooner lose her mind,
than cross his threshold!

(*sinking into an armchair*)

Woe to him and to me!

A draught forces the window open.

LACA

Co je vám, tetuško?

KOSTELNÍČKA

Co to venku hučí, naříká?

(vykřikne)

Držte mne!

Laca soucitně jí obmyká rameno.

KOSTELNÍČKA

Stůjte při mně!

Laco, zůstaň!

Kostelníčka rozhlíží se ustrašeně.

LACA

Co je vám, tetuško?

KOSTELNÍČKA

Zavřte okno!

Jenůfa jde zavírat okno.

JENŮFA

Ha, jaký to vítr a mráz!

KOSTELNÍČKA

Jako by sem smrt načuhovala!

LACA

What's wrong, Aunty?

KOSTELNÍČKA

What's that humming and wailing outside?

(shrieks)

Hold me!

Laca lays a sympathetic hand on her shoulder.

KOSTELNÍČKA

Don't leave me!

Laca, stay!

Kostelníčka looks around fearfully.

LACA

What's wrong, Aunty?

KOSTELNÍČKA

Close the window!

Jenůfa goes to close the window.

JENŮFA

Ha, how bitter and cruel the wind!

KOSTELNÍČKA

As if death were sneaking up on me!

3. JEDNÁNÍ

Jizba Kostelničina z druhého jednání. Na stole bílé prostěradlo a květináč s rozmaryjí, několik proutků opentlené rozmaryje na talíři. Láhev vína, několik sklínek a talíř koláčů.

5 Výstup I.

Jenůfa sedí na židli, svátečně ustrojena, modlitby a šátek v ruce. Pastuchyňa jí pozadu uvazuje šátek na hlavě. U Jenůfy stojí Laca Klemeň. U stolu na židli sedí Stařenka Buryjovka ze mlýna. Kostelnička Buryjovka přechází, jevíc horečný nepokoj a vnitřní muka; jest velmi přepadlá a schvácená. Jenůfa vyhlíží svěžeji než v jednání II, ale vážně.

PASTUCHYŇA

6 Není ti teskno, Jenůfko?

JENŮFA

Není.

LACA

Proč by jí bylo tesklivo,
však já jí jakživ neublížím!

PASTUCHYŇA

To už tak ale bývá,
že je děvčici líto svobody.

ACT III

Kostelnička's room as in Act II. On the table, which is covered with a white cloth, a garland of rosemary, a few rosemary sprigs tied with ribbons on a plate, a bottle of wine, glasses, and a plate of small round cakes.

Scene One.

Jenůfa, in her best clothes, sits on a chair with her prayer book and a handkerchief in her hand. The Herdswoman stands behind her and binds her headscarf. Laca stands near Jenůfa. Grandmother Buryja sits in an armchair by the table. Kostelnička walks up and down in feverish restlessness, and looks very pale and exhausted. Jenůfa seems more cheerful than in Act II, but still serious.

HERDSWOMAN

Don't you feel nervous, Jenůfa?

JENŮFA

No, no.

LACA

Why would she be nervous,
I will never harm her again!

HERDSWOMAN

That's what usually happens,
girls are sad when they lose their freedom.

Bože, co já byla hlúpá,
já se naplakala,
a zatím dostala jsem
dobrého, hodného, řádného člověka!

KOSTELNÍČKA (*uleknutě*)
Co to šramoce za dveřmi?
Kdo to jde?

PASTUCHYŇA (*otvirá dveře
novým příchozím*)
Vítajte!

(*k Kostelnička*)
Nelekejte se,
to je rychtář s rychtářkou.

God, how stupid I was,
I cried and cried,
why, I can't imagine,
I got a good, honest, decent man!

KOSTELNÍČKA (*frightened, shocked*)
What's that rustling outside the door?
Who is there?

HERDSWOMAN (*opening the door
to the new arrivals*)
Welcome!

(*to Kostelnička*)
Don't be alarmed,
it's just the Mayor and his wife.

7 Výstup II.

RYCHTÁŘ (*podává Kostelničce ruku*)
Dej Bůh štěstí!
Což jste se nás polekala?
Nás polekala?

PASTUCHYŇA
To je její nemoc!
Vítajte! Vítajte!

RYCHTÁŘ
Došli jsme na pozvanou,
Karolka jen co se dočká Števy,
přijdou spolu.

Scene Two.

MAYOR (*offering his hand to Kostelnička*)
God be with you!
Were you afraid?
Scared of us?

HERDSWOMAN
That is just her illness!
Welcome! Welcome!

MAYOR
We've come at your invitation,
Karolka's waiting for Števa,
they'll come together.

LACA

Zdrávi došli!

JENŮFA

Vítajte!

PASTUCHYŇA (*lehce*)

Nevím, co se patří spíše,
či přišpendlit rozmaryju,
nebo podat na zavdanou.
Já jsem tu dnes na pomahaj.
Kostelnička je pořád
po nemoci slabého ducha.

Podává na zavdanou a potom rozmaryju.

RYCHTÁŘ

Vidět to po ní, hyne, hyne jaksí!
Co jste vy bývala za ženskou statečnou,
jen na vás všechno hrálo!

(připjíjí si)

Ať už nenaříkáte,
ať je všechno v pořádku!

KOSTELNIČKA

Vypravuju dnes Jenůfě svatbu
s hodným člověkem,
mně není do nářku.
Ale cítím to, hynu, hynu.

LACA

Welcome guests!

JENŮFA

Welcome!

HERDSWOMAN (*lightly*)

I don't know what's more appropriate now,
whether to pin on rosemary,
or give out drinks for toasting?
I'm just here to help today.
Kostelnička is not herself
after her illness of weak spirit.

*She pours out the drinks and distributes
the sprigs of rosemary.*

MAYOR

Clearly she's dying, she's dying somehow!
What a fit, strong woman you used to be,
so alive and active!

(raises his glass to her)

Here's to an end to your troubles,
may you be well again!

KOSTELNIČKA

Today I've been preparing for Jenůfa's
wedding to a worthy man,
that is no cause for weeping.
But I do feel myself perishing, dying.

(chopí se za hlavu)

Och, bývají to muka!
Spánek nikdy neodlehčí,
musím být vzhůru, musím,
abych to všechno zažila.

JENŮFA

Mamičko, však dá Pánbůh,
že se ještě uzdravíte!

KOSTELNIČKA

Nechci se uzdravit,
nechci, nechci, nechci...
Dlouhý život byl by hrůzou,
byl by hrůzou... a jak tam?

(vzpamatuje se)

Dnes je tvá veselka, Jenůfko,
já se z ní těším.

RYCHTÁŘKA *(ke Kostelničce)*

Co si to jen Jenůfa vzala do hlavy,
že jde ke vdavkám
jako múdra vdova nastrojena?

KOSTELNIČKA

Ona, Jenůfa?
Zrovna tak jednoducho chodívají
ku oltáři největší páni.
Co by jen na obyčejno nastrojena
nemohla jít Jenůfa?

(clasps her head in her hands)

Oh, this unending torture!
Sleep cannot relieve it,
I must be awake the whole night, I must,
in order to suffer it all.

JENŮFA

Mother dear, with God's help,
you will get well soon!

KOSTELNIČKA

I don't want to get well,
I don't, I don't, I don't...
A long life would be a horror for me,
only torture... what about that?

(pulling herself together)

This is your day of joy, Jenůfa,
and I'm looking forward to it.

MAYOR'S WIFE *(to Kostelnička)*

When did Jenůfa get it into her head,
that she should go to her wedding
dressed like an old widow?

KOSTELNIČKA

What, Jenůfa?
All the finest gentry dress just as plainly
when they go to the altar.
Why shouldn't Jenůfa wear
a more ordinary dress?

RYCHTÁŘKA

Páni si dělají všechno po modách,
ale my tady na dědině!
No, já bych ku oltáři byla
nešla bez věnce a pantlí, nešla, nešla,
aj za tisíc rýnských, nešla, nešla!

KOSTELNÍČKA

Pojďte se podívat na její výbavku!

PASTUCHYŇA (*k Rychtářce*)

Proto ona přece zůstane
spořádaná aj šikovná ženská!

KOSTELNÍČKA

Sama jsem já všechno,
všechno spořádala:
takovou výbavku hned tak nevidět!

*Všichni odejdou do komory, zůstane jen
Jenůfa s Lacou.*

8 Výstup III.**JENŮFA**

Vidiš, Laco, já to tušila,
že to každému napadne,
jak jsem to na vdavky nastrojena.

LACA (*vytahuje z kapsy kazajky kytičku*)

Jenůfka, já ti přece kytičku donesl...
Je až z Belovce od zahradníka.

MAYOR'S WIFE

Gentlemen do everything according to
fashion, but we are only simple people!
Well, I would never go to the altar without
my bridal gown and ribbons, never, never,
not for all the money in the world, no, no!

KOSTELNÍČKA

Come and see her outfit!

HERDSWOMAN (*to the Mayor's Wife*)

That's why she will make
a respectable and skilful wife!

KOSTELNÍČKA

I did it all myself,
every detail of it: you don't see
such a fine trousseau every day!

*Everyone goes into the bedroom except
Jenůfa and Laca.*

Scene Three.**JENŮFA**

You see, Laca, it is as I suspected,
that everyone was critical,
of how I am dressed for my wedding.

LACA (*taking a posy from his jacket pocket*)

Jenůfa, I at least have brought you posies...
They're from Belovec, from the gardener.

JENŮFA

Děkuji ti, Laco!

LACA

Tu bys nevzala, tu bys nevzala?
Jenůfka!

JENŮFA (*připne si kytičku na kordulku*)

Och, Laco,
takové nevěsty tys si nezasloužil!

LACA

Ó, dětino, už mi o tom nemluv!
Mne jen to ranou udeřilo
v tu první chvíli,
jak mi to tetička řekly,
ale potom hned jsem ti to odpustil!
Však se já na tobě tak mnoho provinil,
celý život tobě to musím vynahrazovat,
celý svůj život, celý svůj život!

JENŮFA

Tak mi je líto tebe, tak mi je líto tebe!
Tys při mně stál v neštěstí,
ty, místo Števa.

LACA

Já vím, žeš Števa lúbila,
jenom když včil už naň nemyslíš.
Já nosil v srdci zášť na Števa!
A o všechno bych ho byl nejraději připravil.
Ale tys mi nakázala,
abych se s ním udobřil.

JENŮFA

Thank you, Laca!

LACA

Won't you take them, won't you take them?
Jenůfa!

JENŮFA (*fastening the posy in her dress*)

Oh, Laca,
you didn't deserve such a bride!

LACA

Oh, child, say no more about it!
It only hit me like a blow
in the first moment,
when my aunt told me,
but then I forgave you right away!
I have done so much wrong to you,
I will have to make up for it all my life,
my whole life, my whole life!

JENŮFA

I feel so sorry for you, I feel so sorry for you!
You stood by me in my misfortune,
you, instead of Števa.

LACA

I know, you loved Števa,
if only you could not think of him now!
I have carried a grudge of Števa in my heart!
And I would have liked to have ruined him.
But you insisted that
I should make peace with him.

Já už jsem to všechno zlé v sobě překonal,
všechno, že tys se mnou, že tys se mnou.
Števa jsem, jak se patří,
pozval na naši svatbu, slíbil,
že dojde jako bratr i s Karolkou.

Now I've overcome all the bad things in me,
everything, because you are with me.
Therefore, I thought it fitting to invite
Števa to our wedding, and he promised
to come, as a brother, with Karolka.

9 Výstup IV.

LACA

A hen... už jsou tu!

Vstoupí Karolka a Števa.

KAROLKA

Pánbůh rač dát dobrý den, dobrý den!
Števa se tak dlouho zdržel se strojením,
jako kdyby se mu nohy k zemi lepily!
Vinšuju vám, vinšuju vám,
aby vám dal Pánbůh štěstí
a božeho požehnání!
Já se budu dnes na tebe
zkormouceně dívat,
že to také na mne dojde, jít ku oltáři.
Jen škoda, jen škoda,
že si to tak jako můdři
bez muziky odbýváte!

(k Števovi)

A včil, Števo, vinšuj ty!

ŠTEVA *(v rozpacích)*

Já to tak neumím jako Karolka!

Scene Four.

LACA

Aha! Here they are!

Karolka and Števa enter.

KAROLKA

May God grant you a good day, a good day!
Števa has taken so long getting ready, that
I thought his feet were stuck to the ground!
My congratulations to you,
may God grant you happiness
and give you his blessing!
I will look at you today
with great sorrow,
as soon it will be my turn, to walk to the altar.
It's just a shame, just a shame,
that it's a thrifty wedding
without music!

(to Števa)

Now then, Števa, your good wishes!

ŠTEVA *(embarrassed)*

I can't speak half as well as Karolka!

JENŮFA

No, neškodí,
tu podejte si s bratrem ruce!
Každý z vás má něco pěkného na sobě.
Ty, Števo, svou tvářnost,
a Laca tu dobrou boží duši!

KAROLKA

Jenom ty ještě Števovi napověz,
že je pěkný;
bez toho neví, co vyvádět!

JENŮFA

Taký dětina on by ještě byl?

LACA

Kdy vy budete mít veselí?

ŠTEVA

Zrovna za čtrnáct dní.

KAROLKA (žertovně)

Iha, budu-li já jenom chtít!
Třeba tě ještě odpravím.
Bez toho mne lidé strašejí s tebou!

ŠTEVA

Ty bys to dopravila
život bych si musel vzít!

JENŮFA

Vidíš, Števo, to je tvoje pravá láska!
Bodajť by tě nikdy nezabolela, nezabolela!

JENŮFA

Well, nevermind,
here, shake hands with your brother!
Each of you has something good about you.
You, Števa, you're handsome,
and Laca you have a Godly soul!

KAROLKA

Oh don't keep telling Števa
that he's handsome;
he's conceited enough already!

JENŮFA

Is he still really that childish?

LACA

And how long to wait until your wedding?

ŠTEVA

Exactly fourteen days.

KAROLKA (joking)

Aha, only if I feel like it!
Maybe I'll turn you down.
All the warnings I've had about you!

ŠTEVA

If you changed your mind
I would have to kill myself!

JENŮFA

See now, Števa, now you know true love!
May it never hurt you, never turn to pain!

Rychtář, Kostelnička a ostatní se vrací.

*The Mayor, Kostelnička and the others
come in once more.*

10 Výstup V.

RYCHTÁŘ

To bylo nějakého, to bylo nějakého prohlížení!

KOSTELNIČKA (*uleknutě*)

Števa je tu!

Došel zas urobiť nějaké neštěstí!

(*k Lacovi*)

Uprosili jste mne,
ale nemohu ho vidět!

RYCHTÁŘ

Kdybych si nebyl zapálil cigárku,
už by to hrabáni mne bylo dopálilo!

LACA (*ke Kostelničce*)

Když Jenůfa toho se dožadovala!

RYCHTÁŘKA

Řádně jste ji vybavila,
ta čest se vám, musí dát!

Scene Five.

MAYOR

That was some sight, really something!

KOSTELNIČKA (*frightened*)

Števa is here!

He's come to cause trouble again!

(*to Laca*)

Though you begged me,
I can't bear to see him!

MAYOR

If I hadn't lit a cigar in there,
all that scrambling would have angered me!

LACA (*to Kostelnička*)

It was Jenůfa who demanded it!

MAYOR'S WIFE

She has been dressed properly,
you must give yourself the credit for it!

11 Výstup VI.

Barena s Děvčaty přináší kytici z rozmaryje a květu muškátu, ověšenou barevnými stužkami.

BARENA

Pánbůh rač dát dobrý den!

DĚVČATA

Pánbůh rač dát dobrý den!

Nepozvali jste nás,
my vás dlouho zabavovat nebudem!

BARENA

Bar žádného veselí nestrojíte,
přece jsme se zdržet nemohly,
abychom nešly Jenůfě vinšovat a zazpívat!

DĚVČATA S BARENA

Tož vám oběma vinšujeme tolik štěstí,
co je kapek v hustém dešti,
a teď si zazpíváme!

Ej, mamko, mamko, maměnko moja!
Zjednejte mi nové šaty,
já se budu vydávati. Ej!

Ej, dcerko, dcerko, dceruško moja!
Nechaj toho vydáváňa,
však si ešče hrubě mladá! Ej!

Scene Six.

Barena and the girls enter with a posy of rosemary and a bouquet tied with colourful ribbons.

BARENA

God grant you a good day!

VILLAGE GIRLS

God grant you a good day!

You might not have invited us,
but we won't keep you long!

BARENA

You're not having any celebration,
but we couldn't resist,
coming to congratulate Jenůfa and sing!

VILLAGE GIRLS AND BARENA

Well, we all wish you as much happiness
as there are drops in a rain shower,
and now we will sing!

Hey, mother, mother, little mother mine!
Fetch me a new dress,
for I'm getting married. Hey!

Hey, daugher, daughter, my little daughter!
Don't allow yourself such thoughts,
you're far too young to marry! Hey!

Ej, mamko, mamko, maměnko moja!
Také jste vy mladá byly,
ráda jste se vydávaly! Ej!

RYCHTÁŘ

Dobře jste to zazpívaly,
dobře, dobře, dobře!

BARENA (*podává Jenůfě kytici*)
A to si od nás vezmi, Jenůfko!

JENŮFA

Děkuju, děkuju vám z celého srdce!
Tak mile mne to dojalo!

LACA

Pan farář nakázali
přijít do kostela zrovna v devět!

RYCHTÁŘ

Tož si jen popilte s požehnáním,
aby už to šlo!

Laca a Jenůfa pokleknou před Stařenkou.

LACA

Uctivo vás prosím, o požehnání.

STAŘENKA BURYJOVKA

Tož já vám žehnám, ve jménu Otce,
Syna aj Ducha svatého.
Ty, Laco, mne zle nevzpomínej!

Hey, mother, mother, my mother dear!
Don't forget you were young once,
and wanted to be married! Hey!

MAYOR

You sang that very nicely,
so well, so well, so well!

BARENA (*giving Jenůfa the bouquet*)
And we've brought you these, Jenůfa!

JENŮFA

Thank you, thank you with all my heart!
I am so deeply touched!

LACA

The preacher ordered us
to be at church at nine o'clock exactly!

MAYOR

Well, let's first have a blessing,
then we can go!

*Laca and Jenůfa kneel down before
Grandmother Buryja.*

LACA

With respect, I ask for your blessing.

GRANDMOTHER BURYJA

So, I bless you, in the name of the Father,
the Son, and the Holy Spirit.
Laca, don't you think badly of me!

Snoubenci líbají Stařence ruce.

RYCHTÁŘ

A včil, Kostelničko,
vy to asi dokážete, jak velebníček!

*Snoubenci pokleknou před Kostelničkou;
ona zvedne ruce. Venku hluk. Kostelnička
couvne poděšena. Zvenčí je rozeznati z
hluku dva hlasy.*

1. HLAS (zvenčí, soprán)

Chud'átko!
Nějaká bestyja uničila dítě!

2. HLAS (zvenčí, baryton)

Která bezbožnica to urobila?

12 Výstup VII.

KOSTELNÍČKA

Co dítě?

JANO (vběhne)

Rychtáři, hledají vás!

KOSTELNÍČKA

Co s dítětem tam křičejí?

RYCHTÁŘ

A co je? Cože to?

*The engaged couple kiss the old
woman's hands.*

MAYOR

Now you, Kostelnička,
you should know how, as the priest would!

*The bride and groom kneel down before
Kostelnička; she raises her hands. There is
noise outside. Kostelnička draws back in
horror. Two voices are discernable outside.*

FIRST VOICE (outside, soprano)

Poor little child!
Some beast has murdered a baby!

SECOND VOICE (outside, baritone)

What godless wretch could do such a thing?

Scene Seven.

KOSTELNÍČKA

What baby?

JANO (rushing in)

Mayor, they're calling for you!

KOSTELNÍČKA

What baby are they shouting about?

MAYOR

What is it? What's happened?

ŠTEVA

Co se děje?

JANO

Vy to ještě nevíte?

Sekáči z pivovaru našli pod ledem
přimrzlé dítě!

LID (*venku*)

Ó hrůza! Ó hrůza! Ó hrůza!

JANO

Nesou ho na desce,
je jako živé v peřince,
v povijáku,
na hlavě červenou pupinu.
To je na hrůzu, to je na hrůzu;
lidé nad tím nařikají, nad tím nařikají.

13 Výstup VIII.**JANO**

Ó, poběžte, ó poběžte!

KOSTELNÍČKA

Jenůfa...

*Jano odbíhá; za nim Rychtářka, Rychtář,
Lid, Pastuchyňa, Laca, Jenůfa a Karolka;
jen Števa ztrnule stojí a u postele
Kostelnička se Stařenkou.*

ŠTEVA

What's going on?

JANO

Don't you know yet?

Men from the brewery found a frozen
child under the ice!

VILLAGERS (*outside*)

Oh horror! Oh horror! Oh horror!

JANO

They are carrying the baby on a board,
it seemed alive, wrapped in a blanket,
a swaddling cloth,
wearing a red cap on it's head.
It's horrible, it's horrible,
everyone out there is weeping, all weeping!

Scene Eight.**JANO**

Oh, do come quickly, come quickly!

KOSTELNÍČKA

Jenůfa...

*Jano runs off followed by the Mayor, his
Wife, the Herdswoman, Laca, Jenůfa and
Karolka; only Števa remains standing as
if petrified. Kostelnička stays by the bed;
near her, Grandmother Buryja.*

...neodbíhají, ó, neodbíhají!
Držte mne, braňte mne!

STAŘENKA BURYJOVKA

Ale dcero moje!
Ale dcero moje!

KOSTELNÍČKA

Držte mne, braňte mne...

STAŘENKA BURYJOVKA

Dcero, zase blouzníš, blouzníš!

KOSTELNÍČKA

...to jdou pro mne, pro mne!

*Števa odbíhá a u dveří vrazí do něho
Karolka, uchopí Števu za ruku.*

14 Výstup IX.

*Karolka klesne na pelest postele, drží se
křečovitě lenochu ustrašeně pozorujíc děj.*

KAROLKA

Števo, to je ti strašné...
Svatba pokažena...
Já být nevěstou, plakala bych.

JENŮFA (zvenčí)

Ó, Bože, můj Bože,
to je můj chlapčok, můj chlapčok!

...don't go out there, oh, don't go out there!
Hold me, help me!

GRANDMOTHER BURYJA

But my daughter!
What is this, my daughter?

KOSTELNÍČKA

Hold me, help me...

GRANDMOTHER BURYJA

Daughter, you are ill again, ill again!

KOSTELNÍČKA

...they've all come for me, come for me!

*Števa runs off, but in the doorway bumps
into Karolka, who seizes him by the hand.*

Scene Nine.

*Karolka sinks on to the head of the bed
and convulsively clutches the headboard,
watching fearfully.*

KAROLKA

Števa, it's terrible...
The wedding is ruined...
If I were the bride, I would cry.

JENŮFA (from outside)

Oh God, my God,
that's my boy, my boy!

ŠTEVA

Jak by mi ten křik nohy podřal.
A úzko je mi včil.

*Laca táhne Jenůfu dovnitř. Jenůfa se
Lacovi vytrhuje.*

LACA

Jenůfka, Jenůfka!

JENŮFA

Puť mne! Puť mne!

LACA

Vzpamatuj se!
Co tě to hrozného napadlo!
Lidé to slyší!
Ó, vzpamatuj se!

JENŮFA

Puť mne, to je Števuška,
můj chlapčok, můj, můj!

*Vstoupí Rychtář, v ruce povíjan a
červený čepeček. Za ním ostatní.*

15 Výstup X.**JENŮFA**

Ha, vidíte, jeho povíják,
jeho čepčáček!
Sama jsem ho ze svých pantlí popravila!

ŠTEVA

How that scream makes me tremble.
And now I'm afraid!

*Laca tries to lead Jenůfa indoors, but she
tears herself from his grasp.*

LACA

Jenůfa, Jenůfa!

JENŮFA

Let me go! Let me go!

LACA

Pull yourself together!
What dreadful things you are saying!
People are listening!
Oh, pull yourself together!

JENŮFA

Let me go, that is Števuška,
my little boy, mine, mine!

*The Mayor enters, baby clothes and a little
red cap in his hand. The others follow him.*

Scene Ten.**JENŮFA**

Ha, you see, his swaddling clothes,
his little cap!
I made it myself from my own ribbons!

RYCHTÁŘKA

Slyšíš, rychtáři!
Oni o tom vědí!

JENŮFA

Ej, lidé, kterak jste ho dopravili?
Bez truhélky, bez věnečku!

TETKA

Ježíši Kriste!

JENŮFA

Co mu pokoja nedáte?

TETKA

Tak utratila svoje dítě!

JENŮFA

Kdesi ve sněhu a ledu s ním gúlali!
Števa, Števa!

LID

Kamením po ní!
Ježíši Kriste!

RYCHTÁŘ

To už jsem snad bar bez pánu na stopě!

JENŮFA

Števo, mlynáři,
běž za nima, honem běž,
to je tvoje dítě!

MAYOR'S WIFE

Do you hear that, Mayor!
They know all about it!

JENŮFA

Hey, people, is this how to bury him?
No coffin, no wreath!

AUNT

Jesus Christ!

JENŮFA

Now you won't even let him rest?

AUNT

Can she herself have killed her baby!

JENŮFA

They are dragging him in the ice and snow!
Števa, Števa!

VILLAGERS

Stone her to death!
Jesus Christ!

MAYOR

Well, I think I've found the answer myself!

JENŮFA

Števa, Števa,
quick, go after them, hurry up,
that's your baby!

RYCHTÁŘ

Já musím být první ouřad...

LID

Zabila dítě, kamením po ní!

RYCHTÁŘ (*utírá si pot z čela*)

...a, a raděj bych se neviděl!

LID

Jistěto dovezla z Vídně!

LACA

Jenom se odvažte někdo se jí dotknout!

Život vás to bude stát!

Pěstí vás dobiju!

KOSTELNÍČKA (*namáhavě se vzchopí*)

Ještě jsem tu já!

Vy ničeho nevíte!

To můj skutek můj trest boží!

LID

Kostelnička!

KOSTELNÍČKA

Já jsem dítě Jenůfčino uničila, já samotná.

Její život, její štěstí chtěla jsem zachránit.

Tiskla se na mne hanba,

že jsem pastorkyni do zkázy dochovala!

(*klesne na kolena*)

Tys, Bože, to věděl,

MAYOR

There is no one higher than me here...

VILLAGERS

She killed a child, stone her to death!

MAYOR (*wiping the sweat from his brow*)

... and, yet, I wish I were elsewhere!

VILLAGERS

She must have brought it with her from Vienna!

LACA

Don't anyone dare lay a hand on her!

It will cost you your life!

Ah, I will kill you all!

KOSTELNÍČKA (*calming herself with effort*)

Now listen to me!

You know nothing about it!

It was my deed, God's punishment is mine!

VILLAGERS

Kostelnička!

KOSTELNÍČKA

Yes, I killed Jenůfa's baby, I alone.

I wanted to save her future, her happiness.

Shame had such a hold on me,

fearing my foster daughter would be ruined!

(*sinking to her knees*)

You, God, you knew,

že to nebylo k snesení,
že by se místo dítěte
utratily životy dva.
Jenůfa nebyla ve Vídni,
já jsem ji schovávala, omámila,
dítě vzala, k řece zanesla,
a v prosekaný otvor vstrčila.

LID

Ježíši Kriste!

KOSTELNÍČKA

Bylo to večer.
Ono se nebránilo...
ani nezapípl...
Jen jako by mne na rukou pálilo
a od té chvíle cítila jsem,
že jsem vražednice.

LID

Ježíši Kriste,
to že Kostelníčka!

KOSTELNÍČKA

Jenůfě jsem potom řekla,
že její dítě v bezvědomí zemřelo!

JENŮFA

Ej, mamičko, pod led...

KOSTELNÍČKA

Och, slitujte se nad ní,
nechte ji...

that it was unbearable,
that if the child had lived
two lives would have been ruined.
Jenůfa was never in Vienna,
I hid her, drugged her,
took the child, carried it to the river,
and put it through a whole in the ice.

VILLAGERS

Jesus Christ!

KOSTELNÍČKA

It was evening.
The baby didn't resist...
not the slightest sound...
It just felt like it was burning my hand
and from that moment on I have known
that I am a murderer.

VILLAGERS

Jesus Christ,
our own Kostelníčka!

KOSTELNÍČKA

Then I told Jenůfa,
that her child became unconscious and died.

JENŮFA

Oh, mother, under the ice...

KOSTELNÍČKA

Oh, have mercy on her,
she is blameless...

JENŮFA (*zuřivě*)

...och! Nechte mne!

KOSTELNÍČKA

Ona je nevinná...

Mne sud'te mne, kamenujte, bídnou!

KAROLKA (*k Števovi, jenž se zdrcen
podpírá o okno*)

Števo, to ty máš na svědomí?

(*vrhajíc se matce kolem šíje*)

Mamičko, mně je tak těžko k zamdlení.

Vyved'te mne ven,

já za Števa nepůjdu...

RYCHTÁŘKA

Karolka moja!

LACA

Och, Bože můj, Bože můj,

já jsem toho příčina,

já ti to líco zohavil,

aby tě Števa nechal

a tak potom všechno došlo na to nestěstí!

KAROLKA

...raději bych do vody skočila.

Pojďme dom! Pojďme dom!

Karolka se dere ven, za ní matka.

JENŮFA (*with fury*)

...oh! Get away from me!

KOSTELNÍČKA

She is innocent...

Judge me, stone me, wretched me!

KAROLKA (*to Števa, who, quite shattered,
leans against the window*)

Števa, is that on your conscience?

(*flinging her arms round her mother's neck*)

Mother dear, I can't breathe and feel so faint.

Take me out of here,

I will never marry Števa...

MAYOR'S WIFE

Karolka, my darling!

LACA

Oh, my God, my God,

I am the cause of this,

I made your face disfigured,

so that Števa would leave you

and then everything led to this misfortune!

KAROLKA

...I would rather jump in the water.

Let's go home! Let's go home!

*Karolka flings her way out, followed by
her mother.*

PASTUCHYŇA

To je na něho trest!
 Žádná děvčica za něho nepůjde —
 choť by jen poctivá cikánka byla!

*Števa zakrýváje si rukama tvář dere
 se ven. Zdrčenou Stařenku Buryjovku
 vyvádí Pastuchyňa.*

HERDSWOMAN

That's his punishment!
 He'll never find a girl to marry him —
 even if she's an honest gypsy!

*Števa covers his face with his hands and
 hurries out. Grandmother Buryja, completely
 shattered, is led out by the Herdswoman.*

16 Výstup XI.

JENŮFA (*samostatně se povznese,
 ke Kostelničce*)
 Vstaňte, pěstounko moja...
 Dosti smrtelného ponížení a muk vás čeká!

Pozdvihuje Kostelnička.

KOSTELNIČKA
 Kam mne pozdvihuješ?
 Víš, že mne povedou?

(hrůzyplně, výkřik)
 Och!

(doběhne ke dveřím komory)
 Ne, ne!
 Já nesmím!
 Oni by tebe soudili, Jenůfo!

JENŮFA
 A ta moje pěstounka,

Scene Eleven.

JENŮFA (*going up, by herself,
 to Kostelnička*)
 Do not kneel, dear foster mother...
 There's been enough humiliation and torture!

She raises Kostelnička up.

KOSTELNIČKA
 Why do you raise me up?
 Do you know where they will take me?

(with horror, shrieks)
 Ah!

(rushing to the bedroom)
 No, no!
 I must not!
 They would judge you, Jenůfa!

JENŮFA
 And my foster mother,

už to chápu, není proklínání hodna.
Nezatracujte ji!
Dopřejte jí času k pokání!
A ji na ni Spasitel pohlédne!

LACA

Jenůfka, neušel ti rozum z cesty?

KOSTELNÍČKA

Odpusť mi jenom ty, včil už vidím,
že jsem sebe milovala víc než tebe.
Včil už nemůžeš volat:
„Mamičko, aj, mamičko!“
Tys nemohla dědit moji povahu, moji krev,
a já z tebe včil беру sílu...
Chci trpět, trpět!
A ji na mne Spasitel pohlédne!

JENŮFA

Pánbůh vás potěš!

KOSTELNÍČKA

Pojďte, rychtáři! Ved'te mne!

JENŮFA

Pánbůh vás potěš!

*Rychtář podepře Kostelničku v rameni
a odchází, za nimi se hrnou všichni.
Zůstanou jen Jenůfa a Laca.*

I understand now, isn't worthy of a curse.
Do not condemn her!
Give her time to repent!
And the Saviour will look upon her!

LACA

Jenůfa, have you lost your mind?

KOSTELNÍČKA

If only you can forgive me, I see now,
that I thought of myself more than you.
You can say no longer:
“Mother dear, oh, mother dear!”
You could not inherit my nature, my blood,
yet now I take strength from you...
I want to suffer, to suffer!
And the Saviour will look down on me!

JENŮFA

God give you comfort!

KOSTELNÍČKA

Come now, Mayor! Lead me forth!

JENŮFA

God give you comfort!

*The Mayor supports Koscelnička and leads
her away, the rest of the people pushing
out after them. Jenůfa and Laca remain.*

17 Výstup XII.

JENŮFA

Odešli. Jdi také!
Však včil vidíš,
že s mým bědným životem
svůj spojit nemůžeš!
Bud' s Bohem...
a pamatuj si,
žeš byl nejlepší člověk, nejlepší člověk,
jehož jsem potkala na světě!
Žes mi zúmyslně poranil to líco,
to jsem ti dávno odpustila.
To jsi hřešil jenom z lásky,
jako já kdysi.

LACA

Ty odejdeš do světa
za hodnějším životem
a mne nevezmeš s sebou, Jenůfká?

JENŮFA

Víš, že mne budou volat k soudu,
že každý se na mne s opovržením podívá?

LACA (*pohyblivěji*)

Jenůfka, já i to pro tebe snesu!
Co nám do světa,
když si budeme na utěchu!

JENŮFA (*překonána*)

Ó, Laco, duša moja!
Ó, pojd', ó, pojd'!

Scene Twelve.

JENŮFA

They've gone. Now, you go!
Surely you see now
that you can't connect your life
with my miserable one!
So, God be with you...
and remember,
you were the best person, the best person,
that I have ever met in the world!
That you intentionally wounded my cheek,
I forgave you long ago.
You sinned only out of love,
just as I once sinned.

LACA

So you're going out into the world
to find a better life,
and you're not taking me with you, Jenůfá?

JENŮFA

You know they'll call me to a trial,
how everyone will look at me with contempt?

LACA (*livelier*)

Jenůfa, I would bear more than that for you!
What does the world matter,
if only we are together!

JENŮFA (*overwhelmed*)

Oh, Laca, my soulmate!
Oh, come, oh come!

Včil k tobě mne dovedla láska ta větší,
co Pánbůh s ní spokojen!

Opona padá.

**Libreto Leoš Janáček podle dramatu „Její
pastorkyňa“ Gabriely Preissově.**

The greatness of the love I have for you
tells me that God is satisfied with
everything!

Curtain falls.

**Libretto by Leoš Janáček based on the drama
“Její pastorkyňa” (Her Stepdaughter) by
Gabriela Preissová.**

© Johann Sebastian Hanel

Sir Simon Rattle

conductor

Sir Simon Rattle was born in Liverpool and studied at the Royal Academy of Music.

From 1980 to 1998, Sir Simon was Principal Conductor and Artistic Adviser of the City of Birmingham Symphony Orchestra and was appointed Music Director in 1990. In 2002 he took up the position of Artistic Director and Chief Conductor of the Berliner Philharmoniker where he remained until the end of the 2017–18 season. Sir Simon was appointed Music Director of the London Symphony Orchestra in September 2017, a position he remained in until the 2023–24 season when he became the orchestra's Conductor Emeritus. In autumn 2023, Sir Simon took up the position of Chief Conductor with the Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks in Munich. He is a Principal Artist of the Orchestra of the Age of Enlightenment and Founding Patron of Birmingham Contemporary Music Group.

Sir Simon has made over 70 recordings for EMI record label (now Warner Classics) and has received numerous prestigious international awards for his recordings on various labels. Releases on EMI include Stravinsky's *Symphony of Psalms* (which received a Grammy Award for Best Choral Performance) Berlioz's *Symphonie fantastique*, Ravel's *L'enfant et les sortilèges*, Tchaikovsky's *Nutcracker Suite*, Mahler's *Symphony No 2*, Stravinsky's *The Rite of Spring*

and Rachmaninoff's *The Bells* and *Symphonic Dances*, all recorded with the Berliner Philharmoniker. He also appears on several releases on the Berliner Philharmoniker's own record label, including symphony cycles of Beethoven, Schumann, and Sibelius. Simon's most recent recordings include Bruckner's *Seventh Symphony*, Janáček's *The Cunning Little Vixen*, Stravinsky Ballets (*The Firebird*, *Petrushka* and *The Rite of Spring*), "NAZARENO! Bernstein, Stravinsky, Golijov", and Beethoven's *Violin Concerto* with Veronika Eberle, which were all released by the London Symphony Orchestra's own record label, LSO Live.

Sir Simon regularly tours within Europe, the United States and Asia, and has longstanding relationships with the world's leading orchestras. He regularly conducts the Staatskapelle Berlin, Berliner Philharmoniker, the Chamber Orchestra of Europe, and the Czech Philharmonic. He has conducted opera productions at the Metropolitan Opera (New York), Wiener Staatsoper, Staatsoper Unter den Linden (Berlin), and at the Festival d'Aix-en-Provence.

Music education is of supreme importance to Sir Simon, and his partnership with the Berliner Philharmoniker broke new ground with the education programme Zukunft@Bphil, earning him the Comenius Prize, the Schiller Special Prize from the city of Mannheim, the Golden Camera and the Urania Medal. He and the Berliner Philharmoniker were also appointed International UNICEF Ambassadors in 2007 – the first time this honour has been conferred on an artistic ensemble. In 2019 Sir

Simon announced the creation of the LSO East London Academy, developed by the London Symphony Orchestra in partnership with 10 East London boroughs. This free programme aims to identify and develop the potential of young East Londoners between the ages of 11 and 18 who show exceptional musical talent, irrespective of their background or financial circumstance. Sir Simon has also been awarded several prestigious personal honours: he was knighted in 1994, received the Order of Merit from Her Majesty the Queen in 2014, and had the Order of Merit of Berlin bestowed upon him in 2018. In 2019, Sir Simon was given the Freedom of the City of London.

Sir Simon Rattle est né à Liverpool et a étudié à la Royal Academy of Music (Londres).

De 1980 à 1998, Sir Simon Rattle a été Chef principal et Conseiller artistique du City of Birmingham Symphony Orchestra, dont il a été nommé Directeur musical en 1990. En 2002, il est devenu directeur artistique et Chef principal du Berliner Philharmoniker, où il est resté jusqu'à la fin de la saison 2017-2018. Sir Simon Rattle a été nommé Directeur musical du London Symphony Orchestra en septembre 2017, poste qu'il a occupé jusqu'à la saison 2023-2024, après quoi il est devenu « Chef émérite » dudit orchestre. À l'automne 2023, Sir Simon Rattle a pris le poste de Chef d'orchestre principal du Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks à Munich. Il est Artiste principal de l'Orchestra of the Age

of Enlightenment et mécène fondateur du Birmingham Contemporary Music Group.

Sir Simon Rattle a réalisé plus de 70 enregistrements pour le label EMI (aujourd'hui Warner Classics) et reçu de nombreux prix internationaux prestigieux pour ses enregistrements sous divers labels. Chez EMI ont été publiés notamment la *Symphonie de psaumes* de Stravinsky (Grammy Award de la « Meilleure Interprétation Chorale »), la *Symphonie fantastique* de Berlioz, *L'Enfant et les Sortilèges* de Ravel, la suite de *Casse-Noisette* de Tchaïkovski, la *Deuxième Symphonie* de Mahler, *Le Sacre du Printemps* de Stravinsky, *Les Cloches* et les *Danses symphoniques* de Rachmaninov, tous enregistrés avec le Berliner Philharmoniker. Il apparaît également dans plusieurs disques édités sous le propre label du Berliner Philharmoniker, avec notamment des cycles de symphonies de Beethoven, Schumann et Sibelius. Ses enregistrements les plus récents comprennent la *Septième Symphonie* de Bruckner, *La Petite Renarde rusée* de Janáček, les ballets de Stravinsky (*L'Oiseau de feu*, *Petrouchka* et *Le Sacre du printemps*), « NAZARENO ! Bernstein, Stravinsky, Golijov », et le *Concerto pour violon* de Beethoven, avec Veronika Eberle, lesquels ont tous été publiés sous le propre label du London Symphony Orchestra, LSO Live.

Sir Simon Rattle effectue régulièrement des tournées en Europe, aux États-Unis et en Asie, et entretient depuis longtemps de solides relations avec les plus grands orchestres du monde. Il dirige régulièrement la Staatskapelle

de Berlin, le Berliner Philharmoniker, l'Orchestre de chambre d'Europe et l'Orchestre philharmonique tchèque. Il a dirigé des productions d'opéra au Metropolitan Opera (New York), au Wiener Staatsoper, au Staatsoper Unter den Linden (Berlin) et au Festival d'Aix-en-Provence.

L'éducation musicale revêt une importance capitale pour Sir Simon Rattle, et son partenariat avec le Berliner Philharmoniker a ouvert de nouvelles perspectives avec le programme éducatif Zukunft@Bphil, ce qui lui a valu le prix Comenius, le prix spécial Schiller de la ville de Mannheim, la Caméra d'or et la médaille Urania. Avec le Berliner Philharmoniker, il a également été nommé ambassadeur international de l'UNICEF en 2007 – un honneur conféré pour la première fois à un ensemble artistique. En 2019, Simon Rattle a annoncé la création la LSO East London Academy, développée par le London Symphony Orchestra, en partenariat avec dix arrondissements de l'est londonien. Ce programme gratuit s'est donné pour mission d'identifier et de développer le potentiel de jeunes de l'est de Londres âgés de 11 à 18 ans qui font preuve d'un talent musical exceptionnel, quelles que soient leurs origines ou leur situation financière. Sir Simon Rattle a également reçu plusieurs distinctions personnelles prestigieuses : il a été anobli en 1994, a reçu la médaille de l'Ordre du mérite des mains de Sa Majesté la Reine, en 2014, et s'est vu décerner la médaille de l'Ordre du mérite de la ville de Berlin, en 2018. En 2019, il a reçu la Freedom of the City of London (la Liberté de la ville de Londres).

Sir Simon Rattle wurde in Liverpool geboren und studierte an der Royal Academy of Music, London.

Von 1980 bis 1998 war er Chefdirigent und künstlerischer Berater des City of Birmingham Symphony Orchestra, 1990 erfolgte seine Ernennung zu dessen musikalischem Leiter. 2002 übernahm er die Stelle des künstlerischen Leiters und Chefdirigenten der Berliner Philharmoniker, wo er bis zum Ende der Spielzeit 2017/18 verblieb. Im September 2017 wurde Sir Simon zum musikalischen Leiter des London Symphony Orchestra ernannt, und diese Position behielt er bis zur Spielzeit 2023/24 bei, als er Conductor Emeritus des Klangkörpers wurde. Im Herbst 2023 trat Sir Simon die Position des Chefdirigenten beim Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks in München an. Er ist Erster Künstler [Principal Artist] des Orchestra of the Age of Enlightenment und seit der Gründung der Birmingham Contemporary Music Group Schirmherr dieses Ensembles [Founding Patron].

Simon Rattle kann auf über 70 Einspielungen beim Label EMI (jetzt Warner Classics) verweisen und erhielt auch für seine Aufnahmen bei diversen anderen Labels zahlreiche hoch angesehene internationale Auszeichnungen. Zu seinen Veröffentlichungen bei EMI gehören Strawinskis *Symphony of Psalms* [Psalmensinfonie] (die einen Grammy in der Kategorie „Beste Chorinterpretation“ gewann), Berlioz' *Symphonie fantastique*, Ravels *L'Enfant et les Sortilèges* [Das Kind und die Zauberdinge], Tschaikowskis *Nussknacker-Suite*, Mahlers Sinfonie Nr. 2, Strawinskis *Le Sacre du*

printemps [Das Frühlingsopfer], Rachmaninows *Kolokola* [Die Glocken] und Rachmaninows *Sinfonische Tänze*, allesamt aufgenommen mit den Berliner Philharmonikern. Zudem ist Sir Simon mit mehreren Einspielungen beim eigenen Label der Berliner Philharmoniker vertreten, unter anderem mit Sinfoniezyklen von Beethoven, Schumann und Sibelius. Zu seinen Aufzeichnungen der jüngsten Zeit gehören Bruckners Siebte Sinfonie, Janáčeks *Přihody lišky bystroušky* [Das schlaue Füchlein], Strawinskis Ballette (*Der Feuervogel*, *Petruschka* und *Le sacre du printemps*), „NAZARENO! Bernstein, Stravinsky, Golijov“ sowie Beethovens Violinkonzert mit Veronika Eberle, alle erschienen auf LSO Live, dem eigenen Label des London Symphony Orchestra.

Sir Simon unternimmt regelmäßig Tourneen innerhalb Europas, durch die USA und nach Asien und pflegt darüber hinaus langjährige Beziehungen zu führenden Orchestern weltweit. So steht er regelmäßig am Pult der Staatskapelle Berlin, der Berliner Philharmoniker, des Chamber Orchestra of Europe und der Tschechischen Philharmonie. Als Operndirigent war er zu Gast an der Metropolitan Opera (New York), der Wiener Staatsoper, der Staatsoper Unter den Linden (Berlin) sowie beim Festival d'Aix-en-Provence.

Musikerziehung nimmt für Sir Simon einen überragenden Stellenwert ein, und im Rahmen seiner Partnerschaft mit den Berliner Philharmonikern betrat er Neuland mit dem Education-Programm Zukunft@Bphil, wofür er mit dem Comenius-Preis, dem Schillerpreis

der Stadt Mannheim, der Goldenen Kamera und der Urania-Medaille ausgezeichnet wurde. Zudem wurden er und die Berliner Philharmoniker 2007 zu internationalen UNICEF-Botschaftern ernannt – womit erstmals einem künstlerischen Ensemble diese Ehre zuteilwurde. 2019 gab Simon Rattle die Gründung der LSO East London Academy bekannt, die vom London Symphony Orchestra in Partnerschaft mit zehn Stadtvierteln im Osten Londons entwickelt wurde. Ziel dieses kostenlosen Programms ist, die Fähigkeiten musikalisch sehr begabter Elf- bis 18-Jähriger aus dem Osten Londons unabhängig von ihrer Herkunft und ihrer finanziellen Möglichkeiten zu erkennen und zu fördern. Zudem hat Sir Simon mehrere renommierte persönliche Auszeichnungen erhalten. So wurde er 1994 in den Adelsstand erhoben, 2014 erhielt er von Ihrer Majestät der Königin den Verdienstorden, 2018 wurde ihm der Verdienstorden des Landes Berlin verliehen. 2019 erhielt Sir Simon die Freedom of the City of London.

Agneta Eichenholz

soprano

Swedish lyric soprano Agneta Eichenholz is known as one of the most versatile of her generation. She first attracted attention in 2007 at the Verbier Festival in a performance of *Carmina Burana*. In 2009, she made her breakthrough with an outstanding debut at the Royal Opera House, Covent Garden (London) in the title role of Alban Berg's *Lulu*, and the recording of that production by Christof Loy was nominated for a Grammy Award.

Multiple engagements from major European opera houses followed, including Opernhaus Zürich, Royal Swedish Opera, Teatro Real Madrid,

Komische Oper Berlin, Deutsche Oper Berlin, Gran Teatre del Liceu (Barcelona), Opera Antwerp (Vlaamse Opera), Teatro dell'Opera di Roma, Theater Basel, Staatsoper Hamburg, Det Kongelige Teater (Copenhagen), and Göteborgsoperan (Gothenburg Opera).

Her extensive repertoire includes roles such as Berg's *Lulu*, Strauss' *Daphne*, Handel's *Alcina*, Circe (in Gluck's *Telemaco*), Fiordiligi (Mozart's *Così fan tutte*), Konstanze (Mozart's *Die Entführung aus dem Serail*), Strauss' *Elektra*, Vitellia (Mozart's *La clemenza di Tito*), Lucio Cinna (Mozart's *Lucio Silla*), Violetta (Verdi's *La Traviata*), Gilda (Verdi's *Rigoletto*), Juliette (Gounod's *Roméo et Juliette*), Norina (Donizetti's *Don Pasquale*), Sophie Scholl (Udo Zimmermann's *Weiße Rose*), Cordelia (Aribert Reimann's *Lear*), Eva (Wagner's *Die Meistersinger von Nürnberg*) and Zdenka (Strauss' *Arabella*).

Recent new roles have included Ellen Page (Britten's *Peter Grimes*), Emilia Marty (Janáček's *The Makropulos Affair*), and the title role in Janáček's *Jenůfa*. She gained great acclaim in the world premieres of Andrea Lorenzo Scartazzini's *Der Sandmann* at the Theater Basel and Edward II at the Deutsche Oper Berlin, and – following appearances as Cordelia (*Lear*) at the Maggio Musicale Fiorentino and Grete (Franz Schreker's *Der Ferne Klang*) at Kungliga Operan, Stockholm – she recently made her debut as the title role in Strauss' *Salome* at Deutsche Oper am Rhein.

Agneta is equally active on the concert platform, and her varied repertoire includes Britten's

Les Illuminations, Berg's *Seven Early Songs* and his *Lulu Suite*, Mahler's Fourth Symphony, and Richard Strauss' *Four Last Songs* (*Vier letzte Lieder*), as well as works by Poulenc, Sibelius, and Joseph Canteloube. She has also appeared in major choral orchestral works by Handel, Mozart, Fauré and Orff.

La soprano lyrique suédoise Agneta Eichenholz est considérée comme l'une des chanteuses les plus polyvalentes de sa génération. La première fois qu'elle attire l'attention, c'est en 2007, au Verbier Festival, dans une interprétation des *Carmina Burana*. En 2009, elle s'impose avec des débuts exceptionnels au Royal Opera House, Covent Garden (Londres), dans le rôle-titre de *Lulu*, d'Alban Berg, et l'enregistrement de cette production par Christof Loy se retrouve à être nominé pour un Grammy Award.

Elle se voit ensuite engagée par de nombreuses grandes salles d'opéras européennes, notamment l'Opernhaus de Zürich, l'Opéra royal de Suède, le Teatro Real de Madrid, le Komische Oper et le Deutsche Oper de Berlin, le Gran Teatre del Liceu (Barcelone), l'Opéra d'Anvers (Vlaamse Opera), le Teatro dell'Opera di Roma, le Theater Basel, le Staatsoper de Hamburg, le Det Kongelige Teater (Copenhague) et le Göteborgsoperan (Göteborg).

Son vaste répertoire englobe des rôles dans *Lulu*, de Berg, *Daphné*, de Strauss, *Alcina*, de Haendel. Elle est Circé (dans le *Télémaque* de Gluck), Fiordiligi (*Così fan tutte*, de Mozart), Konstanze (*L'Enlèvement au sérail*, de Mozart), chante dans l'*Elektra* de Strauss, est Vitellia (*La*

Clémence de Titus, de Mozart), Lucio Cinna (*Lucio Silla*, de Mozart), Violetta (*La Traviata*, de Verdi), Gilda (*Rigoletto*, de Verdi), Juliette (*Roméo et Juliette*, de Gounod), Norina (*Don Pasquale*, de Donizetti), Sophie Scholl (*Weiße Rose / La Rose blanche*, d'Udo Zimmermann), Cordelia (*Lear*, d'Aribert Reimann), Eva (*Les Maîtres Chanteurs de Nuremberg*, de Wagner), et Zdenka (*Arabella*, de Strauss).

Elle a récemment interprété Ellen Page (*Peter Grimes*, de Britten), Emilia Marty (*L'Affaire Makropulos*, de Janáček) et le rôle-titre de *Jenůfa*, de Janáček. Elle a été très applaudie lors des premières mondiales de *Der Sandmann d'Andrea / Le Marchand de sable*, de Lorenzo Scartazzini, au Theater Basel, et d'*Edward II*, au Deutsche Oper de Berlin, et – après des apparitions en tant que Cordelia (*Lear*) au Maggio Musicale Fiorentino, et de Grete (*Der Ferne Klang / Un son lointain*, de Franz Schreker), au Kungliga Operan de Stockholm – elle a récemment fait ses débuts dans le rôle-titre de *Salomé*, de Strauss, au Deutsche Oper am Rhein.

Agneta Eichenholz est tout aussi active en concerts, et son répertoire varié comprend *Les Illuminations*, de Britten ; les *Sept Chants anciens* et la *Lulu-Suite* de Berg ; la *Quatrième Symphonie* de Mahler et les *Quatre derniers Lieder* (*Vier letzte Lieder*) de Richard Strauss, ainsi que des œuvres de Poulenc, Sibelius et Joseph Canteloube. Elle s'est également produite dans les plus grandes œuvres orchestrales avec chœurs de Haendel, Mozart, Fauré et Orff.

Die schwedische lyrische Sopranistin Agneta Eichenholz ist bekannt für ihre außerordentliche Vielseitigkeit. Erstmals wurde man 2007 beim Verbier Festival auf sie aufmerksam, und zwar in einer Aufführung der *Carmina Burana*. 2009 dann gelang ihr der Durchbruch mit einem herausragenden Debüt am Royal Opera House, Covent Garden (London) in der Titelrolle von Alban Bergs *Lulu*; die Aufnahme dieser Produktion von Christof Loy wurde für einen Grammy Award nominiert.

Es folgten zahlreiche Engagements an großen europäischen Opernhäusern, unter anderem am Opernhaus Zürich, der Königlichen Oper von Schweden, Teatro Real Madrid, Komische Oper Berlin, Deutsche Oper Berlin, Gran Teatre del Liceu (Barcelona), Flämische Oper (Antwerpen), Teatro dell'Opera di Roma, Theater Basel, Staatsoper Hamburg, Det Kongelige Teater (Kopenhagen) und Göteborgsoperan (Oper Göteborg).

Zu Agnetas umfassendem Repertoire gehören Rollen wie Bergs *Lulu*, Strauss' *Daphne*, Händels *Alcina*, Circe (in Glucks *Telemaco*), Fiordiligi (Mozart, *Così fan tutte*), Konstanze (Mozart, *Die Entführung aus dem Serail*), Strauss' *Elektra*, Vitellia (Mozart, *La clemenza di Tito*), Lucio Cinna (Mozart, *Lucio Silla*), Violetta (Verdi, *La traviata*), Gilda (Verdi, *Rigoletto*), Juliette (Gounod, *Roméo et Juliette*), Norina (Donizetti, *Don Pasquale*), Sophie Scholl (Udo Zimmermann, *Weißer Rose*), Cordelia (Aribert Reimann, *Lear*), Eva (Wagner, *Die Meistersinger von Nürnberg*) und Zdenka (Strauss, *Arabella*).

Zu ihren neuen Rollen der jüngeren Zeit zählen die Ellen Page (Britten, *Peter Grimes*), Emilia Marty (Janáček, *Die Sache Makropulos*) sowie die Titelrolle in Janáčeks *Jenůfa*. Bei den Weltpremieren von Andrea Lorenzo Scartazzinis *Der Sandmann* am Theater Basel und *Edward II* an der Deutschen Oper Berlin erhielt sie großen Beifall, und – nach Auftritten als Cordelia (*Lear*) beim Maggio Musicale Fiorentino und als Grete (Franz Schreker, *Der Ferne Klang*) an der Kungliga Operan, Stockholm – debütierte sie kürzlich an der Deutschen Oper am Rhein in der Titelrolle von Strauss' *Salome*.

Agneta ist aber auch auf der Konzertbühne zu Hause. Zu ihrem vielfältigen Repertoire dort gehören Brittens *Les Illuminations*, Bergs *Sieben frühe Lieder* und seine *Lulu-Suite*, Mahlers Vierte Sinfonie und Richard Strauss' *Vier letzte Lieder* sowie Werke von Poulenc, Sibelius und Joseph Canteloube. Überdies wirkte sie mit bei großen Werken für Chor und Orchester von Händel, Mozart, Fauré und Orff.

Katarina Karnéus

mezzo-soprano

Born in Stockholm, Katarina Karnéus studied at Trinity College of Music in London, and at the National Opera Studio. In 1995 she won the BBC Cardiff Singer of the World Competition.

She has performed many of the leading mezzo operatic roles such as Octavian (Strauss' *Der Rosenkavalier*), Ruggiero (Handel's *Alcina*), Klytaemnestra (Strauss' *Elektra*), Fricka (Wagner's *Ring Cycle*), Herodias (Strauss' *Salome*), Kundry (Wagner's *Parsifal*), Nicklausse (Offenbach's *Les contes d'Hoffmann*), Brangäne (Wagner's *Tristan und Isolde*), and Kostelnička (Janáček's *Jenůfa*), as well as the title roles in Paul Dukas'

Ariane et Barbe-Bleue and Bellini's *Norma*, in houses worldwide including the Metropolitan Opera (New York), Royal Opera House, Covent Garden, Staatstheater Stuttgart, Royal Swedish Opera, La Monnaie (Brussels), Glyndebourne Festival Opera, and Gothenburg Opera, where she has been a company principal for many years.

Also greatly in demand on the concert platform, she has worked with many of the world's leading orchestras including the Berliner Philharmoniker, NDR Elbphilharmonie Orchestra, Wiener Symphoniker, San Francisco Symphony, London Symphony Orchestra, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, New York Philharmonic, Orchestre Philharmonique de Radio France, Sveriges Radios Symfoniorkester, Swedish Chamber Orchestra, Wiener Philharmoniker, Gothenburg Symphony Orchestra, Czech Philharmonic, and Orquesta Sinfónica de Castilla y León, as well as the Sydney, Melbourne and Adelaide Symphony Orchestras and the Auckland Philharmonic. She has also appeared at major festivals including the BBC Proms, Edinburgh International Festival and the Salzburg Festival.

As an acclaimed recitalist she has been heard in many major venues internationally including Wigmore Hall, Concertgebouw Amsterdam, Lincoln Center New York, and La Monnaie Brussels, and in Washington and San Francisco.

Katarina Karnéus is a member of the Gothenburg Opera and acts as an international ambassador for the company. She was recently presented with the Litteris et Artibus medal by His Majesty The King of Sweden.

Née à Stockholm, Katarina Karnéus a étudié au Trinity College of Music de Londres et au National Opera Studio. En 1995, elle a remporté la BBC Cardiff Singer of the World Competition.

Elle a interprété de nombreux grands rôles de mezzo à l'opéra, tels qu'Octavian (*Le Chevalier à la Rose*, de Strauss), Ruggiero (*Alcina*, de Haendel), Klytaemnestra (*Elektra*, de Strauss), Fricka (*L'Anneau du Nibelung*, de Wagner), Hérodiade (*Salomé*, de Strauss), Kundry (*Parsifal*, de Wagner), Nicklausse (*Les Contes d'Hoffmann*, d'Offenbach), Brangäne (*Tristan et Isolde*, de Wagner), et Kostelnička (*Jenůfa*, de Janáček), ainsi que le rôle-titre d'*Ariane et Barbe-Bleue*, de Paul Dukas, et de *Norma*, de Bellini, dans des maisons d'opéra du monde entier, notamment au Metropolitan Opera (New York), au Royal Opera House, Covent Garden, au Staatstheater de Stuttgart, à l'Opéra royal de Suède, à La Monnaie (Bruxelles), au Glyndebourne Festival Opera et à l'Opéra de Göteborg, où elle a été premier rôle de la compagnie pendant de nombreuses années.

Également très demandée sur les scènes de concerts, elle a travaillé avec de nombreux orchestres de premier plan, notamment le Berliner Philharmoniker, le NDR Elbphilharmonie Orchestra, le Wiener Symphoniker, le San Francisco Symphony, le London Symphony Orchestra, l'Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, le New York Philharmonic, l'Orchestre philharmonique de Radio France, Sveriges Radios Symfoniorkester, Swedish Chamber Orchestra, Wiener Philharmoniker, le Göteborgs Symfoniker (Orchestre symphonique de Göteborg), Czech Philharmonic, et Orquesta

Sinfónica de Castilla y León, ainsi que les orchestres symphoniques de Sydney, Melbourne et Adélaïde et l'Orchestre philharmonique d'Auckland. Elle s'est également produite dans de grands festivals, notamment les BBC Proms, le Festival international d'Édimbourg et le Festival de Salzbourg.

En tant que récitaliste, toujours très applaudie, elle s'est produite dans de nombreuses grandes salles internationales, notamment au Wigmore Hall, au Concertgebouw d'Amsterdam, au Lincoln Center de New York, à la Monnaie de Bruxelles, ainsi qu'à Washington et à San Francisco.

Katarina Karnéus est membre de l'Opéra de Göteborg, dont elle est l'ambassadrice internationale. Elle a récemment reçu la médaille « Litteris et Artibus » (Médaille du Mérite) des mains de Sa Majesté le Roi de Suède.

Die aus Stockholm gebürtige Katarina Karnéus studierte am Trinity College of Music in London und am National Opera Studio. 1995 gewann sie den BBC Cardiff Singer of the World Competition.

Katarina hat viele der großen Opernrollen für Mezzosopran gesungen, unter anderem Octavian (Strauss, *Der Rosenkavalier*), Ruggiero (Händel, *Alcina*), Klytaemnestra (Strauss, *Elektra*), Fricka (Wagner, *Ring-Zyklus*), Herodias (Strauss, *Salome*), Kundry (Wagner, *Parsifal*), Nicklausse (Offenbach, *Hoffmanns Erzählungen*), Brangäne (Wagner, *Tristan und Isolde*) und Kostelnička (Janáček, *Jenůfa*) sowie die Titelrollen in Paul Dukas' *Ariane et Barbe-Bleu* und Bellinis *Norma*,

und zwar in Häusern weltweit, etwa an der Metropolitan Opera (New York), am Royal Opera House, Covent Garden, Staatstheater Stuttgart, Königlichen Oper von Schweden, La Monnaie (Brüssel), Glyndebourne Festival Opera und Oper Göteborg, wo sie viele Jahre als Ensemblemitglied die Hauptrollen übernahm.

Auch auf der Konzertbühne ist sie als Sängerin gesucht und hat mit vielen weltweit führenden Klangkörpern zusammengewirkt, etwa Berliner Philharmoniker, NDR Elbphilharmonie Orchester, Wiener Symphoniker, San Francisco Symphony, London Symphony Orchestra, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, New York Philharmonic, Orchestre Philharmonique de Radio France, Sveriges Radios Symfoniorkester, Schwedisches Kammerorchester, Wiener Philharmoniker, Sinfonieorchester Göteborg, Tschechische Philharmonie und Orquesta Sinfónica de Castilla y León sowie mit den Sinfonikern von Sydney, Melbourne und Adelaide und den Philharmonikern von Auckland. Darüber hinaus war sie bei bedeutenden Festivals zu Gast, u.a. den BBC Proms, Edinburgh International Festival und den Salzburger Festspielen.

Als gefeierte Recitalsängerin war sie in vielen großen Sälen rund um die Welt zu hören, unter anderem in der Wigmore Hall, dem Concertgebouw Amsterdam, Lincoln Center New York und La Monnaie Brüssel sowie in Washington und San Francisco.

Katarina Karnéus ist Mitglied der Oper Göteborg und engagiert sich als deren internationale Botschafterin. Vor Kurzem verleiht Seine Hoheit,

der König von Schweden, ihr die Medaille Litteris et Artibus.

Nicky Spence

tenor

An artist of great integrity, Nicky Spence's unique skills as a singing actor and the rare honesty in his musicianship have earned him a place at the top of the music profession. *BBC Music Magazine* named him 'Personality of the Year' in 2022, and he was made an OBE in the 2023 King's Birthday Honours. He is the winner of the 2024 RPS (Royal Philharmonic Society) Singer Award, and that same year was awarded the Leoš Janáček Memorial Medal by the Leoš Janáček Foundation as part of their celebration of the 170th anniversary of the composer's birth, in recognition of his contribution to the performance and promotion

of the composer's works on international opera and concert stages.

The 2024/25 season sees his first appearance as Peter Grimes in a new production of the opera for Welsh National Opera, and returns to the Royal Opera House, Covent Garden as Laca in Janáček's *Jenůfa*, to the Glyndebourne Festival as Boris (Janáček's *Katya Kabanova*), to the Brno Janáček Festival in the title role of a new production of the composer's *The Excursions of Mr. Brouček to the Moon and to the 15th Century*, and to English National Opera as Bothwell in Thea Musgrave's *Mary, Queen of Scots*.

Recent highlights have included Siegmund in Richard Jones' new production of Wagner's *The Valkyrie (Die Walküre)* for English National Opera; Loge in Wagner's *Das Rheingold* at La Monnaie, Brussels; Erik in Wagner's *Der fliegende Holländer* for Grange Park Opera; Albert Gregor (Janáček's *The Makropulos Affair*) for Staatsoper Unter den Linden, Berlin; and Edmundo, Marquès de Nobile in Thomas Adès' *The Exterminating Angel* for Opéra national de Paris.

Nicky gives recitals internationally, and records prolifically. In the 2024/25 season he curates a Residency at Wigmore Hall, London. In 2020, he won the *BBC Music Magazine* Vocal Award and *Gramophone's* Solo Vocal Award for his critically acclaimed recording of Janáček's *The Diary of One Who Disappeared*.

Nicky is President of the Independent Society of Musicians.

La grande intégrité, les compétences uniques de Nicky Spence en tant qu'acteur-chanteur, et la rare honnêteté de son jeu lui ont valu une place au sommet de la profession musicale. En 2022, le *BBC Music Magazine* l'a nommé « Personnalité de l'année », et il a été fait OBE (Officier de l'Empire Britannique), en 2023, à l'occasion des King's Birthday Honours. En 2024, il a été le lauréat de la RPS Singer Award (Royal Philharmonic Society) et, la même année, la « Médaille commémorative Leoš Janáček », lui a été décernée par la Fondation Leoš Janáček, dans le cadre de sa célébration du 170e anniversaire de la naissance du compositeur, en reconnaissance de sa contribution à l'interprétation et à la promotion de ses œuvres sur les scènes internationales tant d'opéra que de concert.

La saison 2024/2025 a vu sa première apparition en tant que Peter Grimes dans une nouvelle production de l'opéra de Britten, pour le Welsh National Opera, et il est revenu au Royal Opera House, Covent Garden en tant que Laca, dans *Jenůfa*, de Janáček, au Festival de Glyndebourne ; en tant que Boris (*Katja Kabanova*, du même Janáček), au Festival Janáček de Brno ; dans le rôle-titre d'une nouvelle production des *Voyages de Monsieur. Brouček dans la Lune*, et au *XVe siècle* ; et à l'English National Opera, dans le rôle de Bothwell, dans *Mary, Queen of Scots / Marie, reine d'Écosse*, de Thea Musgrave.

Parmi les temps forts qu'il a connus récemment, retenons le rôle de Siegmund, dans la nouvelle production de Richard Jones des *Walkyrie (Die Walküre)*, de Wagner, pour l'English National Opera ; celui de Loge dans *L'Or du Rhin*, du même

Wagner, à La Monnaie de Bruxelles ; Erik dans *Le Vaisseau fantôme*, encore de Wagner, pour le Grange Park Opera ; Albert Gregor (*L'Affaire Makropulos*, de Janáček), pour le Staatsoper Unter den Linden, Berlin ; et Edmundo, Marquis de Nobile, dans *The Exterminating Angel / L'Ange exterminateur*, de Thomas Adès, pour l'Opéra national de Paris.

Nicky Spence donne des récitals dans le monde entier et a enregistré de nombreux disques. Au cours de la saison 2024/2025, il a mis en place une résidence au Wigmore Hall, à Londres. En 2020, il avait remporté le *BBC Music Magazine* Vocal Award et le Solo Vocal Award du magazine *Gramophone*, pour son enregistrement, acclamé par la critique, du *Journal d'un disparu*, de Janáček.

Nicky Spence est président de la Société indépendante des musiciens.

Nicky Spences einzigartige Leistungen als singender Schauspieler und die seltene Aufrichtigkeit seines musikalischen Könnens haben ihm als Künstler von großer Integrität einen Platz an der Spitze seines Berufsstands beschert. Das *BBC Music Magazine* kürte ihn 2022 zur „Persönlichkeit des Jahres“, 2023 wurde er bei den Kings Birthday Honours mit einem OBE ausgezeichnet. Im darauffolgenden Jahr gewann er den Singer Award der RPS (Royal Philharmonic Society), ebenfalls 2024 erhielt er von der Leoš-Janáček-Stiftung im Rahmen ihrer Feier zum 170. Geburtstag des Komponisten die Gedenkmedaille in Anerkennung seiner Verdienste um die Aufführung und Förderung

der Werke des Komponisten auf den Opern- und Konzertbühnen weltweit.

In der Spielzeit 2024/25 interpretiert er in einer Neuproduktion von *Peter Grimes* an der Welsh National Opera erstmals die Titelrolle. Zudem kehrt er als Laca in Janáčeks *Jenůfa* zurück ans Royal Opera House, Covent Garden, als Boris (Janáček, *Katja Kabanowa*) zum Glyndebourne Festival, zum Janáček-Festival in Brunn in der Titelrolle einer Neuproduktion von *Die Ausflüge des Herrn Brouček zum Mond und ins fünfzehnte Jahrhundert* sowie an die English National Opera als Bothwell in Thea Musgraves *Mary, Queen of Scots*.

Zu seinen Highlights der jüngeren Vergangenheit gehören der Siegmund in Richard Jones' Neuproduktion von Wagners *Die Walküre* an der English National Opera, Loge in Wagners *Das Rheingold* an La Monnaie, Brüssel, Erik in Wagners *Der fliegende Holländer* für die Grange Park Opera, Albert Gregor (Janáček, *Die Sache Makropulos*) für die Staatsoper Unter den Linden in Berlin und Edmundo, Marquès de Nobile, in Thomas Adès' *The Exterminating Angel* an der Opéra national de Paris.

Nicky tritt international mit Recitals auf und kann auf eine umfassende Diskografie verweisen. In der Spielzeit 2024/25 kuratiert er eine Residenz an der Wigmore Hall, London. 2020 gewann er den Vocal Award des *BBC Music Magazine* sowie den Solo Vocal Award von *Gramophone* für seine von der Kritik gefeierte Aufnahme von Janáčeks *Tagebuch eines Verschollenen*.

Nicky ist Präsident der Independent Society of Musicians.

Aleš Briscein

tenor

The Czech tenor Aleš Briscein is particularly well-known for his interpretations of Leoš Janáček's opera characters and is one of the most sought-after interpreters of Slavic operatic repertoire in general. For his exceptional interpretation of Janáček's works – including the roles of Boris (*Katya Kabanova*), Albert Gregor (*The Makropulos Affair*), Luka Kuzmič / Filka Morosov and Skuratov (*From the House of the Dead*), Števa and Laca (*Jenůfa*), and Mazal (*The Excursions of Mr. Brouček to the Moon and to the 15th Century*) – the Leoš Janáček Foundation has awarded him with its Memorial Medal.

Aside from Janáček's operas, Aleš Briscein also regularly performs the composer's *Glagolitic Mass*, and his broad repertoire also encompasses the roles of Anatole Kuragin (Prokofiev's *War and Peace*), Paul (Korngold's *Die tote Stadt*), Drum Major (Berg's *Wozzeck*), the title role in Zemlinsky's *Der Zwerg (The Dwarf)*, Lensky (Tchaikovsky's *Eugene Onegin*), Erik (Wagner's *Der fliegende Holländer*) and Fritz in Schreker's *Der ferne Klang (The Distant Sound)*. Guest engagements at various theatres and festivals have included the roles of Jiří (Dvořák's *The Jacobin*), Ladislav (Smetana's *The Two Widows*), The Prince (Dvořák's *Rusalka*), Count of Albafiorita (Martinů's *Mirandolina*), Jaroměr (Zdeněk Fibich's *Pád Arkuna (The Fall of Arkun)*), Lukáš (Smetana's *The Kiss*), Alfredo (Verdi's *La traviata*), the title role in Wagner's *Lohengrin*, and Pollione in Bellini's *Norma*. He has also performed in Messiaen's *Saint François d'Assise* in Geneva, and as Paul in Korngold's *Die tote Stadt* in Auckland, New Zealand. Further appearances have taken him to Vancouver, Tokyo, Antwerp, Valencia, London, Frankfurt and New York, among others.

Aleš Briscein is regularly heard on concert stages around the world with repertoire including Dvořák's *Stabat Mater*, Mahler's *Symphony No 8*, Beethoven's *Symphony No 9* and *Missa solemnis*, Stravinsky's *Les Noces*, and Weill's *Die sieben Todsünden (The Seven Deadly Sins)*, among others.

He works regularly with conductors such as Robert Jindra, John Fiore, Sylvain Cambreling, Kent Nagano, Tomáš Netopil, Kazushi Ono, Alejo Pérez, Sir Simon Rattle, Esa-Pekka Salonen, and Simone Young.

For his outstanding interpretations, he was awarded the “Thalia-Preis” (by the Czech Actors’ Association) for the best male performance in Gounod’s *Roméo et Juliette* and Fibich’s *Pád Arkuna* in Prague, and the “Österreichischer Musiktheaterpreis” for his performance in the title role of Zemlinsky’s opera *Der Zwerg* at Graz Opera (Austria).

Le ténor tchèque Aleš Briscein est particulièrement connu pour ses interprétations des personnages des opéras de Leoš Janáček, et est l’un des chanteurs les plus recherchés du répertoire lyrique slave en général. Pour son interprétation exceptionnelle des œuvres de Janáček – notamment pour les rôles de Boris (*Katia Kabanova*), Albert Gregor (*L’Affaire Makropulos*), Luka Kuzmič / Filka Morosov et Skuratov (*De la maison des morts*), Števa et Laca (*Jenůfa*), ainsi que Mazal (*Les Voyages de Monsieur Brouček dans la Lune et au XVe siècle*) – la Fondation Leoš Janáček lui a décerné sa Médaille commémorative.

Outre les opéras de Janáček, Aleš Briscein interprète régulièrement sa *Messe glagolitique* ; et son large répertoire comprend également les rôles d’Anatole Kuragin (*Guerre et Paix*, de Prokofiev), Paul (*Die tote Stadt / La Ville morte*, de Korngold), le Tambour-Major (*Wozzeck*, de Berg), le rôle-titre de *Der Zwerg* (*Le Nain*), de Zemlinsky ; Lensky (*Eugène Onéguine*, de Tchaïkovsky), Erik (*Le Vaisseau fantôme*, de Wagner), et Fritz, dans *Der ferne Klang* (*Un Son lointain*), de Schreker. Il a été invité dans divers théâtres et festivals pour interpréter les rôles

de Jiří (*Le Jacobin*, de Dvořák), Ladislav (*Les Deux Veuves*, de Smetana), Le Prince (*Rusalka*, de Dvořák) et le Comte d’Albafiorita (*Mirandolina*, de Martinů) ; Jaroměr (*Pád Arkuna / La Chute d’Arkun*, de Zdeněk Fibich), Lukáš (*Le Baiser*, de Smetana), Alfredo (*La Traviata*, de Verdi), le rôle-titre dans *Lohengrin*, de Wagner, et Pollione dans *Norma*, de Bellini. Il s’est également produit dans *Saint François d’Assise*, de Messiaen, à Genève, et dans le rôle de Paul (*Die tote Stadt / La Ville morte*, de Korngold), à Auckland, en Nouvelle-Zélande. On a pu encore l’apprécier à Vancouver, Tokyo, Anvers, Valence (Espagne), Londres, Francfort et New York, entre autres.

Aleš Briscein est régulièrement entendu en concert, sur les scènes du monde entier, dans un répertoire comprenant notamment le *Stabat Mater* de Dvořák, la *Symphonie n° 8* de Mahler, la *Symphonie n° 9* et la *Missa solemnis* de Beethoven, *Les Noces*, de Stravinsky, et *Die sieben Todsünden* (*Les Sept péchés capitaux*), de Weill. Il travaille régulièrement avec des chefs d’orchestre tels que Robert Jindra, John Fiore, Sylvain Cambreling, Kent Nagano, Tomáš Netopil, Kazushi Ono, Alejo Pérez, Sir Simon Rattle, Esa-Pekka Salonen et Simone Young.

Pour ses interprétations exceptionnelles, il a reçu le « Thalia-Preis » (de l’Association des acteurs tchèques), et ce, pour la meilleure interprétation masculine dans le *Roméo et Juliette* de Gounod et *Pád Arkuna / La Chute d’Arkun*, de Fibich, à Prague, ainsi que l’« Österreichischer Musiktheaterpreis », pour son interprétation du rôle-titre de l’opéra *Der Zwerg / Le Nain*, de Zemlinsky, à l’opéra de Graz (Autriche).

Der tschechische Tenor Aleš Bricein ist insbesondere bekannt wegen seiner Interpretationen der Opernfiguren Leoš Janáček und gilt darüber hinaus allgemein als einer der gesuchtesten Sänger des slawischen Opernrepertoires. Auf Grund seiner herausragenden Darbietungen in Janáčeks Werken – unter anderem die Rollen des Boris (*Katja Kabanowa*), Albert Gregor (*Die Sache Makropulos*), Luka Kuzmič / Filka Morosov und Skuratov (*Aus einem Totenhaus*), Števa und Laca (*Jenůfa*) und Mazal (*Die Ausflüge des Herrn Brouček zum Mond und ins fünfzehnte Jahrhundert*) – verlieh die Leoš-Janáček-Stiftung ihm ihre Gedenkmedaille.

Von Janáčeks Opern abgesehen wirkt Aleš Bricein regelmäßig auch bei dessen *Glagolitischen Messe* mit; sein vielfältiges Repertoire umfasst aber auch die Rollen des Anatole Kuragin (Prokofjew, *Krieg und Frieden*), Paul (Korngold, *Die tote Stadt*), Tambourmajor (Berg, *Wozzeck*), die Titelrolle in Zemlinskys *Der Zwerg*, Lensky (Tschaikowski, *Eugen Onegin*), Erik (Wagner, *Der fliegende Holländer*) und Fritz in Schrekers *Der ferne Klang*. Zu seinen Gastengagements an verschiedenen Häusern und bei diversen Festivals zählen u.a. die Rollen des Jiří (Dvořák, *Der Jakobiner*), Ladislav (Smetana, *Zwei Witwen*), der Prinz (Dvořák, *Rusalka*), Conte d'Albafiorita (Martinů, *Mirandolina*), Jaroměr (Zdeněk Fibich, *Pád Arkuna* [*Der Fall von Arkun*]), Lukáš (Smetana, *Der Kuss*), Alfredo (Verdi, *La traviata*), die Titelrolle in Wagners *Lohengrin* und der Pollione in Bellinis *Norma*. Zudem wirkte er mit bei Messiaens *Saint François d'Assise* in Genf und als Paul in Korngolds *Die tote Stadt* im

neuseeländischen Auckland. Weitere Engagements führten ihn u.a. nach Vancouver, Tokio, Antwerpen, Valencia, London, Frankfurt und New York.

Aleš Bricein tritt regelmäßig auf den internationalen Konzertbühnen auf, zu seinem Repertoire gehören dort u.a. Dvořáks *Stabat Mater*, Mahlers *Achte Sinfonie*, Beethovens *Neunte* und seine *Missa solemnis*, Strawinskis *Les Noces* und Weills *Die sieben Todsünden*. Dabei arbeitet er immer wieder mit Dirigenten wie Robert Jindra, John Fiore, Sylvain Cambreling, Kent Nagano, Tomáš Netopil, Kazushi Ono, Alejo Pérez, Sir Simon Rattle, Esa-Pekka Salonen und Simone Young.

Auf Grund seiner herausragenden Interpretationen erhielt er den Thalia-Preis (des tschechischen Schauspielerverbands) für die beste männliche Darbietung in Gounods *Roméo et Juliette* und Fibichs *Pád Arkuna* in Prag sowie den Österreichischen Musiktheaterpreis für seine Umsetzung der Titelrolle von Zemlinskys Oper *Der Zwerg* an der Oper Graz (Österreich).

Carole Wilson

mezzo-soprano

Carole Wilson is regarded as one of the most accomplished mezzo-sopranos of her generation, with a wide repertoire, ranging from Mozart and Rossini to Sondheim and Gerald Barry. She made her debut at the Royal Opera House, Covent Garden in 2002, and has returned many times, notably as Aksinya in Shostakovich's *Lady Macbeth of Mtsensk*, a role with which she has been particularly associated and which marked her debuts with Opéra national de Paris; La Scala, Milan; Teatro Real, Madrid; Staatsoper Hamburg; Dutch National Opera; Teatro di San Carlo, Napoli; and the Bayerische Staatsoper. She regularly appears at Opéra Royal de La

Monnaie (Brussels), where recent engagements have included Mrs Lovett (Sondheim's *Sweeney Todd*), Ježibaba (Dvořák's *Rusalka*), Gertrude (Gounod's *Roméo et Juliette*), Stařenka Buryjovka (Janáček's *Jenůfa*) and Annina (Verdi's *La traviata*).

Carole has appeared under the baton of the world's leading conductors, including Sir Simon Rattle, Sir Antonio Pappano, Nikolaus Harnoncourt, Semyon Bychkov, Kirill Petrenko, Ádám Fischer, and the late Sir Andrew Davis, Bernard Haitink, and Sir Charles Mackerras. She has also appeared on the concert platform with many of the world's finest orchestra including the Berliner Philharmoniker, Wiener Philharmoniker, London Symphony Orchestra, Rotterdam Philharmonic Orchestra, Hong Kong Philharmonic Orchestra, and the Royal Concertgebouw Orchestra.

Recent highlights have included a return to La Monnaie as Mrs Grose (Britten's *The Turn of the Screw*) and as Babarikha (Rimsky-Korsakov's *The Tale of Tsar Saltan*); a return to Theater an der Wien as Gertrude (Gounod's *Roméo et Juliette*); and appearances with the London Symphony Orchestra and Sir Simon Rattle as Grandmother Buryja in concert performances of *Jenůfa*. Her 2024-25 season sees a return to the Royal Opera House, Covent Garden as The Witch in Humperdinck's *Hänsel und Gretel* conducted by Giedrė Šlekytė; appearances as Countess Adelaide (Strauss' *Arabella*) with Opéra de Oviedo conducted by Corrado Rovaris, and at Teatro Real, Madrid, as Babarikha (*The Tale of Tsar Saltan*); and a return to Staatsoper Hamburg as Filipyevna in a revival of Tchaikovsky's *Eugene Onegin*.

Carole Wilson est considérée comme l'une des mezzo-sopranos les plus accomplies de sa génération, avec un vaste répertoire allant de Mozart et Rossini à Sondheim et Gerald Barry. Elle a fait ses débuts au Royal Opera House, Covent Garden en 2002, et y est revenue à plusieurs reprises, notamment dans le rôle d'Aksinya dans *Lady Macbeth du district de Mtsensk*, de Chostakovitch, un rôle auquel elle est particulièrement associée et qui a marqué ses débuts à l'Opéra national de Paris, à la Scala de Milan, au Teatro Real de Madrid, au Staatsoper de Hambourg, au Dutch National Opera, au Teatro di San Carlo de Naples et à la Bayerische Staatsoper. Elle se produit régulièrement à l'Opéra Royal de La Monnaie (Bruxelles), où elle a récemment interprété Mrs Lovett (*Sweeney Todd*, de Sondheim), Ježibaba (*Rusalka*, de Dvořák), Gertrude (*Roméo et Juliette*, de Gounod), Stařenka Buryjovka (*Jenůfa*, de Janáček) et Annina (*La Traviata*, de Verdi).

Carole Wilson s'est produite sous la baguette des plus grands chefs d'orchestre du monde, notamment Sir Simon Rattle, Sir Antonio Pappano, Nikolaus Harnoncourt, Semyon Bychkov, Kirill Petrenko, Ádám Fischer, et les regrettés Sir Andrew Davis, Bernard Haitink et Sir Charles Mackerras. Elle s'est également produite en concert avec plusieurs des meilleurs orchestres du monde, dont le Berliner Philharmoniker, le Wiener Philharmoniker, le London Symphony Orchestra, l'Orchestre Philharmonique de Rotterdam, l'Orchestre Philharmonique de Hong Kong et l'Orchestre Royal du Concertgebouw.

Parmi les moments forts de sa carrière, citons son retour à La Monnaie, dans le rôle de Mme Grose (*The Turn of the Screw / Le Tour d'écrou*, de Britten) et de Babarikha (*Le Conte du Tsar Saltan*, de Rimski-Korsakov) ; son retour au Theater an der Wien, dans le rôle de Gertrude (*Roméo et Juliette*, de Gounod) ; et ses apparitions avec le London Symphony Orchestra et Sir Simon Rattle, dans le rôle de la grand-mère Buryja, lors des représentations en concert de *Jenůfa*. Pour la saison 2024-2025, elle est revenue au Royal Opera House, Covent Garden dans le rôle de La Sorcière, dans *Hänsel und Gretel*, de Humperdinck, sous la direction de Giedrė Šlekytė ; mentionnons aussi des apparitions dans le rôle de la Comtesse Adélaïde (*Arabella*, de Strauss), à l'Opéra d'Oviedo, sous la direction de Corrado Rovaris, et au Teatro Real de Madrid, dans le rôle de Babarikha (*Le Conte du Tsar Saltan*) ; ainsi qu'un retour au Staatsoper de Hambourg, dans le rôle de Filipjevna, dans une reprise d'*Eugène Onéguine*, de Tchaïkovsky.

Carole Wilson gilt als eine der herausragendsten Vertreterinnen ihres Fachs in ihrer Generation, ihr weitgespanntes Repertoire umfasst Mozart und Rossini ebenso wie Sondheim und Gerald Barry. Sie debütierte 2002 am Royal Opera House, Covent Garden, und erschien dort seitdem immer wieder auf der Bühne, insbesondere als Aksinja in Schostakowitschs *Lady Macbeth von Mzensk*. Mit dieser Rolle bringt man sie häufig in Verbindung, zumal sie die auch bei ihren Debüts an vielen Häusern sang, etwa an der Opéra national de Paris, der Mailänder Scala, dem Teatro Real in Madrid, der Staatsoper

Hamburg, der Niederländischen Nationaloper, dem Teatro di San Carlo in Neapel sowie an der Bayerischen Staatsoper. Auftritte führen sie auch regelmäßig an die Opéra Royal de La Monnaie (Brüssel), zu ihren dortigen Engagements der neueren Zeit zählen die Mrs Lovett (Sondheim, *Sweeney Todd*), Ježibaba (Dvořák, *Rusalka*), Gertrude (Gounod, *Roméo et Juliette*), Stařenka Buryjovka (Janáček, *Jenůfa*) und Annina (Verdi, *La traviata*).

Carole ist unter der Leitung weltführender Dirigenten aufgetreten, etwa Sir Simon Rattle, Sir Antonio Pappano, Nikolaus Harnoncourt, Semjon Bytschkow, Kirill Petrenko und Ādám Fischer sowie den kürzlich verstorbenen Sir Andrew Davis, Bernard Haitink und Sir Charles Mackerras. Darüber hinaus war sie mit vielen der namhaftesten Orchester im Konzert zu hören, etwa den Berliner und den Wiener Philharmonikern, dem London Symphony Orchestra, Philharmonisches Orchester Rotterdam, Hong Kong Philharmonic Orchestra und dem Royal Concertgebouw Orchestra.

Zu ihren Highlights der jüngsten Zeit gehören die Rückkehr zu La Monnaie als Mrs Grose (Britten, *The Turn of the Screw*) und als Babaricha (Rimski-Korsakow, *Das Märchen vom Zaren Saltan*), eine Rückkehr ans Theater an der Wien als Gertrude (Gounod, *Roméo et Juliette*) sowie Auftritte mit dem London Symphony Orchestra und Sir Simon Rattle als Großmutter Buryja in Konzertdarbietungen von *Jenůfa*. In der Spielzeit 2024/25 kehrt sie als die Hexe in Humperdincks *Hänsel und Gretel* unter der Leitung von Giedrė Šlekytė ans Royal Opera House, Covent Garden,

zurück, zudem absolviert sie Auftritte als Adelaide (Strauss, *Arabella*) mit der Opéra de Oviedo unter Corrado Rovaris und am Teatro Real in Madrid als Babaricha (*Das Märchen vom Zaren Saltan*) sowie eine Rückkehr an die Staatsoper Hamburg als Filipjewna in einer Wiederaufnahme von Tschaikowskis *Eugen Onegin*.

Jan Martiník

bass

Czech bass Jan Martiník has garnered several prestigious awards throughout his career, including – most notably – winning the BBC Cardiff Singer of the World Song Prize in 2009.

For almost a decade, Jan has been a principal soloist of Berlin's Staatsoper Unter den Linden, the oldest opera house in Germany. Audiences have admired his performances in roles such as Sacristan (Puccini's *Tosca*), Dr. Kolenatý (Janáček's *The Makropulos Affair*), Zuniga (Bizet's *Carmen*), Voice of the Oracle (Mozart's *Idomeneo*), Daland (Wagner's *Der fliegende Holländer*), and Innkeeper (Péter Eötvös' *Sleepless*),

among others. He frequently collaborates with Komische Oper Berlin, Prague's National Theatre, and Vienna's Volksoper, among other notable stages.

Jan regularly performs with the Czech Philharmonic, Bamberger Symphoniker, BBC Symphony Orchestra, London Symphony Orchestra, City of Birmingham Symphony Orchestra, Lucerne Symphony Orchestra, Pittsburgh Symphony Orchestra, Rotterdam Philharmonic, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, and Staatskapelle Dresden, among others. He has sung under some of the world's most prominent maestros, including Daniel Barenboim, Jiří Bělohlávek, Semyon Bychkov, Manfred Honeck, Michael Sanderling, Jakub Hrůša, Fabio Luisi, Zubin Mehta, Sir Simon Rattle, and Sir John Eliot Gardiner.

Jan's recording portfolio is equally impressive. His recent release of Schubert's *Winterreise* (on Supraphon) received a five-star review from *Diapason*, and his recording of Dvořák's *Biblical Songs* with the Czech Philharmonic and Jiří Bělohlávek was released on the Decca label in 2020. For LSO Live, he performed the roles of Priest and Badger in Janáček's *The Cunning Little Vixen*, in collaboration with the London Symphony Orchestra and Sir Simon Rattle, for a recording that was nominated for "Best Opera Recording" at the 64th Grammy Awards, received both Editor's Choice and Critics' Choice awards in *Gramophone Magazine*, and was selected as one of *The Times*' Records of the Year 2020.

La basse tchèque Jan Martiník a obtenu plusieurs récompenses prestigieuses au cours de sa carrière, notamment le BBC Cardiff Singer of the World Song Prize en 2009.

Depuis près de dix ans, Jan Martiník est soliste principal du Staatsoper Unter den Linden de Berlin, le plus ancien opéra d'Allemagne. Le public aura pu apprécier ses prestations dans des rôles tels que celui du Sacristain (*Tosca*, de Puccini), du Dr. Kolenatý (*L'Affaire Makropulos*, de Janáček), de Zuniga (*Carmen*, de Bizet), de la Voix de l'Oracle de Neptune (*Idoménée*, de Mozart), de Daland (*Le Vaisseau fantôme*, de Wagner), et de L'Aubergiste (*Sleepless / Insomnie*, de Péter Eötvös), parmi d'autres. Par ailleurs, il collabore fréquemment avec, notamment, le Komische Oper Berlin, le Théâtre national de Prague et le Volksoper de Vienne.

Jan Martiník se produit régulièrement avec l'Orchestre philharmonique tchèque, le Bamberger Symphoniker, le BBC Symphony Orchestra, le London Symphony Orchestra, le City of Birmingham Symphony Orchestra, l'Orchestre Symphonique de Lucerne, le Pittsburgh Symphony Orchestra, l'Orchestre Philharmonique de Rotterdam, le Rundfunk-Sinfonieorchester de Berlin et la Staatskapelle de Dresde, entre autres. Il a chanté sous la direction de certains des plus grands maîtres du monde, notamment Daniel Barenboim, Jiří Bělohlávek, Semyon Bychkov, Manfred Honeck, Michael Sanderling, Jakub Hrůša, Fabio Luisi, Zubin Mehta, Sir Simon Rattle et Sir John Eliot Gardiner.

Le nombre d'enregistrements que Jan Martiník a pu faire est tout aussi impressionnant. Un tout récent, consacré au *Winterreise / Voyage d'hiver* de Schubert (chez Supraphon), a reçu une critique cinq étoiles de *Diapason* ; et celui des *Chants bibliques* de Dvořák, avec l'Orchestre philharmonique tchèque et Jiří Bělohlávek, est quant à lui sorti sous le label Decca, en 2020. Pour le label LSO Live, il a interprété les rôles Curé et du Blaireau dans *La Petite Renarde rusée*, de Janáček, en collaboration avec le London Symphony Orchestra et Sir Simon Rattle, pour un enregistrement distingué en tant que « Meilleur enregistrement d'opéra », à l'occasion de la 64e édition des Grammy Awards ; il a reçu à la fois les prix Editor's Choice et Critics' Choice du magazine *Gramophone*, et a été sélectionné comme l'un des « disques de l'année 2020 » par *The Times*.

Der tschechische Bass Jan Martiník hat im Lauf seiner Karriere mehrere begehrte Auszeichnungen erhalten, darunter 2009 – als den wohl prestigeträchtigsten – den BBC Cardiff Singer of the World Song Prize.

Fast zehn Jahre war Jan einer der Hauptsolisten an der Staatsoper Unter den Linden in Berlin, der ältesten Oper Deutschlands. Das Publikum konnte ihn dort unter anderem in Rollen hören wie der Mesner (Puccini, *Tosca*), Dr. Kolenatý (Janáček, *Die Sache Makropulos*), Zuniga (Bizet, *Carmen*), die Stimme (Mozart, *Idomeneo*), Daland (Wagner, *Der fliegende Holländer*) und der Gastwirt (Péter Eötvös, *Sleepless*). Darüber hinaus absolviert er häufig Gastauftritte bei der

Komischen Oper Berlin, am Nationaltheater Prag und der Wiener Volksoper sowie in anderen renommierten Häusern.

Jan tritt regelmäßig unter anderem auf mit den Tschechischen Philharmonikern, den Bamberger Symphonikern, dem BBC Symphony Orchestra, London Symphony Orchestra, City of Birmingham Symphony Orchestra, Sinfonieorchester Luzern, Pittsburgh Symphony Orchestra, Philharmonisches Orchester Rotterdam, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin und Sächsische Staatskapelle Dresden. Dabei sang er unter der Leitung einiger der führenden Maestros, etwa Daniel Barenboim, Jiří Bělohlávek, Semjon Bytschkow, Manfred Honeck, Michael Sanderling, Jakub Hrůša, Fabio Luisi, Zubin Mehta, Sir Simon Rattle und Sir John Eliot Gardiner.

Nicht minder beeindruckend ist Jans Diskografie. Seine kürzlich veröffentlichte Einspielung von Schuberts *Winterreise* (bei Supraphon) wurde von *Diapason* mit fünf Sternen ausgezeichnet, seine Aufnahme von Dvořáks *Biblischen Liedern* mit den Tschechischen Philharmonikern und Jiří Bělohlávek erschien 2020 bei Decca. Für LSO Live gab er zusammen mit dem London Symphony Orchestra und Sir Simon Rattle in Janáčeks *Das schlaue Füchslein* die Rollen des Pfarrers und des Dachs'; die Aufzeichnung wurde im Rahmen der 64. Grammy Awards zur „Best Opera Recording“ nominiert, von *Gramophone Magazine* sowohl mit dem Editor's Choice als auch dem Critics' Choice ausgezeichnet und von der *Times* zu einer der Einspielungen des Jahres 2020 gewählt.

Hanna Hipp

mezzo-soprano

Hanna Hipp's ardent and impassioned singing make her a favourite for the leading lyric mezzo repertoire around the world, with her roles including a critically acclaimed portrayal of Offred in Poul Ruders' *The Handmaid's Tale* for Royal Danish Opera with Jessica Cottis; Der Komponist in Strauss' *Ariadne auf Naxos* at Glyndebourne Festival Opera with Cornelius Meister and at Opera North with Antony Hermus; Dorabella in Mozart's *Così fan tutte* at Seattle Opera with Paul Daniel, at English National Opera with Kerem Hasan, and for New Zealand Opera with Natalie Murray Beale; and Cherubino in Mozart's *Le nozze di Figaro* at the Royal Opera

House, Covent Garden under Sir Antonio Pappano. In 2019, Hanna Hipp sang her first Varvara (Janáček's *Katya Kabanova*) for Scottish Opera and the title role in Offenbach's *Fantasio* for Garsington Opera, returning to the latter in 2021 for her first Octavian (Strauss' *Der Rosenkavalier*). Her international debuts have included Teatro Real Madrid as Frances, Countess of Essex (Britten's *Gloriana*) in David McVicar's new production under Ivor Bolton; at Dutch National Opera as Ein Page (Strauss' *Salome*) in Ivo van Hove's new production under Daniele Gatti; and both Isolier (Rossini's *Le comte Ory*) and Beatrice (Berlioz's *Béatrice et Bénédict*) for Seattle Opera, the former of which Hipp reprised for New Zealand Opera.

Repertoire highlights include Mahler's Symphony No 3 with the Royal Philharmonic Orchestra and Vasily Petrenko; Brahms' *Alto Rhapsody* with the Bournemouth Symphony Orchestra and David Hill; and Berlioz's *Les nuits d'été*, which she has sung with the BBC Symphony Orchestra, Orchestre de chambre de Paris, City of Birmingham Symphony Orchestra, and Oulu Symphony Orchestra (Oulu Sinfonia). Beethoven's Symphony No 9 has brought debuts with the Oslo Philharmonic, Symphoniker Hamburg, the Philharmonia Orchestra, and the Wiener Konzerthausorchester and Orchestre de la Suisse Romande under Klaus Mäkelä and Jonathan Nott respectively.

On disc, Hanna has appeared as Anna in Berlioz's *Les Troyens* with Orchestre Philharmonique de Strasbourg under John Nelson on Warner Classics; as Flora in Verdi's *La traviata* at the

Glyndebourne Festival under Sir Mark Elder on Opus Arte DVD; and has released her debut recital album featuring the songs of Ildebrando Pizzetti with pianist Emma Abbate on Resonus Classics, garnering praise for her “gleaming sound and declamatory fire” (*Gramophone*). A former member of the Royal Opera House’s Jette Parker Artists Programme, roles since then on their main stage include Magdalene (Wagner’s *Die Meistersinger von Nürnberg*) and her role debut as Hansel in Antony McDonald’s production of Humperdinck’s *Hänsel und Gretel* under Mark Wigglesworth.

Le chant ardent et passionné de Hanna Hipp fait d’elle, partout dans le monde, une favorite pour le répertoire des mezzos lyriques de premier plan. Elle a notamment interprété un Offred, encensé par la critique, dans *The Handmaid’s Tale / La Servante écarlate*, de Poul Ruders, à l’Opéra royal du Danemark, avec Jessica Cottis ; Le Compositeur, dans *Ariane à Naxos*, de Strauss, au Glyndebourne Festival Opera, avec Cornelius Meister, et à l’Opera North, avec Antony Hermus ; Dorabella, dans *Così fan tutte*, de Mozart, au Seattle Opera avec Paul Daniel, à l’English National Opera, avec Kerem Hasan, et pour l’Opéra de Nouvelle-Zélande, avec Natalie Murray Beale ; et Chérubin, dans *Les Noces de Figaro*, de Mozart, au Royal Opera House, Covent Garden sous la direction de Sir Antonio Pappano.

En 2019, Hanna Hipp a chanté pour la première fois Varvara (*Katia Kabanova*, de Janáček), pour le Scottish Opera, et le rôle-titre du *Fantasio* d’Offenbach, pour le Garsington Opera, où elle

allait revenir, en 2021, pour son premier Octavian (*Le Chevalier à la Rose*, de Strauss). Elle a fait ses débuts internationaux au Teatro Real de Madrid, dans le rôle de Frances, comtesse d’Essex (*Gloriana*, de Britten), dans la nouvelle production de David McVicar, sous la direction d’Ivor Bolton ; au Dutch National Opera dans le rôle du Page d’Hérodiade (*Salomé*, de Strauss), dans la nouvelle production d’Ivo van Hove, sous la direction de Daniele Gatti ; et dans celui d’Isolier (*Le comte Ory*, de Rossini) et de Béatrice (*Béatrice et Bénédict*, de Berlioz), pour le Seattle Opera, le premier rôle ayant été repris par Hipp pour l’Opéra de Nouvelle-Zélande.

Parmi les œuvres phares de son répertoire figurent la *Symphonie n° 3* de Mahler, avec le Royal Philharmonic Orchestra et Vasily Petrenko ; la *Rhapsodie pour alto*, de Brahms, avec le Bournemouth Symphony Orchestra et David Hill ; et *Les Nuits d’été*, de Berlioz, qu’elle a chantées avec le BBC Symphony Orchestra, l’Orchestre de chambre de Paris, le City of Birmingham Symphony Orchestra et l’Orchestre symphonique d’Oulu (Oulu Sinfonia). La *Symphonie n° 9* de Beethoven a été l’occasion de ses débuts avec l’Orchestre philharmonique d’Oslo, le Symphoniker Hamburg, le Philharmonia Orchestra, le Wiener Konzerthausorchester, et l’Orchestre de la Suisse Romande, sous la direction de Klaus Mäkelä et Jonathan Nott, respectivement.

Au disque, on retrouve Hanna Hipp dans le rôle d’Anna, dans *Les Troyens*, de Berlioz, avec l’Orchestre Philharmonique de Strasbourg, sous la direction de John Nelson, pour le label Warner Classics ; dans le rôle de Flora, dans *La Traviata*,

de Verdi, au Festival de Glyndebourne, sous la direction de Sir Mark Elder, pour Opus Arte (DVD) ; et elle a sorti son premier album de récital dédié aux mélodies d'Ildebrando Pizzetti, avec la pianiste Emma Abbate, pour Resonus Classics, encensée pour « son timbre étincelant et sa fougue déclamatoire » (*Gramophone*). En qualité d'ancien membre du Jette Parker Artists Programme du Royal Opera House, elle a pu notamment jouer depuis, sur leur scène principale, Magdalene (*Les Maîtres de Nuremberg*, de Wagner), et a fait ses débuts dans le rôle de Hansel, dans la production d'Antony McDonald de *Hänsel und Gretel*, de Humperdinck, sous la direction de Mark Wigglesworth.

Auf Grund ihres leidenschaftlichen und inbrünstigen Gesangs ist Hanna Hipp wie gemacht für das große lyrische Mezzo-Repertoire weltweit. Zu ihren Rollen gehören die von der Kritik gefeierte Interpretation der Offred in Poul Ruders' *The Handmaid's Tale* für die Königliche Oper Dänemark mit Jessica Cottis, der Komponist in Strauss' *Ariadne auf Naxos* für die Glyndebourne Festival Opera mit Cornelius Meister sowie an der Opera North mit Antony Hermus, die Dorabella in Mozarts *Così fan tutte* an der Seattle Opera mit Paul Daniel, an der English National Opera mit Kerem Hasan sowie für die New Zealand Opera mit Natalie Murray Beale, und der Cherubino in Mozarts *Le nozze di Figaro* am Royal Opera House, Covent Garden, unter Sir Antonio Pappano.

2019 sang Hanna Hipp ihre erste Varvara (Janáček, *Katja Kabanowá*) für die Scottish Opera und die Titelrolle in Offenbachs *Fantasio* an der

Garsington Opera; hierher kehrte sie 2021 für ihren ersten Octavian zurück (Strauss, *Der Rosenkavalier*). Zu ihren internationalen Debüts zählen das Teatro Real Madrid als Frances, Countess of Essex (Britten, *Gloriana*) in David McVicar's neuer Produktion unter Ivor Bolton, die Niederländische Oper als Page (Strauss, *Salome*) in Ivo van Hoves Neuproduktion unter Daniele Gatti und sowohl Isolier (Rossini, *Le comte Ory*) als auch Beatrice (Berlioz, *Béatrice et Bénédict*) für die Seattle Opera; die erstgenannte Rolle nahm Hipp erneut auf für die New Zealand Opera.

Zu den Glanzpunkten ihres Repertoires gehören Mahlers Dritte Sinfonie mit dem Royal Philharmonic Orchestra und Wassili Petrenko, Brahms' Alt-Rhapsodie mit dem Bournemouth Symphony Orchestra und David Hill sowie Berlioz' *Les nuits d'été*, die sie mit dem BBC Symphony Orchestra, dem Orchestre de chambre de Paris, dem City of Birmingham Symphony Orchestra und dem Oulu Symphony Orchestra (Oulu Sinfonia) sang. Beethovens Neunte Sinfonie führte sie zu Debüts mit den Osloer Philharmonikern, den Symphonikern Hamburg, dem Philharmonia Orchestra und dem Wiener Konzerthausorchester sowie dem Orchestre de la Suisse Romande unter Klaus Mäkelä bzw. Jonathan Nott.

Auf Einspielungen ist Hanna zu hören als Anna in Berlioz' *Les Troyens* mit dem Orchestre Philharmonique de Strasbourg unter John Nelson bei Warner Classics und als Flora in Verdis *La traviata* beim Glyndebourne Festival unter Sir Mark Elder bei Opus Arte DVD. Ihr erstes Recitalalbum mit den Liedern von Ildebrando

Pizzetti, gemeinsam mit der Pianistin Emma Abbate, erschien bei Resonus Classics und wurde wegen ihres „strahlenden Klangs und der deklamatorischen Wucht“ gelobt (*Gramophone*). Als ehemaliges Mitglied des Jette Parker Artists Programme des Royal Opera House trat sie

seitdem auf deren Hauptbühne in Rollen auf wie die Magdalene (Wagner, *Die Meistersinger von Nürnberg*) und ihrem Rollendebüt als Hänsel in Antony McDonalds Produktion von Humperdincks *Hänsel und Gretel* unter Mark Wigglesworth.

Evelin Novak

soprano

Croatian Soprano Evelin Novak is a member of the ensemble at The Staatsoper Unter den Linden (Berlin State Opera). There she has performed roles such as Mimi (Puccini's *La bohème*), Agathe (Weber's *Der Freischütz*), Fiordiligi (Mozart's *Così fan tutte*), Violetta (Verdi's *La traviata*), Gretel (Humperdinck's *Hänsel und Gretel*), and Drusilla (Monteverdi's *L'incoronazione di Poppea*).

Following her return to Bayreuth in the summer of 2024, she opened her season in Berlin with her role debut as Liù (Puccini's *Turandot*). Her 2024-25 season there includes roles such as Pamina (Mozart's *Die Zauberflöte*), Countess

(Mozart's *Le nozze di Figaro*), and Isotta (Strauss' *Die schweigsame Frau*) in a new production under Christian Thielemann. Additionally, she records Frano Parać's *Judita* with the Bavarian Radio Orchestra under Ivan Repušić, and gives her role debut in the eponymous role in *Jenůfa* at the Teatro Nacional de São Carlos in Lisbon.

Her repertoire also includes roles such as Micaëla (Bizet's *Carmen*), Miss Jessel (Britten's *The Turn of the Screw*), Frau Fluth (Nicolai's *The Merry Wives of Windsor*), Woglinde (Wagner's *Das Rheingold* and *Götterdämmerung*), First Flower-Maiden (Wagner's *Parsifal*), Eurydice (Offenbach's *Orpheus in the Underworld*), Saffi (Johann Strauss II's *Der Zigeunerbaron*), and Annina (Richard Strauss's *Eine Nacht in Venedig*).

Guest engagements have taken her to the Semperoper Dresden, Wiener Staatsoper, Bayerische Staatsoper, Barcelona's Gran Teatre del Liceu, Staatsoper Hamburg, and Komische Oper Berlin; to the Bayreuth Festival; to Cologne, Graz, Lyon, Mörbisch, and Sankt Margarethen; to the Ljubljana Festival; and to the Croatian National Theatre in Zagreb, amongst others.

Evelin Novak is a sought-after concert singer and an avid recitalist. She has performed, amongst others, Dvořák's *Stabat Mater* and *The Spectre's Bride*, Mozart's *Requiem* and *Mass* in C minor, and Haydn's *The Creation*. She has also toured China with the Beijing Film Orchestra.

She collaborates on a regular basis with notable conductors such as Daniel Barenboim, Christian Thielemann, Zubin Mehta, Sir Simon Rattle,

Simone Young, Mark Minkowski, Massimo Zanetti, and Ivan Repušić, under whose direction she sang Lisette in the 2015 concert performance of Puccini's *La rondine* with the Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, recorded live and issued on CD.

Since October 2020, Evelin Novak has been teaching as a member of the Voice Faculty at Berlin's University of the Arts (Universität der Künste Berlin).

La soprano croate Evelin Novak est membre de l'ensemble du Staatsoper Unter den Linden (Opéra d'État de Berlin). Elle y a interprété des rôles tels que Mimì (*La Bohème*, de Puccini), Agathe (*Der Freischütz / Le Freischütz*, de Weber), Fiordiligi (*Così fan tutte*, de Mozart), Violetta (*La Traviata*, de Verdi), Gretel (*Hänsel und Gretel*, de Humperdinck) et Drusilla (*Le Couronnement de Poppée*, de Monteverdi).

Après son retour à Bayreuth à l'été 2024, elle a ouvert sa saison à Berlin avec ses débuts dans le rôle de Liù (*Turandot*, de Puccini). Sa saison 2024-2025 comprend des rôles tels que Pamina (*La Flûte enchantée*, de Mozart), La Comtesse (*Les Noces de Figaro*, de Mozart), et Isotta (*Die schweigsame Frau / La Femme silencieuse*, de Strauss), dans une nouvelle production, sous la direction de Christian Thielemann. En outre, elle a enregistré *Judita / Judith*, de Frano Parać, avec l'Orchestre de la Radio bavaroise, sous la direction d'Ivan Repušić, et a fait ses débuts dans le rôle éponyme de *Jenůfa*, au Teatro Nacional de São Carlos à Lisbonne.

Son répertoire comprend également des rôles tels que Micaëla (*Carmen*, de Bizet), Miss Jessel (*The Turn of the Screw / Le Tour d'écrou*, de Britten), Frau Fluth (*Die lustigen Weiber von Windsor / Les Joyeuses commères de Windsor*, de Nicolai), Woglinde (*L'Or du Rhin et Le Crépuscule des dieux*, de Wagner), La Première Fille-fleur (*Parsifal*, de Wagner), Eurydice (*Orphée aux enfers*, d'Offenbach), Saffi (*Der Zigeunerbaron / Le Baron tzigane*, de Johann Strauss II) et Annina (*Eine Nacht in Venedig / Une Nuit à Venise*, de Richard Strauss).

Elle a été invitée au Semperoper de Dresde, au Wiener Staatsoper, au Bayerische Staatsoper, au Gran Teatre del Liceu de Barcelone, au Staatsoper de Hambourg et au Komische Oper de Berlin, au festival de Bayreuth, à Cologne, à Graz, à Lyon, à Mörbisch et à Sankt ; Margarethen, au festival de Ljubljana et au Théâtre national croate de Zagreb, entre autres.

Evelin Novak est une chanteuse de concert très demandée, et une récitaliste passionnée. Elle a interprété, entre autres, le *Stabat Mater* et *La Fiancée du Spectre*, de Dvořák ; le *Requiem* et la *Messe en ut mineur* de Mozart, ainsi que *La Création*, de Haydn. Elle a également effectué une tournée en Chine avec le Beijing Film Orchestra.

Elle collabore régulièrement avec des chefs d'orchestre renommés tels que Daniel Barenboim, Christian Thielemann, Zubin Mehta, Sir Simon Rattle, Simone Young, Mark Minkowski, Massimo Zanetti et Ivan Repušić, sous la direction duquel elle a chanté Lisette, lors du concert de 2015 de *La Rondine / L'Hirondelle*, de Puccini, avec le

Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunk, enregistré en direct et publié sur CD.

Depuis octobre 2020, Evelin Novak enseigne en tant que membre de la faculté de chant à l'Université des Arts de Berlin (Universität der Künste Berlin).

Die aus Kroatien gebürtige Sopranistin Evelin Novak ist Ensemblemitglied an der Staatsoper Unter den Linden in Berlin. Dort interpretierte sie Rollen wie die Mimi (Puccini, *La bohème*), Agathe (Weber, *Der Freischütz*), Fiordiligi (Mozart, *Così fan tutte*), Violetta (Verdi, *La traviata*), Gretel (Humperdinck, *Hänsel und Gretel*) und Drusilla (Monteverdi, *L'incoronazione di Poppea*).

Nach ihrer Rückkehr nach Bayreuth im Sommer 2024 eröffnete sie ihre Saison in Berlin mit ihrem Rollendebüt als Liù (Puccini, *Turandot*). In der Spielzeit 2024/25 übernimmt sie dort Rollen wie die Pamina (Mozart, *Die Zauberflöte*), die Gräfin (Mozart, *Le nozze di Figaro*) und die Isotta (Strauss, *Die schweigsame Frau*) in einer Neuproduktion unter Christian Thielemann. Zudem zeichnet sie mit dem Bayerischen Rundfunkorchester unter Ivan Repušić Frano Paraćs *Judita* auf und gibt ihr Rollendebüt in der gleichnamigen Rolle in *Jenůfa* am Teatro Nacional de São Carlos in Lissabon.

Ihr Repertoire umfasst auch Parts wie die Micaëla (Bizet, *Carmen*), Miss Jessel (Britten, *The Turn of the Screw*), Frau Fluth (Nicolai, *Die lustigen Weiber von Windsor*), Woglinde (Wagner, *Das Rheingold* und *Götterdämmerung*), Erstes

Zauber Mädchen (Wagner, *Parsifal*), Eurydice (Offenbach, *Orpheus in der Unterwelt*), Saffi (Johann Strauss [Sohn], *Der Zigeunerbaron*) und Annina (Richard Strauss, *Eine Nacht in Venedig*).

Gastengagements führten sie unter anderem an die Semperoper Dresden, Wiener Staatsoper, Bayerische Staatsoper, Gran Teatre del Liceu in Barcelona, Staatsoper Hamburg und Komische Oper Berlin, zu den Festspielen in Bayreuth, nach Köln, Graz, Lyon, Mörbisch und Sankt Margarethen, zum Ljubljana-Festival und ans Kroatische Nationaltheater in Zagreb.

Evelin Novak ist auch Konzertsängerin gesucht als Sund gibt überdies zahlreiche Recitals. So hat sie etwa das Stabat Mater und *Die Geisterbraut* von Dvořák aufgeführt, Mozarts Requiem und C-moll-Messe, Haydns *Die Schöpfung* und vieles andere. Überdies hat sie mit dem Beijing Film Orchestra eine China-Tournee unternommen.

Sie wirkt regelmäßig mit herausragenden Dirigenten zusammen, unter anderem mit Daniel Barenboim, Christian Thielemann, Zubin Mehta, Sir Simon Rattle, Simone Young, Mark Minkowski, Massimo Zanetti und Ivan Repušić, unter dessen Stabführung sie 2015 in der konzertanten Aufführung von Puccinis *La rondine* mit dem Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks die Lisette sang; das Konzert wurde live aufgezeichnet und auf CD veröffentlicht.

Seit Oktober 2020 unterrichtet Evelin Novak an der Voice Fakultät der Universität der Künste Berlin.

Claire Barnett-Jones

mezzo-soprano

British mezzo-soprano Claire Barnett-Jones is fast becoming one of the most sought-after voices on the operatic stage and the concert platform, recently being named one of OperaWire's Top 10 Rising Stars after being a Finalist and Winner of the Dame Joan Sutherland Audience Prize at the BBC Cardiff Singer of the World 2021. Claire studied at the Royal Birmingham Conservatoire, Royal Academy Opera, and the Guildhall School of Music and Drama. She was a Samling Young Artist and a recipient of the Sir John Tomlinson Fellowship and Independent Opera Fellowship.

Recent highlights include Mrs Sedley (Britten's *Peter Grimes*) and The Government (world

premiere of Ellen Reid's *The Shell Trial*) for Dutch National Opera; her company debut at the Bayreuther Festspiele as 2nd Norn (Wagner's *Götterdämmerung*) and Waltraute (Wagner's *Die Walküre*); her French operatic debut as Ježibaba in Dvořák's *Rusalka* at the Théâtre du Capitole (Toulouse); role and company debuts as Fricka (*Die Walküre*) at the Tiroler Festspiele Erl in Austria; appearances as Madame Flora (Gian Carlo Menotti's *The Medium*) and Mescalina (Ligeti's *Le Grand Macabre*) for Oper Frankfurt; and Sosostriis (Tippett's *The Midsummer Marriage*) with the London Philharmonic Orchestra and Edward Gardner at the Royal Festival Hall. She made her European concert debut at Amsterdam's Het Concertgebouw in Schumann's *Szenen aus Goethes Faust*, conducted by Sir John Eliot Gardiner, and in 2022 she made her BBC Proms debut with a solo recital as part of the Proms at Birmingham.

Claire has also performed with Glyndebourne Festival Opera and Glyndebourne Touring Opera, English National Opera (ENO), Welsh National Opera, and Scottish Opera, and was awarded the Lilian Baylis Award for Outstanding Potential in the Field of Opera in recognition of her ENO debut as Eurydice the Myth / Persephone in Birtwistle's *The Mask of Orpheus*. She has given recitals at Snape Maltings, the Ludlow English Song Festival, the Wigmore Hall with Iain Burnside, and toured the UK alongside pianist Sholto Kynoch as part of the Oxford Lieder Festival autumn touring season.

In 2025, Claire makes company debuts at the Royal Opera House, Covent Garden as Waltraute and at the Bayerische Staatsoper as Forester's Wife / Owl in Janáček's *The Cunning Little Vixen*.

On the concert platform she performs Elgar's *Sea Pictures* with the BBC National Orchestra of Wales under Kristian Sallinen and gives recitals across the UK and Ireland with pianist Rebecca Cohen. 2025-26 sees a return to Bayreuth as Waltraute and her company debuts at Canada's Calgary Opera and in a new Lake Stage production at the Bregenz Festival.

La mezzo-soprano britannique Claire Barnett-Jones est en passe de devenir l'une des voix les plus recherchées sur les scènes d'opéra et de concert. Elle a récemment été classée dans le « top ten » des étoiles montantes de l'opéra par *Opera Wire*, après avoir été finaliste et lauréate du Dame Joan Sutherland Audience Prize au BBC Cardiff Singer of the World 2021. Claire Barnett-Jones a étudié au Conservatoire Royal de Birmingham, à la Royal Academy Opera et à la Guildhall School of Music and Drama. Elle a été Samling Young Artist et lauréate du Sir John Tomlinson Fellowship et de l'Independent Opera Fellowship.

Parmi ses récents succès, citons Mrs Sedley (*Peter Grimes*, de Britten) et The Government / Le Gouvernement (première mondiale de *The Shell Trial / Le Procès Shell*, d'Ellen Reid) au Dutch National Opera ; ses débuts au Bayreuther Festspiele dans les rôles de la Deuxième Norne (*Le Crépuscule des dieux*, de Wagner) et Waltraute (*Les Walkyries*, du même Wagner) ; ses débuts à l'opéra en France dans le rôle de Ježibaba, dans *Rusalka*, de Dvořák, au Théâtre du Capitole (Toulouse) ; débuts également dans le rôle de Fricka (*Les Walkyries*), au Tiroler Festspiele Erl, en Autriche ; apparitions dans les rôles de Madame

Flora (*The Medium / Le Médium*, de Gian Carlo Menotti), et Mescalina (*Le Grand Macabre*, de Ligeti) pour l'Oper Frankfurt ; et Sosostriis (*The Midsummer Marriage / Le Mariage du solstice d'été*, de Tippett), avec le London Philharmonic Orchestra et Edward Gardner, au Royal Festival Hall. Elle a fait ses débuts au concert en Europe, au Concertgebouw d'Amsterdam, dans les *Szenen aus Goethes Faust / Scènes du Faust de Goethe*, de Schumann, sous la direction de Sir John Eliot Gardiner et, en 2022, ses débuts également aux BBC Proms, avec un récital en solo dans le cadre des *Proms at Birmingham*.

Claire Barnett-Jones s'est également produite avec le Glyndebourne Festival Opera et le Glyndebourne Touring Opera, l'English National Opera (ENO), le Welsh National Opera et le Scottish Opera, et a reçu le Lilian Baylis Award for Outstanding Potential in the Field of Opera, pour saluer ses débuts à l'ENO, dans le rôle d'Eurydice le Myth / Perséphone, dans *The Mask of Orpheus / Le Masque d'Orphée*, de Birtwistle. Elle a donné des récitals aux Snape Maltings, au Ludlow English Song Festival, au Wigmore Hall, avec Iain Burnside, et a effectué une tournée au Royaume-Uni, aux côtés du pianiste Sholto Kynoch, dans le cadre de la saison d'automne de l'Oxford Lieder Festival.

En 2025, Claire Barnett-Jones a fait ses débuts au Royal Opera House, Covent Garden dans le rôle de Waltraute, et au Bayerische Staatsoper, dans le rôle de La Femme du Garde-chasse et de la Chouette, dans *La Petite Renarde rusée*, de Janáček. En concert, elle a interprété *Sea Pictures / Images de la mer*, d'Elgar, avec le BBC National Orchestra of Wales, sous la direction de

Kristian Sallinen, et donné des récitals à travers le Royaume-Uni et l'Irlande, avec la pianiste Rebecca Cohen. Pour la saison 2025-2026, elle envisage de retourner à Bayreuth avec le rôle de Waltraute et fera ses débuts à l'Opéra de Calgary, au Canada, et dans une nouvelle production du Lake Stage, au Festival de Bregenz.

Die britische Mezzosopranistin Claire Barnett-Jones entwickelt sich rasch zu einer der begehrtesten Stimmen für die Opern- und Konzertbühne. Vor Kurzem wurde sie von OperaWire zu einer der Top 10 Rising Stars gekürt, nachdem sie bereits beim BBC Cardiff Singer of the World 2021 Finalistin und Siegerin des Dame Joan Sutherland Audience Prize war. Claire studierte am Royal Birmingham Conservatoire, an der Royal Academy Opera sowie an der Guildhall School of Music and Drama. Darüber hinaus war sie eine Samling Young Artist und erhielt darüber hinaus die Sir John Tomlinson Fellowship und die Independent Opera Fellowship.

Zu ihren Highlights der letzten Zeit gehören Mrs Sedley (Britten, *Peter Grimes*) und The Government (Weltpremiere von Ellen Reids *The Shell Trial*) für die Niederländische Nationaloper, ihr Debüt im Ensemble der Bayreuther Festspiele als Zweite Norne (Wagner, *Götterdämmerung*) und Waltraute (Wagner, *Die Walküre*), ihr Operndebüt in Frankreich als Ježibaba in Dvořáks *Rusalka* am Théâtre du Capitole (Toulouse), ihr Rollen- und Ensembledebüt als Fricka (*Die Walküre*) bei den Tiroler Festspielen Erl in Österreich, Auftritte als Madame Flora (Gian Carlo Menotti, *The Medium*) und Mescalina (Ligeti, *Le Grand Macabre*) an der Oper Frankfurt sowie die Sosostriis (Tippett,

The Midsummer Marriage) mit dem London Philharmonic Orchestra und Edward Gardner an der Royal Festival Hall. Ihr europäisches Operndebüt gab sie am Het Concertgebouw in Amsterdam, und zwar in Schumanns *Szenen aus Goethes Faust* unter der Leitung von Sir John Eliot Gardiner, 2022 debütierte sie bei den BBC Proms mit einem Solorecital im Rahmen der Proms in Birmingham.

Zudem absolvierte Claire Auftritte mit der Glyndebourne Festival Opera und Glyndebourne Touring Opera, English National Opera (ENO) und Welsh National Opera und Scottish Opera, zudem erhielt sie den Lilian Baylis Award für Herausragendes Potenzial im Bereich der Oper in Anerkennung ihres Debüts beim ENO als Eurydice, die Mythe / Persephone in Birtwistles *The Mask of Orpheus*. Darüber hinaus gab sie Recitals in Snape Maltings, beim Ludlow English Song Festival und in der Wigmore Hall mit Iain Burnside und unternahm mit dem Pianisten Sholto Kynoch im Rahmen der Herbsttournee des Oxford Lieder Festival eine Tournee durch das VK.

2025 gibt Claire ihr Ensembledebüt am Royal Opera House, Covent Garden, als Waltraute und an der Bayerischen Staatsoper als Frau Försterin / Eule in Janáčeks *Das schlaue Fuchslein*. Auf der Konzertbühne gibt sie Elgars *Sea Pictures* mit dem BBC National Orchestra of Wales unter Kristian Sallinen und absolviert mit der Pianistin Rebecca Cohen Recitals im ganzen VK und in Irland. 2025/26 kehrt sie als Waltraute nach Bayreuth zurück, zudem debütiert sie im Ensemble der Calgary Opera in Kanada und, in einer neuen Produktion auf der Seebühne, bei den Bregenzer Festspielen.

Erika Baikoff

soprano

Russian American soprano, Erika Baikoff, is a Metropolitan Opera Lindemann Young Artist Development Program graduate and has performed Xenia (Mussorgsky's *Boris Godunov*) and Barbarina (Mozart's *Le nozze di Figaro*) on the Met's mainstage.

Recent orchestral highlights include Bach's Mass in B minor with Orchestre Métropolitain and Yannick Nézet-Séguin; Mozart's *Great Mass in C* with Atlanta Symphony and Nathalie Stutzmann; the Rotterdam Philharmonic Orchestra's tour of Wagner's *Das Rheingold*; Mahler's Symphony No 4 with the Ulster Orchestra, Taipei Music

Academy & Festival, and Orchestre National de Lyon; Britten's *Les Illuminations* with Detroit Symphony Orchestra; Nunes Garcia's *Missa di Requiem* with BBC Symphony Orchestra; Galuppi's *La Caduta di Adamo* with Helsinki Baroque; and concert performances of Jano (Janáček's *Jenůfa*) with the London Symphony Orchestra and Sir Simon Rattle.

Notable recent opera performances include Zerlina (Mozart's *Don Giovanni*) at Houston Grand Opera and Opera Omaha; the four heroines in Offenbach's *Les contes d'Hoffmann* at Palm Beach Opera; and multiple appearances at the Bayerische Staatsoper. Future plans include Gretel (Humperdinck's *Hänsel und Gretel*), Oscar (Verdi's *Un ballo in Maschera*), and Belinda (Purcell's *Dido and Aeneas*) at the Bayerische Staatsoper; Gretel at Opera Oviedo; her house and role debut as Veremonda in Gasparini's *Ambieto* at Theater an der Wien; and a multi-date European tour as Ginevra (Handel's *Ariodante*) with La Cetra Barockorchester Basel.

A former member of the opera studio at the Opéra National de Lyon (2018–20), Erika debuted multiple main stage roles there, including *Le feu / La princesse / Le rossignol* in Ravel's *L'enfant et les sortilèges*. As an alumnus of the prestigious Verbier Festival Academy's Atelier Lyrique programme, she sang Musetta (Puccini's *La bohème*) under the baton of James Gaffigan.

An acclaimed recitalist, Erika has appeared at London's Wigmore Hall, Ciclo de Lied series in Madrid, Schubertiade Hohenems and Schwarzenberg, Heidelberg Spring Music

Festival (Heidelberger Frühling), Palau de la Música Catalana, Alice Tully Hall New York, Sag Harbor Festival (USA), and Klassinen Hietsu Helsinki. Forthcoming recitals include a return to the Wigmore Hall, and her debut appearances at Oxford International Song, Santa Fe, and Leeds Lieder Festivals.

Erika has received numerous international prizes and awards including at the Helmut Deutsch Liedwettbewerb, the 10th Concours international de Chant-Piano Nadia et Lili Boulanger, the Concours Tenor Viñas, and the George and Nora London Foundation Competition, and received the 2019 Career Bridges Grant, 2018 Mondavi Young Artist Founders' Prize, and the 2013 Bouchaine Young Artist Scholarship.

She holds a Bachelor of Arts in French from Princeton University and a Master of Music from The Guildhall School of Music and Drama.

La soprano russo-américaine Erika Baikoff est diplômée du Metropolitan Opera Lindemann Young Artist Development Program. Elle a interprété Xenia (*Boris Godounov*, de Moussorgski) et Barbarina (*Les Noces de Figaro*, de Mozart) sur la scène principale du Met.

Parmi ses récents succès avec orchestre, et hors opéra, citons la *Messe en si mineur* de Bach, avec l'Orchestre Métropolitain et Yannick Nézet-Séguin ; la *Grande Messe en ut* de Mozart, avec l'Atlanta Symphony et Nathalie Stutzmann ; la tournée de l'Orchestre philharmonique de Rotterdam avec *L'Or du Rhin*, de Wagner ; la

Symphonie n° 4 de Mahler, avec l'Ulster Orchestra ; le Taipei Music Academy & Festival et l'Orchestre national de Lyon ; *Les Illuminations*, de Britten, avec le Detroit Symphony Orchestra ; la *Missa di Requiem*, de Nunes Garcia, avec le BBC Symphony Orchestra ; *La Caduta di Adamo / La Chute d'Adam*, de Galuppi, avec l'orchestre baroque d'Helsinki ; et des concerts dédiés au personnage de Jano (*Jenůfa*, de Janáček), avec le London Symphony Orchestra et Sir Simon Rattle.

Parmi ses récentes prestations notables à l'opéra, citons le rôle de Zerlina (*Don Giovanni*, de Mozart), au Houston Grand Opera et à l'Opera Omaha ; les Quatre héroïnes des *Contes d'Hoffmann* d'Offenbach, au Palm Beach Opera ; et plusieurs apparitions au Bayerische Staatsoper. Pour ce qui est de ses projets, on retiendra le rôle de Gretel (*Hänsel und Gretel*, de Humperdinck), celui d'Oscar (*Un Bal masqué*, de Verdi), et Belinda (*Didon et Enée*, de Purcell), au Bayerische Staatsoper ; Gretel, à l'Opera d'Oviedo ; ses débuts dans le rôle de Veremonda, dans *Ambleto*, de Gasparini, au Theater an der Wien ; et une tournée européenne avec plusieurs dates, en tant que Ginevra (*Ariodante*, de Haendel), avec La Cetra Barockorchester Basel.

Ancien membre de l'Opéra Studio de l'Opéra national de Lyon (2018-2020), Erika Baikoff y a débuté avec – et endossé – de multiples rôles, sur la scène principale, notamment : Le Feu / La Princesse / Le Rossignol, dans *L'Enfant et les sortilèges*, de Ravel. En tant qu'ancienne élève du prestigieux programme Atelier Lyrique de la Verbier Festival Academy, elle a chanté

Musetta (*La Bohème*, de Puccini) sous la direction de James Gaffigan.

Récitaliste partout ovationnée, Erika Baikoff s'est produite au Wigmore Hall de Londres, dans le cadre du Ciclo de Lied de Madrid, de la Schubertiade à Hohenems et Schwarzenberg, au Festival de Musique de Printemps de Heidelberg (Heidelberger Frühling), au Palau de la Música Catalana, à l'Alice Tully Hall de New York, au Sag Harbor Festival (États-Unis) et au Klassinen Hietsu d'Helsinki. Pour ses prochains récitals, mentionnons un retour au Wigmore Hall et ses débuts aux festivals internationaux de chant d'Oxford, de Santa Fe et Leeds Lieder.

Erika Baikoff a reçu de nombreux prix et récompenses au niveau international, notamment au Helmut Deutsch Liedwettbewerb, au 10e Concours international de Chant-Piano Nadia et Lili Boulanger, au Concours Tenor Viñas, et à la George and Nora London Foundation Competition. Elle a également reçu le Career Bridges Grant 2019, le Prix Mondavi Young Artist Founders 2018, et la Bouchaine Young Artist Scholarship 2013.

Elle est titulaire d'une licence de français de l'université de Princeton, et d'une maîtrise de musique de la Guildhall School of Music and Drama.

Die russisch-amerikanische Sopranistin Erika Baikoff ist Absolventin des Metropolitan Opera Lindemann Young Artist Development Program und trat als Xenia (Mussorgski, *Boris Godunow*)

und Barbarina (Mozart, *Le nozze di Figaro*) auf der Hauptbühne der Met auf.

Zu ihren orchestralen Highlights der neueren Zeit gehören Bachs B-moll-Messe mit dem Orchestre Métropolitain und Yannick Nézet-Séguin, Mozarts *Große Messe in C* mit dem Atlanta Symphony und Nathalie Stutzmann, die Tournee des Philharmonischen Orchesters Rotterdam mit Wagners *Das Rheingold*, Mahlers Vierte Sinfonie mit dem Ulster Orchestra, Taipei Music Academy & Festival und Orchestre National de Lyon, Britten's *Les Illuminations* mit dem Detroit Symphony Orchestra, Nunes Garcias Missa di Requiem mit dem BBC Symphony Orchestra; Galuppis *La Caduta di Adamo* mit dem Helsinki Baroque sowie Konzertaufführungen von Jano (Janáček, *Jenůfa*) mit dem London Symphony Orchestra und Sir Simon Rattle.

Zu ihren bedeutendsten Opernauftritten der letzten Zeit gehören die Zerlina (Mozart, *Don Giovanni*) an der Houston Grand Opera und der Opera Omaha, die vier Heldinnen in Offenbachs *Hoffmanns Erzählungen* an der Palm Beach Opera sowie zahlreiche Auftritte an der Bayerischen Staatsoper. Für die Zukunft vorgesehen sind die Gretel (Humperdinck, *Hänsel und Gretel*), Oscar (Verdi, *Un ballo in Maschera*) und Belinda (Purcell, *Dido und Aeneas*) an der Bayerischen Staatsoper, Gretel an der Opera Oviedo, ihr Haus- und Rollendebüt als Veremonda in Gasparinis *Ambaleto* im Theater an der Wien sowie eine Europatournee mit diversen Auftritten als Ginevra (Händel, *Ariodante*) mit La Cetra Barockorchester Basel.

Als ehemaliges Mitglied des Opernstudios der Opéra National de Lyon (2018–20) debütierte Erika dort in großen Mehrfachrollen, unter anderem als *Le feu / La princesse / Le rossignol* in Ravels *L'enfant et les sortilèges*. Als Alumnatin des angesehenen Verbier Festival Academics Atelier Lyrique Programms sang sie die Musetta (Puccini, *La bohème*) unter der Leitung von James Gaffigan.

Als gefeierte Recitalsängerin war Erika zu Gast in der Wigmore Hall London, bei der Reihe Ciclo de Lied in Madrid, der Schubertiade Hohenems und Schwarzenberg, beim Heidelberger Frühling, im Palau de la Música Catalana, in der Alice Tully Hall New York, beim Sag Harbor Festival (USA) und den Klassinen Hietsu Helsinki. Geplante Recitals sind etwa eine Rückkehr an die Wigmore Hall sowie Debütauftritte bei den Festivals Oxford International Song, Santa Fe und Leeds Lieder.

Erika wurden mit zahlreichen internationalen Preisen ausgezeichnet, etwa beim Helmut Deutsch Liedwettbewerb, dem zehnten Concours international de Chant-Piano Nadia et Lili Boulanger, dem Concours Tenor Viñas und der George und Nora London Foundation Competition. Überdies erhielt sie das Career Bridges Grant 2019, den Mondavi Young Artist Founders' Prize 2018 und den Bouchaine Young Artist Scholarship 2013.

Ihre Abschlüsse sind ein Bachelor of Arts in Französisch der Princeton University und ein Master of Music der Guildhall School of Music and Drama.

Simon Halsey

chorus master

Simon Halsey occupies a unique position in classical music. He is the trusted advisor on choral singing to the world's greatest conductors, orchestras and choruses; as an ambassador for choral singing to amateurs of every age, ability and background he has led ground-breaking massed choral events, notably for New York's Lincoln Center.

Making singing a central part of the world-class institutions with which he is associated, he has been instrumental in changing the level of symphonic singing across Europe. He holds positions across the UK and Europe as Chorus Director of City of Birmingham Symphony Orchestra Chorus, Principal Guest Conductor and Choral Ambassador of Orfeó Català, Principal Guest Conductor at WDR Rundfunkchor, Conductor Laureate of Rundfunkchor Berlin, Choral Director Emeritus of London Symphony Orchestra and Chorus, and Professor and Director of Choral Activities at University of Birmingham. His work is the subject of the documentary film *Unsere Herzen – Ein Klang (Our Hearts – One Sound)*, which was released to cinemas in September 2022.

He is also a highly respected teacher and academic, nurturing the next generation of choral conductors on his post-graduate course in Birmingham and through masterclasses in Germany, the Netherlands, and the USA. He

holds four honorary doctorates from universities in the UK, and in 2011 Schott Music published his book and DVD on choral conducting, *Chorleitung: Vom Konzept zum Konzert*.

Halsey's numerous awards include three Grammys for his recordings with the Rundfunkchor Berlin. He was made Commander of the British Empire in 2015, was awarded The Queen's Medal for Music in 2014, and received the Officer's Cross of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany in 2011 in recognition of his outstanding contribution to choral music in Germany.

Born in London, Simon Halsey sang in the choirs of New College, Oxford, and of King's College, Cambridge and studied conducting at the Royal College of Music in London. In 1987, he founded with Graham Vick the Birmingham Opera Company. He was Chief Conductor of the Netherlands Radio Choir from 1997 to 2008 and Principal Conductor of the Northern Sinfonia's Choral Programme from 2004 to 2012. From 2001-2015 he led the Rundfunkchor Berlin (of which he is now Conductor Laureate); under his leadership the chorus gained a reputation internationally as one of the finest professional choral ensembles. Halsey also initiated innovative projects in unconventional venues and interdisciplinary formats.

© Neue Vision

London Symphony Chorus

President Sir Simon Rattle OM CBE

Vice President Michael Tilson Thomas

Patrons Simon Russell Beale CBE,
Howard Goodall CBE

Chorus Director Mariana Rosas

Chorus Director Emeritus Simon Halsey CBE

Associate Chorus Director Jack Apperley

Assistant Chorus Directors Daniel Mahoney,
Hilary Campbell

Chorus Accompanist Benjamin Frost

Vocal Coaches Anita Morrison, Rebecca
Outram, Robert Rice

Vocal and Language Coach Norbert Meyn

Chair Damian Day

Chorus Administrator James David

Concerts Manager Robert Garbolinski

Auditions Secretary Gilly Lawson

The London Symphony Chorus was formed in 1966 to complement the work of the London Symphony Orchestra, and is renowned internationally for its concerts and recordings with the Orchestra.

The LSC has worked with many leading international conductors and other major orchestras, including the Berliner Philharmoniker, Wiener Philharmoniker, Leipzig Gewandhaus, Los Angeles Philharmonic, and New York Philharmonic, and has toured extensively throughout Europe and visited North America, Israel, Australia and South East Asia.

The partnership between the LSC and LSO, particularly under Richard Hickox in the 1980s

and 1990s, and later with Sir Colin Davis, led to its large catalogue of recordings, which have won numerous awards, including five Grammys. *Gramophone* magazine included the LSO Live recordings of *The Damnation of Faust* and *Roméo et Juliette* with Sir Colin Davis as two of the top ten Berlioz recordings. Recent LSO Live recordings with the Chorus include Janáček's *The Cunning Little Vixen* and *Katya Kabanova*, and Beethoven's *Christ on the Mount of Olives* with Sir Simon Rattle; Bernstein's *Candide* with Marin Alsop; and Mendelssohn's *Elijah* with Sir Antonio Pappano.

Recent performances include Mahler's Symphony No 3 under Michael Tilson Thomas, Carl Orff's *Carmina Burana* with Gianandrea Noseda, the world premieres of Howard Goddall's *Never to Forget* and Errollyn Wallen's *After Winter* with Simon Halsey at the Spitalfields Festival, Beethoven's Symphony No 9 with the Orchestre Philharmonique de Monte-Carlo and Kazuki Yamada, Julian Anderson's *Exiles* (an LSC/LSO co-commission), Haydn's *The Creation* with Harry Christophers, and Dallapiccola's *Il prigioniero* with Sir Antonio Pappano.

The Chorus is an independent charity run by its members. It is committed to excellence, to the development of its members, to diversity, and engaging in the musical life of London, seeking new members and audiences, and commissioning and performing new works.

For further information please visit
www.lsc.org.uk

Chorus On This Recording

Sopranos

Franziska Braeumer
Carole Capper
Laura Catala-Ubassy
Esther Elbro
Lucy Feldman
Isobel Hammond
Sophie Hill
Sally Ho
Denise Hoilette
Alice Jones
Ruth Knowles-Clark
Luca Kocsmarsky
Jasmine Krishnamurthy-
Spencer
Caddy Kroll
Katy Lane
Jane Morley
Maggie Owen
Carole Radford
Liz Reeve
Alison Ryan
Emma Secher
Deborah Staunton
Jessica Villiers
Lizzie Webb
Eleri Williams
Rachel Wilson

Altos

Kate Aitchison
Enid Armstrong
June Brawner
Jo Buchan
Sheila Cobourne
Maggie Donnelly
Lynn Eaton
Linda Evans
Amanda Freshwater
Rachel Green
Charlotte Hacking
Yoko Harada
Kate Harrison
Catherine Hulme
Elisabeth Iles
Jill Jones
Vanessa Knapp
Gilly Lawson
Anne Loveluck
Jane Muir
Caroline Mustill
Helen Palmer
Lis Smith
Alison St Denis
Erika Stasiuleviciute
Snezy Valcheva

Tenors

Paul Allatt
Matteo Anelli
Erik Azzopardi
Joaquim Badia
Paul Beecham
Philipp Boeing
Oliver Burrows
Kevin Cheng
James David
Michael Delany
Colin Dunn
Euchar Gravina
Matt Journee
Robert Kozak
John Marks
Davide Prezzi
Chris Riley
Mattia Romani
Peter Sedgwick
Malcolm Taylor
Simon Wales
James Warbis
Robert Ward
Leonard Wong

Basses

Roger Blitz
Gavin Buchan
Andy Chan
Steve Chevis
Harry Clarke
Matthew Clarke
Damian Day
Robert Garbolinski
Gerald Goh
John Graham
Owen Hanmer
Anthony Howick
Douglas Jones
Alex Kidney
Samuel Lea
George Marshall
Hugh McLeod
Martin Nosek
Jesus Sánchez Sanzo
Rob Sanders Hewett
Rod Stevens
Gregory Storkan
Richard Tannenbaum
Gordon Thomson
Robin Thurston
Paweł Wysocki

Orchestra On This Recording

Leader

Benjamin Gilmore

First Violins

Saskia Otto

Clare Duckworth

Stefano Mengoli

Ginette Decuyper

Maxine Kwok

William Melvin

Claire Parfitt

Elizabeth Pigram

Laurent Quénelle †

Harriet Rayfield

Sylvain Vasseur

Julia Rumley

Second Violins

Thomas Norris *

Sarah Quinn

Miya Väisänen

Matthew Gardner

Naoko Keatley

Alix Lagasse †

Belinda McFarlane

Iwona Muszynska

Csilla Pogány

Andrew Pollock

Paul Robson

Ricky Gore

Lyrit Milgram

Violas

Jane Atkins **

Gillianne Haddow

Malcolm Johnston

Matan Gilitchensky

Steve Doman

Julia O'Riordan

Sofia Silva Sousa

Robert Turner

Mizuho Ueyama †

Thomas Beer

Cellos

Rebecca Gilliver *

Laure Le Dantec

Alastair Blayden

Daniel Gardner

Ève-Marie Caravassilis †

Amanda Truelove

Henry Hargreaves

Joanna Twaddle

Double Basses

Graham Mitchell **

Patrick Laurence

Thomas Goodman

Joe Melvin

Jani Pensola

Ben Griffiths

Simon Oliver

Orchestra On This Recording (cont.)

Flutes

Claire Wickes **
Patricia Moynihan
Sharon Williams

Piccolos

Sharon Williams *
Claire Wickes
Patricia Moynihan

Oboes

Olivier Stankiewicz *
Rosie Jenkins
Romain Curt

Cor Anglais

Romain Curt **

Clarinets

Sérgio Pires *
Chi-Yu Mo
Ferran Garcerà Perelló

Bass Clarinet

Ferran Garcerà Perelló **

Bassoons

Rachel Gough *
Joost Bosdijk
Martin Field

Contrabassoon

Martin Field *

Horns

Diego Incertis Sánchez *
Angela Barnes
Timothy Jones
Jonathan Maloney

Trumpets

Jason Evans **
Robin Totterdell

Trombones

Peter Moore *
Jonathan Hollick

Bass Trombone

Paul Milner *

Tuba

Ben Thomson *

Timpani

Nigel Thomas *

Percussion

Neil Percy *
David Jackson

Harp

Fiona Clifton-Welker **

Key

* *Principal*

** *Guest Principal*

† *Banda*

London Symphony Orchestra

Patron His Majesty The King

Chief Conductor Sir Antonio Pappano **CVO**

Conductor Emeritus Sir Simon Rattle **OM CBE**

Principal Guest Conductor Gianandrea Noseda

Principal Guest Conductor François-Xavier Roth

Conductor Laureate Michael Tilson Thomas

Associate Artist Barbara Hannigan

Associate Artist André J Thomas

Assistant Conductor Nicolò Umberto Foron

Choral Director Mariana Rosas

The LSO was formed in 1904 as London's first self-governing orchestra and has been resident orchestra at the Barbican since 1982. In September 2024, Sir Antonio Pappano became the orchestra's Chief Conductor, following in the footsteps of Hans Richter, Sir Edward Elgar, Sir Thomas Beecham, André Previn, Claudio Abbado, Michael Tilson Thomas, Sir Colin Davis, Valery Gergiev, and Sir Simon Rattle, among others. The Orchestra gives numerous concerts around the world each year, plus more performances in London than any other orchestra. It is the world's most recorded symphony orchestra and has appeared on some of the greatest classical recordings and film soundtracks. The LSO also runs LSO Discovery, its ground-breaking education programme that is dedicated to introducing the finest music to young and old alike and lets everyone learn more from the Orchestra's players.

For more information visit **lso.co.uk**

Premier orchestre autogéré de Londres, le LSO fut fondé en 1904. Il est en résidence au Barbican depuis 1982. En septembre 2024, Sir Antonio Pappano est devenu le Chef principal de l'orchestre, en suivant les traces de Hans Richter, Sir Edward Elgar, Sir Thomas Beecham, André Previn, Claudio Abbado, Michael Tilson Thomas, Sir Colin Davis, Valery Gergiev et Sir Simon Rattle, entre

autres. Chaque année, l'Orchestre donne de nombreux concerts à travers le monde, tout en se produisant plus souvent à Londres que n'importe quel autre orchestre. C'est l'orchestre au monde qui a le plus enregistré, et on le retrouve sur des enregistrements devenus de grands classiques, ainsi que sur les bandes son des films les plus célèbres. Grâce à LSO Discovery, l'Orchestre est également un pionnier en matière de pédagogie; ce programme s'attache à faire découvrir les plus belles pages du répertoire aux enfants comme aux adultes, et à permettre à chacun de s'enrichir au contact des musiciens de l'Orchestre. Pour plus d'informations, rendez-vous sur le site **lso.co.uk**

Das LSO wurde 1904 als erstes selbstverwaltetes Orchester in London gegründet und ist seit 1982 im dortigen Barbican beheimatet. Im September 2024 wurde Sir Antonio Pappano Chefdirigent des Orchesters, womit er die Nachfolge von unter anderem Hans Richter und Sir Edward Elgar antrat, von Sir Thomas Beecham, André Previn, Claudio Abbado, Michael Tilson Thomas, Sir Colin Davis, Valeri Gergiev und Sir Simon Rattle. Das Orchester gibt jedes Jahr zahlreiche Konzerte in aller Welt und tritt darüber hinaus häufiger in London auf als jedes andere Orchester. Es ist das meistaufgenommene Orchester der Welt und hat einige der bedeutendsten klassischen Schallplattenaufnahmen und Filmmusiken eingespielt. Daneben zeichnet das LSO verantwortlich für LSO Discovery, ein bahnbrechendes pädagogisches Programm mit dem Ziel, Jung und Alt die schönste Musik nahe zu bringen und mehr von den Musikern des Orchesters zu lernen. Wenn Sie mehr erfahren möchten, schauen Sie bei uns herein: **lso.co.uk**

For further information / licensing enquiries contact:
LSO Live Ltd, Barbican Centre, Silk Street,
London, EC2Y 8DS, United Kingdom

T +44 (0)20 7588 1116

E lsolive@lso.co.uk

W [lsolive.lso.co.uk](https://lso.co.uk)

Also available on LSO Live

Available on disc and via all major digital music services. For further information on the entire LSO Live catalogue, previews and to order online visit lsolive.co.uk

Janáček

Katya Kabanova

Sir Simon Rattle, LSO,
Amanda Majeski, Simon O'Neill,
Katarina Dalayman, LSC

2SACD (LSO0889)

Recording of the Month
Gramophone

Recording of the Week
Presto Music

******* Performance**
******* Recording**
BBC Music Magazine

******* Performance**
******½ Sonics**
HRAudio.net

******* Sunday Times**

******* Pizzicato**

Janáček

The Cunning Little Vixen

Sir Simon Rattle, LSO,
Lucy Crowe, Gerald Finley,
Sophia Burgos, LSC

2SACD (LSO0850)

**Editor's Choice &
Critics' Choice 2020**
Gramophone

**Recording of the Week &
Recordings of the Year**
Finalist 2020
Presto Music

Records of the Year 2020
The Times

******* Recording**
****** Performance**
BBC Music Magazine

Dvořák Symphonies Nos 6–9

Smetana Má Vlast

Janáček Sinfonietta

Sir Colin Davis, **Sir Simon Rattle**,
LSO

4SACD (LSO0571)

******* BBC Music Magazine**
[boxed set]

10/10
Crescendo

Best of the Year 2024
Classical CD Choice

Midlands Classical Music

******* Performance**
******* Recording**
BBC Music Magazine
[Symphony No 9 / Symphony No 8]